

Junioriedustajisto – Toimintamalli juniorien vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi urheiluseurassa

Toni Vahela

<p>Tekijä Toni Vahela</p>	<p>Ryhmätunnus tai aloitusvuosi Lot06</p>
<p>Raportin nimi Junioriedustajisto – Toimintamalli juniorien vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi urheiluseurassa</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 77 + 15</p>
<p>Opettajat tai ohjaajat Sanna Vuorio, Päivi Sinkkonen</p>	
<p>Opinnäytetyön taustalla on huoli lentopallon vanhimpien juniori-ikäluokkien joukkuemäärien laskusta. Pojilla joukkuemäärät ovat laskeneet 1990-luvun alusta 2010-luvun alkuun merkittävästi. Tyttöjen joukkuemäärät ovat laskeneet 2000-luvun puolivälistä 2010-luvun alkuun. Sekä tytöillä että pojilla huolestuttavana trendinä voidaan pitää vuosittain toistuvaa joukkuemäärien laskua kahden vanhimman juniori-ikäluokan välissä.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli toimintaedellytysten luominen Vammalan Lentopallon junioriedustajistolle sekä edustajistotoiminnan aloittaminen alku vuonna 2012. Junioriedustajiston tarkoituksena on kehittää seuran toimintaa nuorten näkökulmasta ja sitä kautta edesauttaa heidän viihtymistä lajin parissa. Edustajisto muodostuu kohderyhmän eli Vammalan Lentopallon A-, B- ja C-ikäisistä junioreista. Opinnäytetyöprojekti on tehty yhteistyössä Vammalan Lentopallo ry:n kanssa.</p> <p>Opinnäytetyö on luonteeltaan kehitystyö, jonka tutkimusmenetelmänä on käytetty toimintatutkimusta. Junioriedustajiston toimintaa suunniteltaessa keskeisinä tutkimusmenetelminä ovat olleet havainnointi ja haastattelu. Junioriedustajiston ja seuratoimijoiden käyttöön teetetyin kyselyn tavoitteena oli selvittää kohderyhmän lentopalloharrastukseen ohjaavia motiiveja, joukkuekaverien suhdetta toisiinsa, kohderyhmän suhdetta valmentajiin, joukkueen suhdetta seuraan ja kohderyhmän kiinnostuksen kohteita seuran toiminnassa.</p> <p>Junioriedustajiston toiminta aloitettiin maaliskuun alussa 2012. Junioriedustajisto toimii osana Junnuvalepan organisaatiota. Siihen kuuluu edustaja kaikista kohderyhmän juniorijoukkueista. Merkittävimpinä kyselyn tuloksina voidaan pitää havaintoja nuorten motivaatioon positiivisesti vaikuttavista tekijöistä, kuten vallitseva tehtäväsuuntautunut ilmapiiri sekä sosiaalisuuden, pätevydentunteen ja autonomian ilmeneminen kohderyhmän vastauksista.</p> <p>Tavoiteltaessa lentopallon harrastajamäärän kasvua olisikin hyvä perehtyä niiden nuorten näkemyksiin, jotka ovat lopettaneet lentopalloharrastuksensa. Ne nuoret, jotka edelleen harrastavat seuroissa ovat kuitenkin pääsääntöisesti tyytyväisiä olemassa olevaan toimintaan.</p>	
<p>Asiasanat lentopallo, nuoruus, urheiluseura, motivaatio</p>	

Degree Programme in Sports and Leisure Management

<p>Author</p> <p>Toni Vahela</p>	<p>Group or year of entry</p> <p>Lot06</p>
<p>The title of thesis</p> <p>Junior group – An operating model for increasing the active role of juniors in a sports club</p>	<p>Number of pages and appendices</p> <p>77+15</p>
<p>Supervisor(s)</p> <p>Sanna Vuorio, Päivi Sinkkonen</p>	
<p>In the background of this thesis there is the concern about a number of volleyball junior teams in the oldest age-classes in Finland. The number of boys' teams has decreased significantly from the beginning of 1990's to early 2010's. The number of girls' teams has instead decreased from the middle of 2000's to early 2010's. It is also quite alarming that almost every year from 1990's to early 2010's there has been 50% less teams in the oldest age-class (A-juniors) than in the second oldest age-class (B-juniors).</p> <p>The aim of this thesis was to create a junior group for Vammalan Lentopallo ry (Valepa). The primary aim was to create preconditions for actions and to get actions started. The aim of group is to develop the junior activities from the juniors' point of view and therefore promote sustainability and enjoyability in the sport. The target groups of this thesis were the three oldest junior age-classes (A-, B- and C-juniors) in Valepa. The project has been carried out in co-operation with Valepa.</p> <p>The research method in this thesis was action research. The methods used were observation, interview and survey. Observation and interview were used in the creation steps of the junior group. The purpose of the survey was to find out which activities motivated the target group to play volleyball as well as how interaction was working between the juniors, between coaches and juniors and between teams and club? Both the junior group and the club operators were supposed to use information from the survey to develop the junior activities in Valepa.</p> <p>Operational conditions of the junior group have been set and its actions have been started at the beginning of March 2012. The most significant factors that the survey revealed were the signs which should have a positive effect on the motivation of the juniors, for example motivation like predominant task-oriented atmosphere, sociality, emotional validity and autonomy.</p> <p>If the aim is to increase the number of volleyball juniors, it might be justified to find out the thoughts of the juniors who have dropped out from their teams. The juniors who are still playing in clubs are however generally satisfied with the existing activities.</p>	
<p>Key words</p> <p>volleyball, adolescence, sports clubs, motivation</p>	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Nuoruus ja urheilu.....	4
2.1	Nuoruus, urheilu ja liikunta	4
2.2	Kasvu ja kehitys nuoruudessa – haasteita ja mahdollisuuksia urheiluun.....	6
2.3	Kiinnostuksen kohteet nuoruudessa	14
2.4	Mikä motivoi nuoria urheilussa.....	15
2.4.1	Liikuntamotivaatio	18
2.4.2	Suoriutumismotivaatio.....	19
2.4.3	Ulkoinen ja sisäinen motivaatio	21
2.4.4	Tavoiteorientaatio.....	22
2.5	Lentopallo osana nuoruutta.....	23
3	Urheiluseuratoiminta.....	25
3.1	Urheiluseurat Suomessa	25
3.2	Urheiluseurojen toiminnan kulmakivet.....	27
3.3	Toimiva seura.....	28
4	Vammalan Lentopallo.....	30
4.1	Vammalan Lentopallon seuraorganisaatio ja toimintaperiaatteet.....	30
4.2	Nuori Suomi ohjaa Junnuvalepan toimintaa ja arvoja.....	32
5	Opinnäytetyön tavoitteet ja menetelmät.....	35
5.1	Tavoitteet ja kohderyhmä.....	35
5.2	Menetelmät	36
5.2.1	Havainnointi.....	37
5.2.2	Haastattelu	37
5.2.3	Kysely	38
6	Kehitystyön taustat ja eteneminen.....	40
6.1	Taustat.....	40
6.2	Kehitystyön eteneminen.....	41
7	Junioriedustajisto	47
7.1	Junioriedustajisto osana Junnuvalepan organisaatiokaaviota	47
7.2	Junioriedustajiston kokoonpano, toimenkuvat ja edustajien edellytykset.....	48

7.3	Vaikutusmahdollisuuksien rakentuminen.....	49
7.4	Toiminnan jatkuvuuden turvaaminen.....	50
7.5	Sosiaalinen media apuna yhteydenpidossa	51
8	Kyselyn tulokset.....	53
8.1	Nuorten näkemyksiä lentopalloharrastuksen pariin ohjaavista motiiveista	53
8.2	Kohderyhmän nuorten suhde joukkuekavereihin.....	55
8.3	Kohderyhmän kokema vuorovaikutus pelaajien ja valmentajien välillä sekä päätöksenteko joukkueessa	56
8.4	Nuoren Suomen ohjaamien pelisääntöjen noudattaminen joukkueissa.....	58
8.5	Kohderyhmän kokema vuorovaikutus seuran kanssa.....	58
8.6	Mikä kiinnostaa seuran toiminnassa?	61
9	Pohdinta.....	64
9.1	Junioriedustajisto	64
9.2	Kysely	67
	Lähteet.....	73
	Liitteet.....	78

1 Johdanto

Viimeisten vuosikymmenten aikana elämän kiertonopeus on kasvanut merkittävästi. Erilaisten esineiden ja tavaroiden käyttöikä jää nykyään lyhyeksi. Sama kiertonopeuden kasvu tuntuu pätevän moneen muuhunkin elämisen osa-alueeseen. Monimuotoinen vapaa-ajanvietto ja elämisen hektisyys ovat johtaneet sitoutumisen lyhytjänteisyyteen erilaisissa harrastuksissa. Suurena tekijänä tähän trendiin voidaan nähdä kiehtovien ajanviettomahdollisuuksien merkittävä lisääntyminen. (Koski 2009, 30.) Mikä on lentopallon tulevaisuus tässä hektisessä ja ajanviettomahdollisuuksia pursuavassa nyky-yhteiskunnassa? Varsinkin kun tiedämme, että lentopallo on haastava laji, jonka oppimiseksi on tehtävä pitkäjänteistä työtä.

Olen itse pelannut lentopalloa kuusivuotiaasta ja näin ollen käynyt läpi kaikki ikäluokat juniorilentopallossa. Näiden ikäluokkien kautta olen päässyt pelaamaan pääsarjatasolle, jossa kausia on kertynyt yhteensä kuusi. Kolmen ensimmäisen ja kolmen viimeisen kauden välissä suoritin liikunnanohjaajan opintoja Lahdessa ja Vierumäellä. Opiskelun jälkeen vietetyt kolme kautta lentopallon parissa ovat ehdottomasti olleet minulle antoisampia kuin mitkään muut. Tämä ei kuitenkaan ole seurausta omista pelillisistä saavutuksista, vaan siitä, että olen saanut olla mukana Vammalan Lentopallon junioritoiminnassa. Tätä kautta olen pystynyt oppimaan ja löytämään lajista sellaisia asioita, joita itse pelaamalla ei pysty ymmärtämään. Lentopallomaajoukkueiden ja lentopallon mestaruusliigan varjossa tehdään työtä, joka saa aivan liian vähän huomiota ja tukea osakseen. Juniorilentopallo luo pohjaa suomalaisen lentopallon tulevaisuuden menestykselle tai menestymättömyydelle. Opinnäytetyölläni haluan omalta osaltani olla vaikuttamassa lentopallon junioritoiminnan kehittämisessä.

Suuri huolenaiheeni on lentopallon juniorijoukkueiden määrän väheneminen. Erityisen huolestuttava tilanne on poikien puolella, jossa vanhimpien ikäluokkien joukkuemäärät ovat laskeneet merkittävästi 1990-luvun puolivälistä 2010-luvun alkuun. Tyttöillä juniorijoukkueiden määrä nousi 1990-luvulta, huippukauden ollessa 2000-luvun puolivälissä. Viimeisten vuosien aikana tyttöjenkin joukkuemäärät ovat kääntyneet laskuun. Erityisen huolestuttavaa on sekä tyttöjen että poikien joukkuemäärien lasku kahden vanhimman ikäluokan välissä. 2000-luvun joukkuemäärätilastoja tutkittaessa voidaan havai-

ta, että siirryttäessä B-ikäluokasta A-ikäluokkaan joukkuemäärät putoavat keskimäärin yli puolella. Sama trendi on jatkunut 2010-luvun alussa. (Kolistaja 2012.)

Edellä kuvattujen havaintojen valossa on luonnollista, että kehitystyön kohderyhmä Vammalan Lentopallon kolme vanhinta juniori-ikäluokkaa. Kyseessä on C-, B- ja A-juniorit, jotka ovat iältään 13–19-vuotiaita (Lentopalloliitto 2012a). Kohderyhmän nuorimmat juniorit elävät varhaisnuoruutta ja vanhimmat ovat jo saavuttamassa jälkinuoruuden (Aalberg & Siimes 2007, 68.) Kohderyhmä on mielenkiintoinen, mutta haastava. Nuorimmat ovat juuri aloittaneet yläkoulun ja vanhimmat ovat päättämässä ammatillista koulutusta tai ovat abiturientteja. Käsitteeseen nuori sisältyy näin ollen hyvin erilaisissa kehitysvaiheissa olevia junioreita.

Lentopalloliitto on omalta osaltaan herännyt lentopallon vallitsevaan tilaan Suomessa. Se on loppuvuonna 2011 päivitettyssä strategiassaan määrittänyt kaksi avainaluetta, jotka ovat elinvoimainen seuratyö ja menestyksenkäs huippu-urheilu. Strategia linjaa elinvoimaisen seuratyön keskeisiä asioita sekä sitä kuvaavia tekijöitä. (Lentopalloliitto 2011.) Nähtäväksi jää kuinka hyvin Lentopalloliitto kykenee tuomaan strategian sisällön teoriasta käytäntöön.

Opinnäytetyö on luonteeltaan kehitystyö, joka mukailee toimintatutkimuksen periaatteita. Tämä on mahdollistanut monipuolisen tutkimusmenetelmien käytön opinnäytetyössä. Sen tavoitteet jakautuvat kahteen osaan: kehitystavoitteisiin ja tutkimusongelmiin. Kehitystavoitteena on luoda Vammalan Lentopallon seuraorganisaatioon junioriedustajisto ja aloittaa sen toiminta alkuvuonna 2012. Yhteistyössä seuran toimihenkilöiden kanssa pyritään kehittämään edustajiston toiminnalle resursseihin suhteutetut raamit ja toimintamalli, joka edesauttaa vaikutusmahdollisuuksia sekä turvaa toiminnan jatkuvuuden. Edustajiston toiminnalla pyritään puuttumaan seuratoiminnassa usein vallitsevaan paradoksiin, jossa aikuistoimijat määrittävät junioritoiminnan sisällön ja tavoitteet. Opinnäytetyön tutkimusongelmat ovat; mikä motivoi nuoria harrastamaan lentopalloa? Miten kohderyhmässä koetaan yksilöiden, joukkueen ja seuran vuorovaikutussuhteet? Mikä toiminta seurassa kiinnostaa kohderyhmää?

Kehitystyön tutkimusaineiston keruussa on käytetty haastattelua, havainnointia ja kyselyä. Haastattelu ja havainnointi ovat olleet keskeisessä roolissa edustajiston toimintaa suunniteltaessa. Kohderyhmälle teetetyyn kyselyyn sen sijaan on tarkoitus antaa sekä junioriedustajistolle että valmentajille ja seuran toimihenkilöille työkaluja junioritoiminnan kehittämiseksi.

2 Nuoruus ja urheilu

Usein nuorten kanssa toimiessa unohdetaan ikään liittyvät haasteet, mutta toisaalta myös mahdollisuudet. Pelkkään lajivalmennukseen keskittymisen lisäksi seuratoimijoiden tulisi ymmärtää nuoria kokonaisvaltaisesti, ei ainoastaan fyysisenä suorittajana. Myös sukupuolten välisiä eroja nuorten käyttäytymismalleissa tulee ymmärtää paremmin. Opinnäytetyön teoreettisenviitekehyksen ensimmäinen osa käsittelee nuorten kasvua ja kehitystä, kiinnostuksen kohteita, motivaation lähteitä, ikävaiheen potentiaalia sekä haastavuutta.

2.1 Nuoruus, urheilu ja liikunta

Elämänvaiheena nuoruus on suhteellisen uusi ilmiö. Käsitteen synty voidaan sijoittaa 1800-luvun lopulle, jolloin ihmisten koulutus pidentyi ja laajentui. (Aapola & Kaarninen 2003, 12.) Nuoruus itsessään on termi, jota on vaikea määritellä yksiselitteisesti ja sitä on vaikea liittää tiettyyn ikään kuuluvaksi. Nuoruuden loppumista on vaikeampi määrittää kuin sen alkamista. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilén 2003, 18.) Lähteestä riippuen nuoruuden ikävuodet on määritelty alkamaan ja loppumaan eri aikoina. Aaltonen ym. (2003, 18) ovat määritelleet nuoruuden 11–25 vuoden ikään, kun taas Aalberg ja Siimes (2007, 68) sijoittavat nuoruuden 12–22 vuoden ikään, jakaen ikävuodet kolmeen eri vaiheeseen; varhaisnuoruuteen (12–14-vuotiaat), varsinaiseen nuoruuteen (15–17-vuotiaat) ja jälkinuoruuteen (18–22-vuotiaat). Nuoruuden eri vaiheita kuvaavat termit vaihtelevat lähteistä riippuen. Tässä työssä käytetään Aalbergin ja Siimeksen käyttämiä edellä mainittuja termejä. Selvyyden vuoksi on hyvä tietää, että varsinaisesta nuoruudesta käytetään usein myös termiä keskinuoruus ja jälkinuoruudesta toinen yleisesti käytössä oleva termi on myöhäisnuoruus.

Yleisesti katsotaan, että nuoruus alkaa biologisista muutoksista eli puberteetista (Aaltonen ym. 2003, 18). Suurimmalla osalla terveistä nuorista puberteetti eli murrosikä etenee samalla tavalla, kuitenkin perimästä johtuva vaihtelevuus sen tapahtumien ajoituksessa, nopeudessa ja järjestyksessä ovat tyypillisiä (Aalberg & Siimes 2007, 15). Murrosiän sekä nuoruuden käsitteet kohtaavat usein toisensa ja murrosikää on pidetty eräänlaisena alakäsitteenä nuoruudelle. Yleiskielessä termit nuori, nuoruus ja nuoris

ovat neutraalimmassa merkityksessä kuin murrosikä, johon usein liitetään negatiivisia mielikuvia käyttäytymiseen suhteen. (Aapola 1999, 26.)

Nuoruus on aika jolloin ihminen kasvaa fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti, sen lisäksi kyseessä oleva aika antaa ihmisille mahdollisuuden muokata itseään ja ympäristöään aikuisuuteen sopivaksi (Aaltonen ym. 2003, 14). Nuoruutta pidetään mahdollisuuksien aikana. Tällöin nuorella on mahdollisuus ratkaista ja korjata lapsuusajan kehityksellisiä häiriöitä, koska pystyy kohtaamaan ne aikaisempaa kehittyneemmällä tavalla ja henkisiltä ominaisuuksiltaan valmiimpana. Tämän takia nuoruutta on kutsuttu myös persoonallisuuden rakentumisen toiseksi mahdollisuudeksi tai yksilöitymisen toiseksi vaiheeksi. Persoonallisuus muuttuu merkittävällä ja lopullisella tavalla nuoruusiän tapahtumaketjun seurauksena. (Aalberg & Siimes 2007, 67.)

Nykyajan nuoret saavuttavat puberteetin yhä aiemmin, mutta toisaalta pidentyneet opiskeluaikat sekä median luoma kuva nuorten kaikkivoipaisuudesta johtavat nuoruuden pitenemiseen. Länsimaisessa kulttuurissa ja ympäristöissä, joissa ihmisillä on mahdollisuus erilaisiin maailmankuviin sekä elämän tavoitteisiin, nuoruuden sisältö vaihtelee ja kyseessä olevaan elämä jaksoon liitetyt käyttäytymismallit voivat ilmetä pidempään. (Aaltonen ym. 2003, 13.) On kuitenkin huomattava, että nuoruus on rajallista, eikä kehityksellisesti pitkittynyttä nuoruutta ole olemassa (Aalberg & Siimes 2007, 67). Menneeseen verrattuna nykypäivänä sekä tytöt että pojat kohtaavat nuoruuden suhteellisen tasavertaisesti (Puuronen 2006, 50).

Nuorten suosituimpia vapaa-ajan harrastuksia ovat liikunta ja urheilu. Suomalaisista lapsista ja nuorista 90% ilmoittaa liikkuvansa säännöllisesti. Suomalaisessa yhteiskunnassa liikuntaa toteutetaan pääsääntöisesti urheiluseuroissa. Urheilulle on suomessa määritelty vahva kasvatustehtävä, joka tasapainoilee urheilun itseisarvon, voittamisen kanssa. Keskeisimpinä lasten ja nuorten liikunnan tavoitteina nähdään kuitenkin kasvu terveeseen ja liikunnalliseen elämäntapaan. (Lämsä 2009, 15.)

Yleisimmin urheilulla kuvataan ihmisten fyysistä ja kilpailullista toimintaa. Yhteiskunnan kehittyminen 2000-luvulla on johtanut kuitenkin urheilun pirstoutumiseen. Ei ole olemassa toimintatavaltaan tai arvomaailmaltaan yhtä urheilua, vaan voidaan puhua

huippu-urheilusta, kilpaurheilusta, ammattilaisurheilusta, nuorisourheilusta, vammaisurheilusta tai veteraaniurheilusta. Urheilussa pyritään parantamaan lajissa mitattavaa suorituskykyä ja taidollisia osa-alueita, jotka tapahtuvat tarkasti säännöillä normitetussa ympäristössä. (Lämsä 2009, 15-16.) Nykypäivänä kilpaurheilussa on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Huippu-urheilu on erottautunut vaatimuksillaan muusta kilpaurheilusta ja ammattiurheilu muusta huippu-urheilusta. (Miettinen 2000, 17.)

Ei-kilpailullisesta toiminnasta käytetään Suomessa käsitettä liikunta. Pitää kuitenkin muistaa, että liikunta on termi, joka kattaa kaiken fyysisen toiminnan urheilu mukaan lukien. Liikunnasta puhuttaessa tarkoitetaan kaikkea tarkoituksella tehtyä säännöllistä fyysistä aktiivisuutta. (Lämsä 2009, 15.) Kansalaisilla ja yhteiskunnalla on monenlaisia intressejä eri liikunnan osa-alueita kohtaan. Esimerkiksi päiväkotilapsille liikunta tuottaa uusia elämyksiä ja tukee samalla motoristen taitojen kehittymistä. Koululiikunnassa ja nuorisourheilussa pääpaino on liikunnan ja urheilun kasvatuksellisella tehtävällä sekä terveiden elämäntapojen kehittymisen tukemisella. Aikuisväestölle liikunta antaa monipuolisia mahdollisuuksia terveyden ja toimintakyvyn ylläpitoon ja virkistäytymiseen niin vapaa-ajalla kuin työpaikkaliikunnan puitteissakin. (Miettinen 2000, 19.)

2.2 Kasvu ja kehitys nuoruudessa – haasteita ja mahdollisuuksia urheiluun

Ihminen on fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kokonaisuus, jonka kehittymiseen vaikuttavat perimä ja elinympäristö. Eri osa-alueet kytkeytyvät toisiinsa monin eri tavoin ja niiden erottaminen toisistaan on todellisuudessa mahdotonta. (Aaltonen ym. 1999, 51.) Nuori ei ole vain fyysisen kasvun ja sosiaalisten tekijöiden vietävissä, vaan ohjaa yhä enemmän omaa kehitystään itse. Nuoruutta on aiemmin kuvattu psykologisessa kirjallisuudessa kriisien ja myllerrysten ajaksi. Uudempi tutkimustieto kuitenkin osoittaa, ettei suurin osa nuorista käy läpi erityistä kriisiä. Kehitys on enemmänkin asteittaista, jatkuvaa ja ajoittain myös ennustettavaa. (Nurmi ym. 2006, 124.)

Fyysisellä kasvulla tarkoitetaan kehon rakenteiden koon ja mittasuhteiden kasvua (Hakkarainen 2009, 73). Nuoruudessa tyttöjen kasvu on kovimmillaan murrosiän puolellisvälissä ja pojilla murrosiän lopulla. Sekä tyttöjen että poikien kasvupyrähdysten saa aikaan sukupuolihormonin erityksen alkaminen ja kasvuhormonin erityksen lisääntymi-

nen. Nuoruuden kasvun aikana pituus ja paino lisääntyvät samankaltaisesti. Pituuskasvun ajoittuminen nuoruuteen on hyvin yksilöllistä. Keskimäärin nopein pituuskasvunvaihe on tytöillä 12-vuoden iässä ja pojilla 14-vuoden iässä (Aalberg & Siimes 2007, 16-18.) Hakkarainen (2009) korostaa, ettei kasvupyrähdyksen aikainen pituuden lisääntyminen ole tasaista, vaan se noudattaa aaltomaista luonnetta, johon sisältyy niin nopeita kuin hitaitakin kasvun jaksoja. Pituuskasvussa huomioitavaa on se, ettei yksilöllisellä kasvutavalla ole vaikutusta tyttöjen ja poikien loppupituuteen (Aalberg & Siimes 2007, 20).

Nuorilla pää, jalat ja kädet kasvavat jo ennen varsinaista pituuskasvua. Kasvupyrähdyksen aikana kasvavat erityisesti alaraajat. Sen jälkeen kasvu keskittyy pääsääntöisesti vartaloon. Jo ennen murrosikää on havaittavissa tyttöjen ja poikien vartalon suhteiden muuttumista, esimerkiksi lantio ja hartiat kasvavat eri tahdissa. Suurimmat muutokset tapahtuvat tytöillä murrosiässä ja pojilla sen jälkeen. Vartalon suhteiden muuttuminen hämmentää nuoria ja tekee heistä arkoja kaikelle huomiolle. Raajojen voimakas kasvu johtaa myös liikekoordinaation heikkenemiseen, tehden nuorista kömpelöitä ja epävarmoja. (Aalberg & Siimes 2007, 33-34.)

Yksilöllinen pituuskasvu ja mahdollinen liikekoordinaation heikkeneminen tulee ottaa huomioon murrosikäisten urheiluharrastuksessa. Esimerkiksi lentopallo vaatii harrastajaltaan hyvää vartalon hallintaa ja laajan liikemallivaraston. Kasvupyrähdyksen aikana nuoren liikekoordinaatiota vaativat lajitaidot voivat siis hetkellisesti jopa taantua. Lajivaatimusten mukaan lentopallossa on merkitystä myös antropometrisillä mitoilla, joista erityisesti pituus määrittää pelaajan edellytyksiä huipulle. (Kovanen & Paananen 2009, 413.) On vaarana, että suuren kasvupotentiaalın omaavat nuoret menettävät kiinnostuksensa lajiin kasvupyrähdyksen aikana, koska eivät koe kehittyvänsä, vaikka tulevaisuudessa juuri heillä voisi olla parhaat menestymisedellytykset lajin huipulle. Toisaalta on myös merkittävää ottaa huomioon ne nuoret, joiden kasvupyrähdys tulee keskimääräistä myöhemmin. Lentopallossa verkon korkeus nousee ikäluokittain ja tämä voi johtaa lyhempien pelaajien turhautumiseen, koska verkkopelaaminen on vaikeaa. Vaikka pelaajan ei odotettaisikaan kasvavan merkittävästi, voi murrosiän ja harjoittelun mukanaan tuoma kehitys luoda nuorelle edellytykset lajissa pitkälle. Lisäksi nykypäivän rooli-

tettu lentopallo antaa lyhemmillekin harrastajille mahdollisuuden menestyä esimerkiksi takakentän erikoispelaajan roolissa liberona.

Niin tyttöjen kuin poikienkin lihakset kasvavat murrosiässä. Tämän saa aikaiseksi lisämunuaisesta ja kiveksistä erittyvät androgeenit. Tyttöillä lihasten kasvu alkaa poikia aikaisemmin. Pojilla lihasten kasvu on huomattavasti nopeampaa ja se kestää pidempään kuin tytöillä. Harjoittelun tasosta riippuen pojat saavuttavat lihasvoiman huippunsa vasta noin 25-vuoden iässä. Vastaavasti tyttöjen lihasvoiman kasvu hiipuu keskimäärin vuoden päästä sen alkamisesta noin 13-vuoden iässä. Lihasvoiman huipun saavutettuaan pojilla on noin kaksi kertaa enemmän lihassoluja kuin tytöillä. Myös lihasjakaumat eroavat. Tyttöillä alaraajojen lihakset kasvavat suhteessa enemmän, kun taas pojilla suhteellisesti enemmän kasvavat ylävartalon lihakset. Lihasvoiman erot sukupuolten välillä heijastuvat myös naisten ja miesten huippu-urheilun tuloksiin. (Aalberg & Siimes 2007, 34)

Varhaismurrosiässä sekä tyttöjen että poikien rasvan määrä elimistössä lisääntyy. Ihonalaisen rasvan määrä kasvaa alaraajoissa sekä tytöillä että pojilla. Vartalon ihonalainen rasva ei muutu. Tyttöillä vartalon sekä raajojen rasvaosuudet vaihtelevat poikia enemmän, ja muutokset ovat iästä riippumattomia. Tyttöillä rasvan kertyminen lisääntyy noin 12 ikävuoden jälkeen ja ylittää merkittävästi pojilla tapahtuvan muutoksen. Tyttöjen rasvan määrä lisääntyy yli kaksinkertaiseksi samalla, kun lihasmassa lisääntyy vain 40 prosenttia. Pojat vastaavasti menettävät rasvaa vartalostaan noin 14-15-vuotiaina, koska nopea pituuskasvu vaatii energiaa. Tällöin poikien keskimääräinen rasvaprosentti on 10-12 prosenttia, kun tyttöjen vastaava lukema on kaksi kertaa enemmän. Tyttöille lisääntynyt rasvan määrä kehossa voi aiheuttaa pettymisen, koska he haluaisivat säilyttää murrosikänsä kuuluvan sirouden. (Aalberg & Siimes 2007, 35.) Lapsuuden elintavat vaikuttavat ihmisen myöhempään taipumukseen rasvamassan lisääntymisen suhteen. Murrosiän jälkeen on hyvin vaikea vaikuttaa rasvamassaa lisääviin mekanismeihin. Voidaankin todeta, että lapsuusiän virheelliset liikunta- ja ravitsemustottumukset voivat ennustaa murros- ja aikuisiän lihomistaipumusta. (Hakkarainen 2009, 96.)

Fyysisen kasvun vaikutukset eittämättä vaikuttavat nuoriin urheilijoihin. Jotkin muutokset saavat aikaan hetkellistä taantumista ja jotkin suuria harppauksia kehittymisessä. Hakkarainen (2009, 75) toteaa, että puhuttaessa fyysisen suorituskyvyn (voima, nopeus, kestävyys, liikkuvuus ja taidot) kehittymisestä, tulee huomioida jokaisella terveellä lapsella ja nuorella oleva tietty potentiaali kehittyä. Se missä aikataulussa kehitystä tapahtuu, riippuu pitkälti geneettisestä kehityspotentialista, fyysisestä kasvusta, biologisesta kypsymisestä ja fysiologisesta kehityksestä sekä erityisesti kehitysärsykkeistä eli kasvuympäristöstä.

Psyky eli mieli tarkoittaa sisäistä elämysmaailmaa, jossa risteilevät niin yksinkertaiset aistimukset kuin monimutkaiset mielikuvat ja tunteet (Vuorinen 1998, 12). Ihmisen persoonallisuus kehittyy läpi koko elämä. Persoonallisuuteen vaikuttavat keskeisesti synnynnäinen temperamentti ja ympäristön vaikutus. (Nikander 2009, 103.) Nuoruusiän psyykinen kehitys on hyvin yksilöllinen prosessi, vaikka jokaisen nuoruusmuodostaakin samankaltaisen jakson. Syynä tähän on se, että jokainen nuori kohtaa itselleen tyypillisellä tavalla samat neljä kehitystehtävää: seksuaalisuuden haltuun saamisen, irtaantumisen vanhempien vaikutuspiiristä, aikuisen velvollisuuksien hyväksymisen ja yksilöllisen identiteetin vakiinnuttamisen. (Vuorinen 1998, 203.) Kehitystehtävillä tarkoitetaan tiettyyn ikään sidoksissa olevia normatiivisia haasteita ja vaatimuksia. Niitä ohjaavat kulttuuri, yhteiskunta, historiallinen aika ja ne vaikuttavat ihmisen uskomusten ja toiminnan kautta. Kehitystehtävät voidaan nähdä tietynlaisena aikatauluna erilaisten asioiden ratkaisemiseksi. (Nurmi & Salmela-aro 2005, 55-56.)

Nuoruusiän valtava haaste on liittää seksuaalisuus osaksi minää. Koko siihenastinen psykooseksuaalisen kehityksen (seksuaalisen mielihyvän ilmenemismuotojen muuttuminen eri ikävaiheissa) tulokset pitää muokata uudelleen. (Vuorinen 1998, 233.) Kun puberteetti käynnistyy koko voimallaan, yksilö kokee suurta hämmennystä ja suhtautuminen itseensä muuttuu. Nuoret joiden ruumis ja kehon minuus poikkeavat toisistaan enemmän kuin milloinkaan ovat usein ulkoapäin hyvin itsetietoisia, mutta sisimmässään syvästi epävarmoja. Jokainen nuori kohtaa seksuaalisuutensa omalla tavallaan ja aikataulullaan. (Vuorinen 1998, 203.)

Seksuaalisen identiteetin löytäminen on monen tekijän summa, johon kuuluu keskeisesti masturbaatiofantasia. Tämä fantasia ohjaa minäihannetta vastaavan ideaalikumppanin kuvan muodostaminen, vanhempien ja ikätovereiden arvostelun kohtaaminen, oman ulkonäön sosiaalisen arvostuksen määrittäminen ja seksuaalisten ehtojen asettaminen. (Vuorinen 1998, 236.) Keskinuoruuden aikana ikätoverit ovat merkittävässä roolissa seksuaalisuuden rakentumisessa. Nuori testaa omaa seksuaalisuuttaan ja sitä kelpaako hän kehittyvänä naisena tai miehenä. Seurustelusuhteet toimivat omaa minuutta vahvistavina ja ovat siksi aluksi hyvin itsekeskeisiä. Jälkinuoruudessa itsekeskeisyys vähenee ja seurustelusuhteet alkavat perustua myötäelämiseen. Nuorella on kasvava kyky emotionaaliseen läheisyyteen ja hän arvostaa omaa ja toisen yksityisyyttä. Kun nuori on työstänyt lapsuuden seksuaaliset käsitykset, pelot ja uhat hän on kykenevä ottamaan naisen tai miehen aseman. (Aalberg & Siimes 2007, 69-71.) Loppujen lopuksi on hyvä muistaa, että edes aikuisella asiallinen käyttäytyminen yhtenä hetkenä ei tarkoita, että hän kykenisi hallitsemaan itsensä toisena hetkenä. Vielä voimakkaammin sama pätee nuoruudessa, jota on jo antiikin aikana kuvattu ailahtelevaksi ikäkaudeksi. (Vuorinen 1998, 206.)

Varhaisnuori elää ristiriitaista aikaa. Itsenäistymistarpeet alkavat saada yhä enemmän tilaa ja nuori haluaa irti vanhemmistaan. Toisaalta tarve eriytyä johtaa haluun palata riippuvuuteen. Suhde vanhempiin on aaltomainen. Itsenäistyäkseen nuori tarvitsee kiistoja. Hän provosoi vanhempiaan hyvinkin arkipäiväisillä asioilla. Nuori kokee vuorotellen äidin tai isän itsenäistymispyrkimystensä esteenä. Hän kyseenalaistaa heidän sääntöjä ja määräyksiä. Nuori etsii oman kaveripiirin perheen ulkopuolelta ja jättää kertomatta asioita sekä pitää ajatuksensa suojattuina. Nuori kokee vanhempansa suvaitsemattomina ja itsekkäinä sekä saattaa pitää heitä kasvunsa esteenä. Vaikka nuoruus alkaa myrskyisesti, se kuitenkin päättyy tyveneeseen. Jälkinuoruuden aikana irtautuminen vanhemmista on edennyt jo niin pitkälle, että nuori kykenee kohtaamaan vanhempansa tasavertaisesti. Nuori pyrkii suhtautumaan vanhempien ajatuksiin neutraalisti ja ymmärtämään heidän elämänkaariaan. Nuori pystyy myös hyväksymään sen, että hänessä on vanhempien kaltaisia piirteitä sekä heidän ajatus- ja arvomaailmoja. (Aalberg & Siimes 2007, 68-71.)

Lapsuudessa kehittynyt minäkuva joutuu koetukselle nuoruudessa. Elämän tarkoitus ja oma paikka maailmassa askarruttaa. (Aaltonen ym. 2003, 74.) Identiteetin muodosta-

minen on nuoruusikää yhteen kokoava kehitystehtävä. Sen saa alulle nuoren epämääräinen ja piinaava tunne siitä, että häneltä puuttuu jotain. Löytäessään identiteettinsä nuori saa vastauksen kysymykseen; ”kuka minä olen?” Nuoruusiän suuriman kriisin ydin piilee siinä, että löytääkseen identiteettinsä, tulee ihmisen hypätä tuntemattomaan. (Vuorinen 1998, 206-209.) Nuoruusiässä persoonallisuus muuttuu pysyvästi ja ratkaisevalla tavalla. Kehityksellinen päämäärä nuorilla on saavuttaa itse hankittu autonomia. Matka täydellisestä riippuvuudesta kohti itsenäisyyttä on pitkä, itsenäisyyttä, jota koskaan ei saavuteta täydellisesti. (Aalberg & Siimes 2007, 68.)

Psyykinen kehitys vaikuttaa eittämättä myös nuorten harrastuksiin. Murrosikäiset ovat usein ulkopäin vahvoja, mutta sisimmässään hyvinkin hauraita. Valmentajien ja muiden aikuistoimijoiden tulee ottaa huomioon nämä seikat juniorityössä. Hyvällä ryhmähengellä ja kannustavalla otteella saadaan kasvatettua nuorten itseluottamusta sekä parannettua itsetuntemusta muuten niin hämmentävänä aikana. Toisaalta liian karkea ote ja negatiivinen palaute voivat romuttaa joidenkin nuorten itseluottamuksen rippeet. Onkin tärkeää huomioida mitä sanoo, miten sanoo sekä millaista elekieltä käyttää. Erityisesti nuoret tulee kohdata yksilöinä. Suorapalaute toiminnasta voi johtaa joidenkin kohdalla entistä kovempaan yrittämiseen ja suorituksen korjaamiseen, kun toisella se voi johtaa pettymyksen tunteeseen ja yrittämisen hiipumiseen.

Sosiaalisesta kehityksestä puhuttaessa voidaan keskittyä nuoren ihmissuhteisiin ja sosiaalisiin ympäristöihin, joista kaksi merkittävintä on kaverit ja perhe. Ihmisen sosiaalinen maailma alkaa rakentua jo lapsuuden kasvuympäristössä. (Aaltonen ym. 1999, 85.)

Brown (2004, teoksessa Nurmi ym. 2006, 130) toteaa, että jo varhain lapsuudessa kavereiden merkitys on suuri, mutta se korostuu entisestään nuoruuden aikana. Varhaiset ihmissuhteet luovat pohjaa sille, miten ihminen tulee myöhemmin käyttäytymään kohdatessaan muita ihmisiä ja millaiseksi hänen kokemuksensa sosiaalisesta maailmasta muodostuvat. Lapsuudessa opitaan tulemaan toimeen kavereiden kanssa ja omaksutaan omatunto, moraali sekä perusarvot. Vastaavasti nuoruudessa opitaan parisuhdetaitoja, vähennetään emotionaalista sidettä kasvattajiin, valmistaudutaan työelämään ja opitaan ottamaan yhteiskunnallista vastuuta. (Aaltonen ym. 1999, 85.)

Vanhemmista irtaantuminen seurauksena nuori ajautuu yksinäisyyteen. Kun hän ei voi enää käyttäytyä vanhempia kohtaan aikaisemmalla tavalla, hän ajautuu ihmissuhdetyhjiöön. Seurauksena on uhka yksin jäämisestä. Tämän ongelman nuori ratkaisee turvautumalla ikätovereihin, jotka alkavat korvaamaan vanhempien roolia. Ikätoverien muodostamat ryhmät palvelevat kasvua kohti aikuisuutta. Kahdenkeskiset suhteet ovat nuorille vaikeita, koska ne ovat liian intiimejä. Vastaavasti ryhmissä nuoret voivat hallita yksinäisyyttään ja ahdistustaan. He ilmaisevat itseään ja voivat toimia tavalla, jolla eivät yksin uskaltaisi. Ryhmään kuulumisen antaa toiminnan vapauden ja mahdollistaa itseluottamuksen kasvun. Kuulumisen näihin ryhmiin on välttämätön kehityksellinen välivaihe. (Aalberg & Siimes 2007, 71-72.)

Ryhmät muodostuvat eri ikävaiheissa erilaisesti. Varhaisnuoruudessa ryhmät ovat usein massaryhmiä, jotka kokoontuvat spontaanisti tietyille paikoille. Ryhmiä hallitsevana voimana on yhteenkuuluvuuden tunne ja ne muodostuvat usein saman sukupuolen jäsenistä. Niissä on mahdollisuus kokeilla rajoja, ilmaista ajatuksia ja tunteita, purkaa eroottisia sekä aggressiivisiä latauksia. Varsinaisessa nuoruudessa ryhmät ovat jo eriytyneempiä kuin varhaisnuoruudessa. Ryhmät ovat kooltaan pienempiä ja niillä on jokin vallitseva ideologia tai harrastus. (Aalberg & Siimes 2007, 71-72.) Kohti jälkinuoruutta ryhmät muuttuvat yhä enemmän sekaryhmiksi, mikä tarkoittaa sitä, että niihin kuuluu sekä tyttöjä että poikia (Brown 2004, teoksessa Nurmi ym. 2006, 130.) Lopulta ryhmien jäsenten seurustelusuhteet alkavat vähentää asteittain ryhmään kuulumisen merkitystä. Mikäli nuori jää ryhmien ulkopuolelle yksinäisyyteen, häiritsee se yksilön tervettä psyykkistä kehitystä. On myös huomioitavaa, etteivät kaikki ryhmät palvele nuoren kehitystä. Mikäli ryhmä jää taantumien tilaan ja toteuttaa lapsenomaista toimintaa, se vastustaa kasvamista ja toimii tuhoavasti. (Aalberg & Siimes 2007, 71-73.) Erilaisia joukkueurheilumuotoja voidaankin pitää nuoren kehityksen kannalta merkityksellisenä. Urheilu-joukkueiden toiminta on usein junioreista alkaen säännöillä normitettua, jonka seurauksena toiminnassa mukana olevat nuoret oppivat vastuuntuntoiseen yhteistoimintaan muiden ikäluokkaansa kuuluvien kanssa. Lisäksi suhde joukkueen aikuistoimijoihin voi parhaimmillaan olla hyvin luottamuksellinen ja näin antaa tukea ja turvaa muuten epävarmoina kasvun ja kehityksen aikoina.

On olemassa myös paljon tutkimustietoa siitä, että nuoren ajatusmaailma ja toimintatavat ovat hyvin riippuvaisia hänen vanhemmistaan sekä siitä millaisia kasvatuskäytäntöjä perheessä toteutetaan. Voidaankin todeta, että nuoren kasvua ja kehitystä ohjaa niin perhe kuin kaverit. (Nurmi 2006, 130.) Toisaalta on myös näytetty toteen, että nuori voi omalla toiminnallaan ja valinnoillaan ohjata vuorovaikutustaan niin vanhempiin kuin kavereihinkin. Tätä tukee tutkimustieto, jonka mukaan nuoret valitsevat itselleen kaltaisiaan kavereita ja vaikuttavat myös omalla toiminnallaan siihen miten vanhemmat yrittävät heitä ohjata ja kasvattaa. (Nurmi 2004, teoksessa Nurmi 2006, 130.)

Pulkkisen (1996) lapsuudesta jälkinuoruuteen ulottuvan tutkimuksen mukaan lasten sosiaalisen käyttäytymisen jatkuvuus myöhäisnuoruuteen oli tilastollisesti merkitsevää. On siis mahdollista ennustaa aikaisempien ikävaiheiden käyttäytymisestä tulevien ikäkausien toimintaa ja käyttäytymistä. Tutkimuksessa hyökkäävyys toisia lapsia kohtaan 8-vuotiaana ennusti aikaista irrottautumista kotoa, vahvaa kavereiden merkitystä sekä ajanviettoa kaduilla ja nuorten kokoontumispaikoissa. Väkivaltaista käyttäytymistä ympäristöä kohtaan oli enemmän kuin muilla nuorilla. Myös päihteiden käyttö oli yleisempää ja kiinnostus opiskeluun oli vähäistä. Vastakohtana aggressiiviselle nuorelle oli mukautuva lapsi, josta kehittyi enimmäkseen kotona viihtyvä murrosikäinen. Nuori suhtautui tunnollisesti koulunkäyntiin ja hänellä oli hyvät suhteet vanhempiin. Myöhäisnuoruudessa hän saattoi kuitenkin olla tyytymätön yksinäisyyteensä ja vanhempiinsa, koska he eivät rohkaisseet häntä itsenäistymään. Toisena ulottuvuutena ovat rakentavasti eli konstruktivisesti toimivat lapset. Näistä lähtökohdista kehittyvistä lapsista tuli usein vastuuntuntoisia koululaisia. Heillä oli ystäviä, harrastuksia ja hyvät suhteet vanhempiin. Murrosiän vastuuntuntoisesta koululaisesta kehittyi yleensä yritteliäs työntekoon suuntautunut opiskelija, jolla oli luottavainen suhde tulevaisuuteen. Edellä mainitulle kehitykselle vastakohtaisena mallina on ahdistunut ja sosiaalisesti avuton käyttäytyminen lapsuudessa, joka johti kielteisyyteen koulua kohtaan murrosiässä. Kielteisesti suhtautuvat nuoret eivät menestyneet koulussa, eikä heillä ollut harrastuksia. Heikot edellytykset menestyä koulussa ja sosiaalisissa suhteissa johtivat sopeutumisongelmiin, joiden takia oli vaikea saada ystäviä, itseluottamus oli vähäistä ja tulevaisuuden suunnitelmat puuttuivat. Edellä mainittu malleja tarkasteltaessa pitää kuitenkin muistaa, että jokaisella ihmisellä on mahdollisuus vaikuttaa elämänsä suuntaan. On tosin todettu, että huomattava epäjat-

kuvuus eli kehityksen suunnan kääntyminen vastakkaiseksi on hyvin harvinaista. (Pulkinen 1996, 35-36.)

2.3 Kiinnostuksen kohteet nuoruudessa

Kiinnostuksen kohteet nuoruudessa liittyvät läheisesti termeihin oma aika ja vapaa-aika. Myllyniemen (2009, 24-25.) tutkimuksen mukaan perinteinen tapa ymmärtää vapaa-aikaa on käsittää se ajaksi työn ja koulun ulkopuolella. Vastaavasti mitä vapaampaa aika on, sitä omemmaksi se tunnetaan. Esimerkiksi järjestötoiminnassa vietetty aika tunnetaan huomattavasti vähemmän omaksi ajaksi, kuin aika kavereiden kanssa. Vähiten omaksi ajaksi koetaan koulu, opiskelu ja varsinkin työ. Toisin kuin modernissa teollisessa työssä, jossa työn koetaan loppuvan ja vapaa-ajan alkavan tehtaan pillin vihellyksestä, nykyaikaisessa tietointensiivisessä maailmassa työn koetaan hämärtäneen vapaa-ajan rajapintaa. Tähän trendiin suhtaudutaan hyvin kriittisesti, koska vain seitsemän prosenttia nuorista kokee rajan hämärtyksen positiivisena. (Myllyniemi 2009, 24-28.)

Suomalaiset nuoret kokevat tärkeimmiksi asioiksi vapaa-ajan aktiviteeteissa sekä ihmissuhteissa perheen ja ystävät. Myös omaa aikaa osataan arvostaa. Tosin nuorista kymmenen prosenttia kokee, että oma aika on heille korkeintaan vähän tärkeää. Yksin vietetyn ajan arvostus kuitenkin kasvaa iän myötä. Aktiivinen toiminta seuroissa ja järjestöissä koetaan edellä mainittuja huomattavasti harvemmin tärkeäksi. Tulos ei ole yllättävä, sillä vähemmistö (45%) nuorista on nykypäivänä mukana järjestöissä. Vaikka tilastoissa ei näy ikähuippua, on järjestöissä ja seuroissa (ko. ikäluokassa pääsääntöisesti urheiluseurat) toimiminen 15–19-vuoden iässä tärkeimmillään. (Myllyniemi 2009, 24-31.) Nuorten neljä suosituinta järjestöä ovat urheiluseura tai liikuntajärjestö, ammattiliitto, partio ja opiskelija- tai koululaisjärjestö (Myllyniemi 2009, 40).

Myllyniemen (2009, 34.) mukaan esimerkiksi urheiluseuroilla koetaan olevan laaja yhteiskunnallinen rooli terveydellisten ja sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisijänä. Hänen toteaa, ettei kyseessä oleva toiminta rajoitu nykyään ainoastaan järjestöihin, vaan niiden ulkopuolella toimivaan spontaaniin kansalaistoimintaan. Nuorten kansalaisaktiivisuus on siirtynyt kohti yksilöllisempiä ja vapaamuotoisempia pieniä projekteja sekä organisoimatonta toimintaa. Tätä trendiä voidaankin pitää haasteena perinteisemmälle järjes-

tötoiminnalle. Puolet nuorista kokee, että vapaa-ajan aktiviteetteihin osallistuminen on mielekästä, kunhan ei tarvitse liittyä jäseneksi mihinkään. Kokonaisuutena nuorten järjestöissä mukana oleminen on hieman laskusuunnassa. Urheilu- tai liikuntaseuroihin kuuluvien nuorten määrä on laskenut 1998 vuoden 34 prosentista vuoteen 2009 mennessä 21 prosenttiin. Vaikka kaikista nuorista 45 % osallistuu järjestötoimintaan, pitää kääntöpuolena muistaa, että 55 prosentin enemmistö ei osallistu mihinkään järjestötoimintaan. (Myllyniemi 2009, 34-39.) Myllyniemen mukaan (2009, 51.) jopa 12 prosentilla nuorista ei ole minkäänlaista harrastusta tai vapaa-ajan toimintaa. Erityisen huolestuttavana voidaan pitää 10–14-vuotiaiden ikäryhmää, josta peräti 28 prosenttia todettiin olevan ilman yhtään vapaa-ajan harrastusta.

Järjestöjen lisäksi nuoret voivat osallistua myös johonkin muuhun järjestettyyn vapaa-ajan toimintaan tai he voivat toimia ryhmien ulkopuolella. Järjestöihin tai vastaaviin kuulumisen on yleisempää (46 %) kuin muuhun järjestettyyn toimintaan osallistuminen (36 %). Sellaisiin ryhmiin joiden toimintaa ei koeta järjestetyksi, osallistuu 40 prosenttia nuorista. Peräti 62 prosenttia nuorista harrastaa yksin ryhmien ulkopuolella. Voidaan olettaa, että tämän ryhmän harrastukset ovat hyvin monenlaisia. Tyttöjen ja poikien välisiä eroja tarkasteltaessa voidaan todeta, että pojat osallistuvat enemmän järjestöjen ulkopuolisiin tapahtumiin, sekä järjestettyihin että järjestämättömiin. Tytöillä puolestaan on hieman enemmän yksinäisiä harrastuksia, jotka tapahtuvat ryhmien ulkopuolella. Järjestötoimintaan kuulumisella ei ole havaittu olevan yhteyttä nuorten vapaa-ajan tyytyväisyyteen, mutta muihin vapaa-ajan aktiviteetteihin kuulumisella, etenkin järjestäytymättömään toimintaan kuulumisella, on havaittu olevan yhteys nuorten suurempaan tyytyväisyyteen vapaa-aikaansa. (Myllyniemi 2009, 49-51.)

2.4 Mikä motivoi nuoria urheilussa

Erilaiset vapaa-ajan harrastukset luovat nuorille informaalisen eli vapaamuotoisen oppimiskentän, jossa opitaan erilaisia tekniikoita ja taitoja. Itsenäistyminen, sosiaalisten keskustelu- ja vuorovaikutustaitojen oppiminen, oman elämänhallinnan kehittäminen sekä toisten ohjaamisen harjoittelu ovat niitä asioita, joita nuoret itse nostavat esille kysyttäessä harrastusten merkityksestä. Usein tärkeäksi todetaan myös esiintymisvarmuuden kehittyminen, kuntoilu ja rentoutuminen sekä oman ajankäytön organisointi.

Harrastukset kehittävät nuorten arvomaailmaa ja vastuullisuutta, he oppivat tulemaan toimeen erilaisten ihmisten kanssa sekä hyväksyvät eri kulttuuritaustoja. Harrastuksista onkin muodostunut kodin ja koulun rinnalle merkittävä kasvattaja, joka opettaa voittamaan ja häviämään. Vanhemmat ovat oppineet jakamaan vastuuta kasvatuksesta ja rajojen asettamisesta nuorten valmentajille, ohjaajille ja nuorille itselleen. (Aaltonen ym. 1999, 205-206.)

Järjestötoiminnassa nuorten näkökulmasta erityisen suosittuja ovat urheiluseurat. Yleensä urheiluseuroissa harrastetaan tiettyä lajia. Nuoret kertovat olevansa mukana erilaisissa järjestöissä omaksi ilokseen, mielekkään vapaa-ajan harrastuksen vuoksi tai ylipäätään päästäkseen mukaan toimintamuotoihin, jotka kiinnostavat. Lisäksi harrastuksiin lähdetään omien kaverien esimerkistä. Osalle on myös merkitystä sillä, että he saavuttaisivat paremmin itselleen asetettuja tavoitteita ja omaksuakseen tietoa, jota voi hyödyntää työssään, opiskeluissaan tai elämässä yleensä. (Aaltonen ym. 1999, 206-207.) Kolmasosa nuorista kertoo saavansa järjestötoiminnasta turvallisuuden tunnetta elämänsä ja joka neljäs kokee jatkavansa vanhempiensa perinnettä. Perinteen jatkamisella tarkoitetaan sitä, että vanhemmat ovat joko itse kuuluneet aikaisemmin järjestöön tai neuvoneet lapsiaan liittymään järjestöön. Järjestötoimintaan kuuluvista nuorista vain kolme prosenttia kokee joutuneensa mukaan pakosta. (Nurmela 1998, 18-24.)

Nuoret ovat suurelta osin tyytyväisiä urheiluseurojen toimintaan, sillä 44 prosenttia nuorista kokee olevansa erittäin tyytyväisiä ja 52 prosenttia kokee olevansa melko tyytyväisiä seuransa toimintaan. Tämä tieto ei sinällään ole yllättävä, koska nuoret tuskin olisivat mukana toiminnassa, johon eivät ole tyytyväisiä. Järjestöihin kuulumattomista nuorista enemmän kuin kolme neljästä on siinä määrin kiinnostunut urheiluseurojen toiminnasta, että olisivat ainakin valmiita harkitsemaan liittymistä jäseneksi tai toimintaan. Tämä tarkoittaa sitä, että urheiluseuroilla on käytettävissään yli puolen miljoonan nuoren potentiaalinen jäsenreservi. (Nurmela 1998, 18-24.) Myllyniemi (2009, 48) on myös kartoittanut eri järjestötyyppien osallistumispotentiaalia. Hänen mukaansa kuusi prosenttia urheilu- ja liikuntajärjestöjen ulkopuolella olevista nuorista olisivat kiinnostuneita olemaan mukana toiminnassa.

Zacheus (2009) on tutkinut suomalaisten 1923–1988 syntyneiden liikunnan merkitystä heidän nuoruudessaan. Hänen mukaan merkittävimpiä liikunnan motiiveja on ollut sosiaalisuus sekä terveys ja hyvinvointi. Vanhemmista sukupolvista nuorempiin siirtäessä erityisesti fyysisyyden ja rentoutumisen painoarvot ovat nousseet. Myös mielisyyden, sosiaalisuuden, henkisen kasvun, muodikkuuden ja yksin puurtamisen merkitykset ovat korostuneet. Tarkasteltaessa urheilun ja liikunnan merkityksiä sukupuolen perusteella voidaan havaita, että sosiaalisuus sekä terveys ja hyvinvointi ovat olleet suomalaisille nuorille yhtä tärkeitä. Tytöille suhteessa poikiin on ollut tärkeämpää rentoutuminen ja muodikkuus, kun taas pojat ovat suhteessa tyttöihin kokeneet fyysisyyden ja kilpailun tärkeämmäksi. On mielenkiintoista havaita, että tytöt ovat hakeneet liikunnaltaan verrattuna poikiin ulkonäköä yleensä, kun taas pojat ovat kiinnittäneet tyttöjä enemmän huomiota liikunnalliseen ulkonäköönsä. (Zacheus 2009, 34-40.)

Hämäläinen (2008) on väitöskirjassaan pohtinut urheilijoiden ja valmentajien urheilua ohjaavia ajatusmaailmoja. Hän on löytänyt tutkimuksessaan viisi eri eetosta: työn eetos, menestyksen eetos, virtuositeetin eetos, hauskuuden eetos ja huolenpidon eetos. Näillä eri eetoksilla kuvataan toimintaa ohjaavia tekijöitä urheilussa. Työnteon eetoksella tarkoitetaan toimintaa, jossa harjoittelija saa tyydytystä kovasta kurinalaisesta työstä vaikka se ei johtaisikaan menestymiseen. Tässä eetoksessa terveys ei ole arvoista keskeisin. Loukkaantuneena tai sairaana urheileminen nähdään lähinnä sankarillisena tekona. Menestymisen eetoksessa hohdokkaat voitot ja katkerat tappiot näyttelevät keskeistä roolia. Kilpailutilanteisiin suhtaudutaan veren maku suussa ja harjoitukset koetaan jatkuviksi näytön paikoiksi sekä taistelumielen alkulähteeksi. Voitosta taistellaan hinnalla millä hyvänsä, jopa kielletyt keinot ovat mahdollisia. Virtuositeetin eetoksessa urheilijat kokevat liikunnan itseisarvona, jonka päämääränä on oppia urheilemaan. Tämä eetos uhmaa urheilun kasvatusihanteita, kasvua johonkin urheilua itseään suurempaan ja merkittävämpään. Virtuositeetin eetos korostuu erityisesti uusissa lajeissa, joissa kilpailemisella ei ole suurta merkitystä. Hauskuuden eetoksessa urheilijat kokevat harjoittelun ja kilpailemisen hauskanpitona. Harjoittelu ja kilpailu otetaan tosissaan, mutta sitä ei oteta mahdottoman vakavasti. Valmentaja koetaan hauskuuden luoja ja hänellä on pilkettä silmäkulmassa. Huolenpidon eetoksessa keskiössä ovat ihmissuhteet. Urheilija kokee, että hänestä välitetään ja häntä arvostetaan. Valmentajan tuki ja turva on läsnä niin myötä- kuin vastoinkäymisissäkin, sekä urheilun parissa että vapaa-ajalla. Urheilija

on tärkeämpi kuin urheilusuoritus, siitä huolimatta urheilusuoritus ei ole sivuseikka, pettymykset käsitellään kuitenkin maltillisesti. Eetoksia tulkitessa tulee ymmärtää, että niihin sisältyy omia ristiriitojaan ja positiivisia sekä negatiivisia puolia. Eetokset risteilevät osittain limittäin, antaen kuitenkin kuvan siitä millaisia kokemuksia nuorilla aikuisilla on heidän urheilu-uran varrella syntynyt. (Hämäläinen 2008, 114-125.)

Banduran (1997, teoksessa Jaakola 2010, 117-118) mukaan motivaatiolla yleisesti tarkoitetaan toiminnan ärsykettä, joka saa ihmiset tavoittelemaan omaa tai yhteisön etua. Motivaatiolla kuvataan monimutkaista ja muuttuvaa prosessia, johon vaikuttavat persoonallisuus- ja kognitiiviset tekijät sekä sosiaaliset muuttujat. Ihmisen käyttäytymisen kannalta motivaatiolla on kaksi tavoitetta. Ensinnäkin motivaation tulisi antaa käyttäytymiselle energiaa, jotta esimerkiksi urheilijat jaksavat harjoitella tarvittavan määrän tullen paremmiksi. Toiseksi motivaatio antaa suunnan käyttäytymiselle. Jos tavoitteena on oppia jokin taito, motivaatio ohjaa ihmisen käyttäytymistä ja harjoittelua tuon tavoitteen suuntaisesti. Hyvin motivoitunut oppija yrittää enemmän, pysyy toiminnassa pidempään, tarttuu haastavampiin tehtäviin, suoriutuu paremmin ja sitoutuu toimintaan intensiivisemmin kuin oppija, jonka motivaatio tehtävää kohtaan on pienempi. Tarkasteltaessa motivaatiota, etsitään aina vastausta peruskysymykseen miksi. (Roberts 2001, teoksessa Jaakola 2010, 118.)

2.4.1 Liikuntamotivaatio

Jos motivaatiota yleisellä tasolla tarkasteltaessa etsitään vastausta kysymykseen miksi, niin liikuntamotivaatiota tarkastellessa etsitään vastausta kysymykseen, mikä saa ihmiset liikkumaan ja mikä heitä liikunnassa kiinnostaa (Telama 1986, 151). Liikuntamotivaatioon kuuluu keskeisesti käsitteet yleis- ja tilannemotivaatio. Yleismotivaatiolla tarkoitetaan pysyväisluonteista tavoitteellisuutta tai kiinnostusta jotakin tiettyä toimintaa kohtaan. Tilannemotivaatiolla taas tarkoitetaan niitä päätöksiä, joita ihminen tekee yksittäisissä tilanteissa. Nämä käsitteet kietoutuvat tiivistä toisiinsa. Loppujen lopuksi tilannemotivaatio määrittää sen osallistuuko henkilö toimintaan ja miten intensiivisesti hän sen tekee. Tilannemotivaatioon vaikuttaa henkilön yleinen kiinnostus toimintaa kohtaan eli yleismotivaatio, tilanteessa vaikuttavat yllykkeet ja toimintamahdollisuudet sekä toimintaa rajoittavat tekijät. (Telama 1986, 151.)

Tarkasteltaessa ihmisen motivaatiota ja liikuntakäyttäytymistä puhutaan usein myös tarpeista. On todettu, että ihmisen käyttäytymistä ohjaavat tarpeet ovat ensisijaisesti opittuja, eivätkä niinkään biologisia. Tarve on yleisluontoinen käyttäytymistä liikkeelle-paneva voima. Tällainen yleinen tila ei kuitenkaan vielä saa ihmistä toimimaan, mutta se on toiminnan taustalla oleva sisäinen ehto. Kun ihmisen tarve esimerkiksi fyysisenkunnan kohottamiseen saa henkilön osallistumaan liikuntaan, tulee siitä liikuntaharrastuksen motiivi. Tutkimuksissa on myös kehitetty teoreettinen näkemys siitä, että alun perin toiminnan alkuun saaneesta tarpeesta voi tulla merkityksetön, kun toiminnasta on tullut tottumus ja automaattinen taito. Tällöin opittu taito itsessään voi toimia motivoivana tekijänä. (Telama 1986, 152-153.)

Yleisesti liikuntavalistuksessa pyritään keskittymään tietoiseen motivaatioon. Tietoisuuden aste onkin yksi merkittävä tekijä liikuntamotivaatiossa. Ihmiset eivät tiedosta kaikkia motiivejaan, eikä eri toimintamahdollisuuksien arviointi ole aina tietoista toimintaa. Toiminnan todennäköisyyden ja pysyvyyden kannalta on kuitenkin hyvin merkittävää, että toimija on tietoinen päämääristään ja tavoitteistaan. Liikuntamotivaatio saattaa syntyä kognitiivisen prosessin seurauksena, jossa ihminen tietoisesti pohtii liikunnan merkitystä ja asettaa itselleen tietoisia tavoitteita. On kuitenkin todettu, että yksilöille voi olla tärkeämpää saavuttaa voimakas emotionaalinen tunnetila, kuin rationaalinen pohdiskelu liikunnan merkityksestä. Osa näistä liikunnassa koetuista tunnetiloista ovat vain hetkellisiä, mutta niiden merkitystä ihmisen toiminnalle ei pidä vähätellä. (Telama 1986, 153.)

2.4.2 Suoriutumismotivaatio

Motivaatiotutkimuksen keskeisenä ja joskus myös ainoana tutkimusalueena on ollut suoriutumismotivaatio (Kuusinen 1992, 185). Joissakin tutkimuksissa ja lähteissä suoriutumismotivaatio tunnetaan myös suoritusmotivaationa. Suoritusuuntautunut käyttäytyminen on Atkinsonin (teoksessa Kuusinen 1992, 186) mukaan lähestymispyrkimyksen ja välittämispyrkimyksen välisestä ristiriidasta syntynyt tulos. Toimintaan sisältyy aina mahdollisuus onnistua tai epäonnistua. Onnistumisia seuraa ylpeys ja epäonnistumisia häpeä. Se ryhtyykö henkilö toimintaan, määräytyy edellä mainituiden tunteiden

voimakkuuden määrästä. Suorituskäyttäytyminen voidaan siis nähdä epäonnistumisen pelon ja onnistumisen toiveen välisen emotionaalisen ristiriidan lopputuloksena. On tutkittu paljon millaisia tehtäviä yksilöt mieluiten suorittavat. Tulosten mukaan erityisesti ne, joilla on voimakas suoriutumismotivaatio, mutta jokseenkin myös muut, ovat taipuvaisia valitsemaan keskinkertaisia tehtäviä. Voimakkaasti motivoituneiden yksilöiden on myös todettu omaavan paremman kyvyn sietää pettymyksiä. Lisäksi he ovat kyvykkäämpiä orientoitumaan tulevaisuuteen. (Kuusinen 1992,186.)

Suoriutumistilanteessa nähdään ensisijaisesti neljä lopputulokseen vaikuttavaa tekijää. Ne ovat kyvyt, yrittäminen, tehtävän vaikeus ja sattuma. Hyvä suoritus yhdistetään usein kyvykkyyteen, yrittämiseen, tehtävän helppouteen ja hyvään onneen. Vastaavasti huonon suorituksen koetaan johtuvan kykyjen ja yrittämisen puutteesta, tehtävän vaikeudesta sekä huonosta onnesta. Voimakkaan suoriutumismotivaation omaava henkilö hakee syytä epäonnistumiseen itsestään. Lisäksi omiin kykyihin, yrittämiseen ja epäonnistumiseen johtaneet syytekijät koetaan usein väliaikaisiksi. (Kuusinen 1992, 188.)

Eri suoriutumismotivaatioteorioihin liitetään usein attribuutiot, joilla kuvataan ihmisen käyttäytymiseen vaikuttavia tekijöitä ja sitä kuka tai mikä on käyttäytymisestä vastuussa. Weinerin (teoksessa Kuusinen, 188) teoriassa kuvataan sitä miten attribuutiot luovat odotuksia tulevasta toiminnasta ja näin vaikuttavat ihmisen käyttäytymiseen. Jos ihminen kokee, ettei kova yritys tai mikään mukaan hänen tekemä toiminta vaikuta lopputulokseen, on ymmärrettävää, ettei hän tee mitään onnistuakseen. Tästä seuraa helposti epäonnistumisen kehä, koska todennäköisesti hyviä tuloksia ei synny mitään yrittämättä ja näin aiempi käsitys toiminnasta vahvistuu ja todentuu. Uudessa vastaavanlaisessa tilanteessa yksilö toimii edelleen aiemmin vahvistuneen käsityksen perusteella. (Kuusinen 1992, 188.)

Suoriutumismotivaatio on ajan myllerryksessä joutunut uudenlaisen tarkkailun kohteeksi. Nykypäivänä suoriutumiseen tai varsinkaan oppimiseen ei voida enää liittää suoranaisia palkkioita tai yhteiskunnallisia etenemismahdollisuuksia. Tätä näkökulmaa tukevat tutkimukset, joiden mukaan palkkioita tavoitteleva suoriutuminen ei suinkaan aina johda parhaaseen lopputulokseen. Esimerkiksi koulumaailmassa, jossa toiminta on hyvin pitkälle keskittynyt ulkoisiin palkkioihin ja rangaistuksiin on havahduttu sen nega-

tiivisiin seurauksiin, kun oppimisen ilo katoaa, tiedon mielekkyys puuttuu ja oppilaat kadottavat itseluottamuksensa. (Kuusinen 1992, 189-190.) Samainen esimerkki on siirrettävissä niin huippu-urheiluun kuin nuortenkin urheiluharrastukseen.

2.4.3 Ulkoinen ja sisäinen motivaatio

Ulkoisella motivaatiolla tarkoitetaan tilanteita, joissa harjoitukseen osallistutaan palkkioiden tai pakotteiden vuoksi. Näissä tilanteissa toiminta on voimakkaasti ulkoapäin johdettua ja se saattaa olla ristiriidassa henkilökohtaisen ajatusmaailman kanssa. Palkkioina voidaan kokea esimerkiksi positiivinen palaute, arvostuksen saaminen muiden silmissä sekä palkinnot. Vastaavasti rangaistuksena voi toimia negatiivinen palaute, ohjaajan paheksunta tai tunne kasvojen menettämisestä. (Deci & Ryan 1985, teoksessa Jaakola 2010, 118.) Ulkoinen motivaatio voi olla tehokas kannustin lyhyellä aikavälillä, mutta pidemmällä aikavälillä ulkoisen motiivin poistumisen johtaa toimintaa energisöivän vaikutuksen loppumiseen. Tutkimusten mukaan ulkoinen motivaatio on yhteydessä harrastuksen lopettamiseen, vääränlaisten harjoitusstrategioiden valintaan sekä harjoittelussa koettuihin negatiivisiin kokemuksiin. (Jaakola 2010, 119.)

Sisäisellä motivaatiolla tarkoitetaan sitä, kun toimintaan osallistutaan pääsääntöisesti sen itsensä vuoksi. Toiminnan motiiveina ovat tällöin ilo ja ne kokemukset, joita harrastus tuottaa. Useat tutkimukset liikunnasta ja urheilusta ovat osoittaneet, että sisäinen motivaatio on keskeisin tekijä oppimisen, toiminnassa viihtymisen ja pysyvyyden kannalta. Lisäksi sisäisen motivaation on todettu olevan yhteydessä vähentyneeseen ahdistukseen. Oppimisprosessin kannalta on hyvin merkittävää, että oppijat viihtyvät toiminnassa eivätkä koe tilanteita ahdistaviksi. Sisäisen motivaation kulmakiviksi on määritelty autonomia, pätevyys ja yhteenkuuluvuus. Autonomialla tarkoitetaan sitä, että ihmisellä on mahdollisuus tehdä omaan toimintaan liittyviä valintoja ja osallistua toimintaa koskevaan päätöksentekoon. Liikunnan osalta tämä tarkoittaa sitä, että yksilöllä on mahdollisuus tehdä valintoja eri liikuntamuotojen, harjoitteiden, toimintatapojen tai taitojen osalta. Pätevyys taas tarkoittaa uskoa omien kykyjen riittävyyteen. Jos ihminen kokee olevansa yleisesti liikunnassa hyvä, pätevyyden tunne liikuntaan liittyvissä tehtävissä on suuri. Omalle taitotasolle sopivat tehtävät, onnistumiset sekä positiivinen ja kannustava palaute ovat pätevyyden tunteen lisäämisen pääelementit. Sosiaalisessa yhteenkuulu-

vuudessa ihminen kokee olevansa kiinteästi osa ryhmää. Liikuntaryhmä, kuten joukkue, vetää pelaajia puoleensa. Tämä yhteenkuuluvuuden tunne saa ryhmän jäsenet osallistumaan toimintaan kerta toisensa jälkeen. (Jaakola 2010, 119-120.)

2.4.4 Tavoiteorientaatio

Tavoiteorientaatiomallin lähtökohtana on, että kaiken tavoitteellisen toiminnan taustalla on tarve osoittaa pätevyyttä (Nicholls 1989, teoksessa Jaakola 2010, 120). Tavoiteorientaatio mallin mukaan pätevyyttä voidaan osoittaa joko tehtävä- tai kilpailusuuntautuneesti. Ihmisen valinta näiden mallien väliltä tulee vaikuttamaan hänen motivaatioon ja suoriutumiseen. (Jaakola 2010, 120.)

Tehtäväsuuntautunut ihminen kokee onnistumisia ja pätevyyttä silloin, kun hän kehittyy omissa taidoissaan, yrittää kovasti, tekee yhteistyötä tai oppii uuden tekniikan. Tällöin pätevyyden tunne ei ole riippuvainen muiden suorituksista, vaan oma oppiminen ja yrittäminen riittävät tyytyväisyyteen ja onnistumisten kokemiseen. Tällöin myös liikuntataidoiltaan heikommat voivat kokea onnistumisen elämyksiä. Taidon oppimisen kannalta tehtäväsuuntautuneisuus on merkittävää, sillä se ohjaa ihmisen ajatukset ja toiminnan kohti oppimista ja laadukasta harjoittelua. (Jaakola 2010, 120.)

Kilpailusuuntautunut ihminen kokee pätevyyttä pystyessään voittamaan toiset tai saavuttaessaan muita paremman tuloksen. Kilpailusuuntautuneet ihmiset pyrkivät myös suoriutumaan tehtävistä vähemmällä yrittämisellä kuin muut. Taitojen oppimisen kannalta kilpailusuuntautuneisuus ei ole tehokas tapa. Se suuntaa ihmisten toiminnan lopputulosten saavuttamiseen ja menestymiseen muita paremmin, eikä itse suoritukseen ja sen kehittämiseen. (Nicholls 1989, teoksessa Jaakola 2010, 120-121.)

Tehtävä- ja kilpailusuuntautuneisuus ilmenevät kaikissa ihmisissä ja ne eivät ole toisiaan poissulkevia tekijöitä. Onkin tyypillistä, että monet huippu-urheilijat ovat hyvin tehtävä- ja kilpailusuuntautuneita. Urheilijan kannalta onkin oleellista näiden kahden motiiviluokan suhde. Mikäli tehtäväsuuntautuneisuus ilmenee vähintään yhtä voimakkaasti kuin kilpailusuuntautuneisuus, ihminen ei todennäköisesti koe motivaatio-ongelmia. Mikäli ihmisen kilpailusuuntautuneisuus on voimakkaampaa kuin tehtäväsuuntautuneisuus,

voi ilmetä motivaatio-ongelmia. Tämä pätee erityisesti silloin, kun yksilön taitotaso on alhainen. Motivaation heikkenemisen estämiseksi, tulisi harjoittelussa pyrkiä tehtäväsuuntautuneeseen ilmapiiriin, varsinkin taidon oppimisen alkuvaiheessa. (Jaakola 2010,121.)

2.5 Lentopallo osana nuoruutta

Kansallisen liikuntatutkimuksen (2010) mukaan lentopalloa harrastavia lapsia ja nuoria on Suomessa yhteensä 18 000. Lisäksi 10 500 urheiluseurojen ulkopuolella olevaa nuorta haluaisi osallistua lentopalloharrastukseen (Suomen Liikunta ja Urheilu 2010). Uusimpien 2012 tietojen mukaan Suomessa pelaa lentopalloa 864 juniorijoukkuetta, joista 288 on poikien joukkueita ja 576 tyttöjen. Nuorten ikäluokkaan (A-, B- ja C-juniorit) kuuluvia joukkueita on yhteensä 364, joista poikajoukkueita on 104 ja tyttöjoukkueita 260. (Kolistaja 2012.)

C-junioreista alkaen lentopalloa pelataan samankokoisella pallolla ja kentällä kuin aikuisten sarjoissakin. Lisäksi C-junioreista alkaen kentälle vaaditaan kuusi pelaajaa aikaisemman neljän sijaan. (Kovanen & Paananen 2009, 414.) Käytännössä kilpailutoimintaan voi lähteä vasta, kun joukkueessa on minimissään kahdeksan harrastukseen sitoutunutta junioria. Nuorimmissa ikäluokissa ratkotaan alueelliset mestarit, mutta c-ikäluokasta alkaen pelataan Suomen mestaruuksista (Kovanen & Paananen 2009, 415). 12–13-vuotiailla junioreilla alkaa aluejoukkuetoiminta, jota kautta nuorilla on mahdollisuus päästä mukaan maajoukkuetoimintaan (Lentopalloliitto 2012b).

Ensi kosketuksen maajoukkueeseen nuoret voivat saada maajoukkuerippikoulussa, jonne valitaan ikäluokittain 16 tyttöä ja 16 poikaa. Lukioon siirryttäessä sekä tytöillä että pojilla on mahdollisuus päästä valtakunnalliseen valmennuskeskukseen, joka sijaitsee Kuortaneen urheiluopistolla. Poikien valmennuskeskuksena Kuortane on toiminut jo vuodesta 2000. Tyttöjen valmennuskeskustoiminta siirtyy Kuortaneelle elokuussa 2012. Valmennuskeskustoiminnalla pyritään tuottamaan pelaajia mestaruusliigatasolle ja hie- man myöhemmin aikuisten maajoukkueisiin. (Lentopalloliitto 2012b.) Tyttöjen ja poikien valmennuskeskusten lisäksi Suomessa toimii lukuisia urheiluakatemiaita ja lukioita, joissa on mahdollisuus suorittaa lentopallon lajikursseja. Honkasen ja Lönnqvistin

(2012) Kiila-lehdessä julkaisema Harrastajasta ammattilaiseksi urheilijan polku opastaa lapsia ja nuoria huipulle pyrkivän lentopalloilijan urakehityksessä. Nuorten osalta merkittävään roolin mallin mukaan nousee seuratoiminnan lisäksi alue- ja maajoukkueoiminta, valtakunnallinen valmennuskeskus sekä alueelliset lentopallo-oppilaitokset ja urheiluakatemioidet.

Edellä kuvatut nuorten lentopallossa mukana olevat elementit toimivat lähinnä huipulle pyrkivien tukena ja mahdollisuuksina. Nuorten osalta lentopallo onkin hyvin kilpailu- ja harjoitteluorientoitunut laji, eikä tilaa harrastamiselle juuri ole. Lentopalloliitto ei sinällään vastaa nuorten harrastetoiminnasta, vaan se kuuluu eri alueiden vastuulle. Merkittävimpinä harrastetoimintoina voidaan pitää Etelä- ja Lounais-Suomen alueilla pelattavaa Viking Line Cupia sekä koululaisten kesäloman alkuun sijoittuvaa Power Cupia, joka on ennätysvuotenaan kerännyt turnausjoukkueita 951 ja pelaajia 8500. Lisäksi lentopalloliitto toteuttaa koululentis-kampanjaa, jonka tarkoituksena on helpottaa sekä oppilaiden että opettajien koulun lentopallotuntien toteutusta. Yksittäisten harraste- ja kuntolentopalloryhmien toiminnasta löytyy tietoa Lentopalloliiton internet-sivuilta. Sivustolle voi lisätä tietoa oman ryhmänsä toiminnasta. Palvelun avulla halukkaat voivat löytää itselleen sopivan harrasteryhmän. (Lentopalloliitto 2012c)

3 Urheiluseuratoiminta

Liikunta kuuluu keskeisesti suomalaisten elämäntapaan. Liikuntatoiminnan toteuttamisen päävastuu on yksittäisten ihmisten ja ihmisryhmien aktiivisuuden ympärille rakentuvalla kansalaistoiminnalla, joka paikallistasolla tarkoittaa urheiluseuroja ja liikuntaseuroja. Liikunnan kansalaistoimintaa voidaan siis pitää suomalaisen liikuntakulttuurin peruspilarina, jonka toimintakyky on havaittavissa paitsi kilpa- ja huippu-urheilun myös aikuisten harrasteliikunnan sekä erityisesti lasten ja nuorten liikunnan tilasta. (Koski 2009, 5.)

3.1 Urheiluseurat Suomessa

Urheiluseura-termi on yleisesti käytössä Suomessa. Periaatteessa se on 1980-luvulla lanseerattua liikuntaseura-termiä kapea-alaisempi käsite. Tarkasti ottaen urheiluseuroilla viitataan yleisesti kilpailuorientoituneisiin seuroihin, joita koko seurakentästä on vain osa. Liikuntaseura-termi vastaavasti viittaa koko liikunta alalla toimiviin paikallisyhdistyksiin. (Koski 2009, 5.) Selvytyksen vuoksi olen kuitenkin päättänyt puhumaan lähinnä urheiluseuroista, sisällyttäen termiin kaikki liikuntapalveluita tarjoavat paikallistason yhdistykset.

Nuorten urheilua voidaan organisoida monella eri tavalla. Ensisijaisesti toiminnan raamit, eri tahojen roolit ja vastuut määrittää yhteiskunta. Valtioiden välillä on eroja siinä, miten liikunta ja urheilu käsitetään. Suomessa urheilutoiminnan raamit määrittää liikuntalaki. Sen mukaan valtion ja kuntien tulee taata yleiset edellytykset liikunnalle, kun taas liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntajärjestöt. Vuonna 2005–2006 tehdyn liikuntagallupin perusteella urheiluseurat ovat Suomen merkittävin lapsia ja nuoria liikuttava harrastusympäristö. Urheiluseuroissa liikuntaa harrastavia 13–18-vuotiaita lapsia ja nuoria on 42 prosenttia ikäluokasta. (Lämsä 2009, 27.)

Suomessa toimii arviolta 9000 urheiluseuraa (Lämsä 2009, 28). Yhdessä urheiluseurassa toimii keskimäärin neljästä kuuteen itsenäistä toimintaryhmää esimerkiksi joukkueita. Voidaan siis arvioida, että kokonaisuudessa maamme seuroissa toimii noin 90 000 itsenäistä toimintaryhmää. (Koski 2009, 74.) Urheiluseuratoiminnan lisäksi liikunta on osa-

na lukuisten muidenkin yhdistysten toimintaa. Yleisesti urheiluseuralla tarkoitetaan vapaaehtoisesti järjestäytyntä yhteistyömuotoa, jolla on liikunnallisia tai urheilullisia tavoitteita. Yleishyödyllisyyden periaatteiden mukaan urheiluseurat ovat avoimia kaikille halukkaille. Toisaalta kilpailutoimintaan osallistuvilta vaaditaan usein urheiluseurojen jäsenyyttä. Yleishyödyllisten seurojen tavoitteena ei ole tuottaa voittoa, vaan suunnata käytössä olevat resurssit vastaamaan seuran jäsenistön tarpeita. (Lämsä 2009, 28.)

Vuoden 2005–2006 liikuntagallupin mukaan suomalaisissa urheiluseuroissa toimii arviolta 530 000 vapaaehtoista 19–65-vuotiasta. Yleisesti miehet osallistuvat toimintaan naisia useammin. Aktiivisempina ikäryhmänä ovat 35–49-vuotiaat, joista seuratoiminnassa on mukana lähes joka neljäs. Havainto siitä, että 50–65-vuotiaiden ikäryhmästä mukana seuratoiminnassa on enää 12 prosenttia, viittaa ihmisten tulevan seuratoimintaan ja poistuvan seuratoiminnasta omien lasten myötä. Joukkuelajeissa vapaaehtois-toiminta on selvästi aktiivisempaa kuin yksilölajeissa. (Lämsä 2009, 29.)

Kilpa- ja huippu-urheilun näkökulmasta urheiluseurat ovat merkittävä rekrytointikana-va. Lahjakkaiden nuorten löytäminen ja heidän perusvalmennus ovat seuratoiminnan keskeisiä tehtäviä. Lahjakkaiden urheilijoiden löytymistä edesauttaa tiivis ja monipuolinen kilpailutoiminta. Alueellinen ja valtakunnallinen leiritystoiminta tulee osaksi urheilijan kehitystä keskimäärin 12–15-vuoden iässä. (Lämsä 2009, 28.)

Seurakulttuurin keskeisempiin muutoksiin on kuulunut erikoisseurojen lisääntyminen. 1980-luvulta lähtien perustetut seurat ovat olleet pääosin yhteen lajiin keskittyneitä erikoisseuroja. (Lämsä 2009, 28.) Kosken (2009, 41) mukaan kaikista seuroista vain neljä prosenttia on niin sanottuja ei-lajikeskeisiä, kun vastaavasti yhteen lajiin keskittyviä seurojen osuus on 43 prosenttia. Samalla, kun erikoisseurojen määrä on lisääntynyt, aatteellinen seuratoiminta on menettänyt merkitystään. Poliittispainotteisilla näkökulmilla kuten työväenaatteella tai yhteiskunnallisella luokkatietoisuudella ei nykypäivänä ole enää sijaa seuratoiminnassa. Merkittävinä aatteellisena ohjenuorina seuratoiminnassa voidaankin nykypäivänä pitää reilunpelin ja sääntöjen kunnioitusta, terveitä ja raittiita elämäntapoja sekä tapakasvatusta ja käytöstapoja. (Koski 2009, 34.) Perinteiseksi miellettyjen aatteiden merkityksen vähenemisen myötä onkin luonnollista, että seurat kokevat toimintansa keskeisempänä tarkoituksena lajin edistämisen. Tämä on johtanut seu-

ratoiminnan ja kohderyhmien monipuolistumiseen. (Lämsä 2009, 28.) Nykyään ei enää riitä, että saadaan nuoret terveet miehet hikoilemaan. Seurakentän on tarvinnut mukautua kehitykseen ottamalla uudenvuotaisia näkökulmia ja ohjaamalla toimintaansa entistä ennakkoluulottomammin ja avoimemmin. (Koski 2009, 34.)

Kaikesta huolimatta suomalaista seurakenttää voidaan pitää hyvällä syyllä varsin perinteikkäänä, sillä 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä suomalaiset liikuntaa toteuttavat seurukset ovat keskimäärin 41-vuotiaita. Vuodesta 1986 vuoteen 2009 yli 60-vuotiaiden seurajohtajien määrä on seitsenkertaistunut ja 50–60-vuotiaidenkin kaksinkertaistunut. Vuonna 2009 puheenjohtajien keski-ikä oli noussut 50-vuoteen. Puheenjohtajana olon keskipituus oli vuonna 2009 yli seitsemän vuotta ja johtokunta kokemusta heillä oli jo keskimäärin lähes 12 vuotta. Edellä kuvatut luvut eivät niinkään määrittele kansalaistoimintaa, jonka tarkoituksena on olla elävää, itseään uudistavaa sekä usein myös nuorisoon kohdistuvaa. (Koski 2009, 79.)

3.2 Urheiluseurojen toiminnan kulmakivet

Heinilän (1986, teoksessa Koski 2009, 18) mallin mukaan urheiluseuralla on oma sisäinen toimintajärjestelmänsä. Ympäristöönsä sitoutuneena toimintayksikkönä sillä on kuitenkin myös ulkoinen toimintajärjestelmänsä. Edellä mainittujen lisäksi seuroilla on omat jäsenjärjestösiteensä, jotka sitovat sen liikunta- ja urheiluorganisaatioiden kokonaisuuteen. On myös merkittävää huomioida, ettei seura ole yksittäisenä toimintayksikkönä ajasta irrallaan oleva yhteisö, vaan on luonteeltaan ajassa elävä, dynaaminen organisaatio. Jokaisella seuralla on menneisyys, elettyä nykyhetkiä, ja tulevaisuus, joilla kaikilla on oma merkittävä roolinsa siihen vaiheeseen, jota seura kulloinkin elää. (Heinilä 1986 teoksessa Koski 2009, 18-19.)

Seuran sisäinen toimintajärjestelmä koostuu viidestä keskeisestä elementistä. Ensimmäkin seuroilla on oma aatteellinen taustastansa, joka näkyy siinä miten seurassa suhtaudutaan liikuntaan, mitä liikunnan ulkopuolisia teemoja korostetaan tai otetaan huomioon sekä siinä mikä on seuran toiminnan tarkoitus. Toisena kohtana nähdään seurojen ytimessä toimivat ihmiset. He ovat sekä toiminnan toteuttajia että toiminnan kohteita. Kolmanneksi seuroilla on toimintaohjelmansa, joka urheiluseuroissa keskittyy liikun-

taan tavalla tai toisella. Toimintaohjelma esittelee sen näkökulman, joka seurassa liikuntakulttuuria kohtaan vallitsee. Se ilmaisee kohderyhmät sekä usein myös harrastetun lajin tai lajit. Neljäntenä kohtana on seurojen keskeinen elementti, käytävissä olevat voimavarat, resurssit. Tässä yhteydessä resursseilla ei viitata ainoastaan seuran talouteen, vaan ennen kaikkea toimintaa tuottaviin ihmisiin ja heidän inhimilliseen energiaansa, heidän asiantuntemukseen ja osaamiseen, mutta myös käytössä oleviin välineisiin, tiloihin ja materiaaleihin, joita toiminnan toteuttamisessa vaaditaan. Sisäisen järjestelmän viidentenä elementtinä toimii seuran hallinto, jolla tarkoitetaan toiminnan organisoimisen muotoja, hallinnollisia rakenteita ja johtamista. (Heinilä 1986, teoksessa Koski 2009, 19.)

3.3 Toimiva seura

Toimivuus voidaan usein nähdä hyvin suppeasti. Kilpaurheilun keskittyneessä seurassa saatetaan keskittyä kapea-alaisesti vain menestyksen tavoitteluun. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että esimerkiksi kapeanäköinen menestyksen tavoittelu rahan avulla urheiluseuroissa on johtanut jossain vaiheessa lähes poikkeuksetta vakaviin ongelmiin. Sitä vastoin laaja-alaisempi ja pitkäjänteisempi näkökulma seurakokonaisuuden kehittämisessä tuo varmemman sekä yleensä paremman tai ainakin pitkäkestoisemman tuloksen. Tällaisen laaja-alaisen ja pitkäjänteisen kehitystyön tueksi seurojen kannattakin luoda tavoitteen asettelu, joka menestystavoitteiden sijaan pyrkii kohti mahdollisimman hyvää seuraa. On kuitenkin näytetty toteen, että hyvillä seuroilla on myös taipumus menestyä. (Koski 2009, 20.)

Koski (2009, 20) on luonut kirjallisuuteen pohjautuvan toimivuusmallin. Mallin mukaan toimivuus seurassa rakentuu keskeisesti kuuden ulottuvuuden mukaan.

- 1) Resurssien hallintakyky
Hyvä seura kykenee hankkimaan tarvitsemansa resurssit (jäsenet, puuhahmiset, tilat, varusteet, rahat, asiantuntemuksen).
- 2) Toimintajärjestelmän sujuvuus
Hyvässä seurassa sisäinen työnjako toimii, tieto kulkee, ideoita syntyy ja ne myös toteutetaan.
- 3) Sisäinen ilmapiiri

Hyvässä seurassa on kiva olla. Me-henki on vahva ja ryhmän intressi korostuu henkilökohtaisten intressien sijasta. Niin kauan kun seuratoiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, ei ilmapiirin merkitystä kannata väheksyä.

4) Tavoitteiden toteutuminen

Hyvän seuran tulokset ovat laadukkaita liikuntapalveluita, fiksuja nuoria ihmisiä, liikunnan harrastusta, menestystä tms.

5) Yleinen aktiivisuustaso

Hyvä seura on aktiivinen; se tunnetaan, sillä on hyvä imago ja se on aktiivinen toimija ympäristössään ja myös suhteessa ympäristöönsä.

6) Jatkuvuus

Hyvä seura huolehtii jatkuvuudestaan, eikä ole liian riippuvainen yksittäisistä ihmisistä.

Organisaation toimivuuden kannalta keskeisimmässä asemassa on se miten toimintaa johdetaan ja millaisia inhimillisiä resursseja on käytössä. (Koski 2009, 22.) Seuran toimivuutta tarkasteltaessa on hyvä muistaa, ettei toimivuus ole paikallaan pysyvä ilmiö tai olotila. Toimivuus muuttuu sitä mukaa kun ympäristössä tapahtuu muutoksia tai seurassa tapahtuu muutoksia. (Koski 2009, 21.)

4 Vammalan Lentopallo

Vammalan Lentopallo on maineikas lentopallon erikoisseura Sastamalasta, jolla on jo pitkät perinteet. Seura tunnetaan parhaiten miesten mestaruusliigajoukkueestaan ja tuloksia tuottavasta junioritoiminnasta. Kahden edellä mainitun taustalla, kaiken toiminnan mahdollistavana tekijänä, työskentelevät vapaaehtoiset seuratoimijat.

4.1 Vammalan Lentopallon seuraorganisaatio ja toimintaperiaatteet

Vammalan Lentopallon organisaatiota, eri toimijoiden rooleja ja toimintaperiaatteita on kuvattu seurakirjassa, jonka koostuu kolmesta osasta: toimintalinjaus, valmennus ja valepapolku. Toimintalinjauksessa selkiytetään yleisesti seuran toimintaa ja organisaatiota sekä linjataan eri toimijoiden tehtäviä. Valmennusosio antaa työkaluja joukkueiden valmentajille kaikissa ikäluokissa. Viimeinen osio valepapolku on hahmotelma mahdollisesta seurayhteistyöstä Vammalan Lentopallon ja lähiseurojen välillä. Seurakirjan on tarkoitus olla jatkuvasti kehittyvä teos, jonka sisältöön kaikilla seuran toimijoilla on mahdollisuus vaikuttaa. (Vammalan Lentopallo 2011, 2.)

Vammalan Lentopallo ry:n seuratoimijat muodostavat laajan verkoston. Seuratoimijoilta edellytetään seuran jäsenyyttä (Vammalan Lentopallo 2011, 7). Hautamäen (2011, 20.12.) mukaan seuralla on kaiken kaikkiaan 450 henkilön jäsenistö, jolla on mahdollisuus vaikuttaa Vammalan Lentopallon asioihin seuran syys- ja kevätkokouksissa. Seurassa korostetaan jäsenien välistä yhteistoimintaa ja toisten työn arvostamista. Vammalan Lentopallo on yhtä kuin sen jäsenet. (Vammalan Lentopallo 2011, 7.)

Seuran ylimpänä päättävänä elimenä toimii vuosikokous, joka valitsee Vammalan Lentopallolle hallituksen (Hautamäki 2012, 13.2.). Sen tehtävänä on vastata seuraa koskevista päätöksistä sekä kehittää ja visioida tulevaa toimintaa. Hallitus kantaa myös vastuun seuran taloudellisesta tilanteesta. Seuran hallitus ja puheenjohtaja valvovat, että seura toimii yhdessä asetettujen toimintaperiaatteiden ja arvojen mukaisesti. Puheenjohtajan tulee toimia seuran kuulakuvana ja olla yhteydessä yhteistyökumppaneihin sekä muihin sidosryhmiin. Hallituksen ja muun seuran välisenä yhteyshenkilönä on toiminnanjohtaja, jonka tehtäviin kuuluu yleisesti toiminnan johtaminen. Hänen tulee rekry-

toida eri toiminnan alueille omat aluevastaavat ja toimia heidän ohjaajana. Lisäksi hän suunnittelee ja toteuttaa varainhankintaa sekä toimii tiiviissä yhteistyössä yhteistyökumppaneiden ja muiden sidosryhmien kanssa. (Vammalan Lentopallo 2011, 7.)

Edellä mainittujen seuran toimintaan keskeisesti vaikuttavien tahojen lisäksi organisaatiossa on lukuisia muitakin toimijoita: urheilijat, vanhemmat, valmentajat, joukkueenjohtajat, tiedottaja ja vapaaehtoiset seuratoimijat eli talkooväki. (Vammalan Lentopallo 2011, 8.) Lisäksi seurassa toimii Junnuvalepa, joka muodostaa oman toimintayksikkönään osana Vammalan Lentopalloa (Hautamäki 2012, 13.2.). Junnuvalepan tehtävänä on mahdollistaa ja edistää seuran juniorityötä (Vammalan Lentopallo 2011, 8).

Seuran toimintaperiaatteiden lähtökohtana toimii se, että Vammalan Lentopallo on kehittyvä ja arvostettu seura, jossa toteutetaan myönteistä ja tuloksellista lentopallokulttuuria junioreista mestaruusliigajoukkueeseen, sidosryhmiä unohtamatta. Toimintalinjauksessa todetaan seuran tehtäväksi kasvattaa jäsenistöään mahdollisimman monipuolisesti ja luoda heille mahdollisuus kilpailla ja harrastaa liikuntaa, sekä kokea onnistumisia yhteisissä tapahtumissa. Keskeisenä tavoitteena nähdään iloisen tekemisen meiningin saavuttaminen niin kilpailuissa, harjoituksissa kuin muussakin seuratoiminnassa. Seuran arvoissa korostuvat luottamus ja sitoutuminen. Toiminnan tulee olla avointa, ja siitä tiedotetaan niin ulkoisesti kuin sisäisestikin. Toimintatapojen kehittämisen tulee palvella kaikkia seuran jäseniä ja sidosryhmiä. Seurassa toimitaan suunnitelmallisesti ja kilpailukykyä edistävästi, siten että selkeät ja päämäärätietoiset tavoitteet ovat saavutettavissa. Seuratoimijoiden roolit ja vastuualueet ovat selkeästi määriteltä siten, että päätöksen teko on joustavaa. Kokonaisuutena toimintaa kehitetään palautejärjestelmien avulla. (Vammalan Lentopallo 2011, 3.)

Vammalan Lentopallon tavoitteena on saada mahdollisimman moni ihminen harrastamaan lentopalloa riippumatta heidän urheilullista tavoitteistaan. Kasvatuksellinen näkökulma nähdäänkin seurassa tärkeänä. Tavoitteena on, että seurassa harrastavat lapset ja nuoret omaavat keskimääräistä paremmat valmiudet ryhmässä toimimiseen niin koulussa kuin muuallakin kodin ulkopuolella. Terveydellisiä arvoja korostetaan opastamalla seuran toimijoita ravintotietoudessa sekä ohjaamalla joukkueita päihnettömään toimintaan.

taan. Tarkemmat kasvatukselliset tavoitteet määritellään ja kirjataan vanhempien läsnä ollessa joukkueiden pelisääntökeskusteluissa. (Vammalan Lentopallo 2011, 3-4.)

4.2 Nuori Suomi ohjaa Junnuvalepan toimintaa ja arvoja

Vammalan Lentopallon junioritoiminnasta vastaa Junnuvalepa. Organisaationa Junnuvalepa koostuu juniorien muodostamista joukkueista ja joukkueiden taustatoimijoista (valmentajat, joukkueenjohtajat, rahastonhoitajat), juniorijaostosta, junioripäälliköstä, valmennuspäälliköstä, sihteeristä ja rahastonhoitajasta. Junnuvalepa toimii taloudellisesti itsenäisenä yksikkönä emoseuran alaisuudessa. Emoseuran ja Junnuvalepan välisestä vuorovaikutuksesta vastaa pääsääntöisesti junioripäällikkö. (Vammalan Lentopallo 2011, 8.)

Junnuvalepassa on juniorijoukkueita kaikissa ikäluokissa (a-g-ikäluokat) niin tytöissä kuin pojissakin (Junnuvalepa 2012a). Junioreita näissä ikäluokissa pelaa yhteensä noin 180 ja taustatoimijoita joukkueilla on yhteensä noin 50 (Impiö 2012). Joukkueet toimivat taloudellisesti itsenäisinä, kuitenkin siten, että Junnuvalepa huolehtii tarvittavien harjoitusvälineiden kunnosta ja riittävydestä. Junnuvalepan ylimpänä päättävänä elimenä toimii juniorijaosto, johon kuuluu junioripäällikön, rahastonhoitajan ja sihteerin lisäksi poikajuniorien edustaja, tyttöjuniorien edustaja, valmentajien edustaja, vanhempien edustaja sekä niin sanottu emeritus jäsen (Junnuvalepa 2012c).

Vammalan lentopallo saavutti keväällä 2011 Nuoren Suomen sinettiseura-statusen. Junnuvalepa noudattaa siis Nuoren Suomen määrittämiä junioritoiminnan arvoja, jotka ovat samansuuntaiset emoseuran toiminnan arvojen kanssa. Sinettiseuratoiminta on Nuoren Suomen ja lajiliittojen yhteinen toimintamalli, joka on aloitettu vuonna 1992. Toimintamallin on tarkoitus toimia lasten ja nuoren parhaan edistämiseksi, tukien kasvua ja kehitystä. Sinettiseuratoiminnan on tarkoitus luoda seuraan yhteinen toimintatapa, joka edesauttaa lasten ja nuorten laadukkaan toiminnan toteuttamista. Sinettiseurat ovat lasten ja nuorten urheilun huippuseuroja, joissa toimitaan aktiivisesti ja kehityshaluisesti. Sinetin saaminen on seuroille kunnia-asia. Se tuo kuitenkin mukanaan vastuuta. Sinetti on lupaus laadusta, jonka mahdollistavat seurassa toimivat aikuiset. Heidän tulee olla tietoisia kasvatusvastuustaan ja esimerkkiroolistaan. Sinetin myöntämisen jälkeen

seurojen toimintaa seurataan auditointikäynneillä, ensin kahden vuoden välein ja sen jälkeen kolmen vuoden välein. Auditointikäynnit tehdään lajiliittojen toimesta. Yhteensä sinettiseuroja on tällä hetkellä 589, joista lentopalloseuroja on 32. (Nuori Suomi 2012a.)

Junnuvalepassa sinettiseurakriteerien mukaan asioita tarkastellaan kolmesta näkökulmasta, jotka ovat yksilö, ryhmä ja seura. Näillä kolmella tasolla kiinnitetään huomiota yhteisöllisyyteen ja yksilöllisyyteen, harjoitteluun ja kilpailemiseen, viestintään ja organisointiin sekä ohjaamiseen ja valmentamiseen. Jokaista edellä mainittua osa-alueita on tarkennettu vielä kolmella toimintaa ohjaavalla tavoitteella. (Nuori Suomi 2012b.)

Yhteisöllisyyden ja yksilöllisyyden ajatusta lähestytään lapsen ja nuoren parhaaksi tehtävällä työllä, kannustavalla ilmapiirillä ja yhdessä tekemisen kulttuurin kautta. Seuran näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että arvot sekä kasvatukselliset periaatteet ja toimintatavat ovat kirjattuna toimintalinjaukseen. Lisäksi me-henkeä lisääviä yhteisiä tapahtumia järjestetään vuosittain, palkitsemisissa otetaan huomioon eri rooleissa toimivat henkilöt ja seura toimii aktiivisessa yhteydessä sidosryhmiin. Ryhmän osalta tämä edellyttää vastuuhenkilöiden kasvatuksellista ja esimerkillistä toimintaa, yhteisesti (valmentaja, pelaaja, vanhemmat) laadittuja pelisääntöjä alle 15-vuotiaiden ryhmissä, kaikkia lapsia ja nuoria tulee kannustaa ja ryhmien tulee osallistua seuran yhteisiin tilaisuuksiin. (Nuori Suomi 2012b.)

Sinettiseurassa jokainen lapsi ja nuori saa kokea, että hän on tärkeä ja että hänet huomioidaan yksilönä. Toiminta on iloista ja innostavaa. Lapsia ja nuoria kannustetaan, heidän itsetuntonsa sekä sosiaaliset taitonsa kehittyvät ja he oppivat toimimaan yhdessä muiden kanssa reilun pelin hengessä. (Nuori Suomi 2012b.)

Harjoitteluun ja kilpailemiseen kolmena lähtökohtana toimii monipuolisuus, elämykset ja haasteet sekä oppimisen ja kehittymisen mittaaminen. Seuralta edellytetään omaehtoisen harjoittelun ja liikunnan tärkeyden puolesta puhumista, kannustusta riittävään harjoitteluun sekä muiden lajien harrastamiseen. Seuran tulee linjata millaista liikuntaa ja urheilua se edistää sekä sen tulee mahdollistaa kaikkien mukaan otettujen omien motiivien ja kehitystason mukainen toiminta. Ryhmältä vaaditaan ominaisuuksien ja taito-

jen monipuolista harjoittamista, liikunnan monipuolisuuden ja määrän seuranta sekä harjoitusten ja kilpailuiden tarjoamista kaikille mukaan otetuille. (Nuori Suomi 2012b.)

Sinettiseurassa jokainen lapsi ja nuori saa harjoitella tehokkaasti oman kehitystasonsa ja motiivinsa mukaisesti sekä kokee haasteita, onnistumisia ja epäonnistumisia. Lasten ja nuorten taidot sekä fyysiset ja psyykkiset ominaisuudet kehittyvät ja he saavat myös mahdollisuuden mitata omaa kehitystään. (Nuori Suomi 2012b.)

Ohjaajien ja valmentajien tulee pyrkiä luomaan ryhmiin osaava ja innostava ilmapiiri, heidän tulee huomioida erilaiset yksilöt sekä kannustaa heitä urheilulliseen elämäntapaan. Seuralta tämä edellyttää olemassa olevaa koulutussuunnitelmaa, toimintatapaa, jolla ohjaajat ja valmentajat saavat tukea toimintansa ja osaamisensa kehittämiseen sekä ohjaajien ja valmentajien sitouttamista yhteisen toimintalinjan toteuttamiseen. Ryhmällä tulee olla vähintään yksi täysi-ikäinen valmentaja, jolla on suoritettuna lasten tai nuorten ohjaamiseen tarkoitettu koulutus, ryhmän toiminta on suunnitelmallista ja innostavaa, eriyttämisen keinoja voidaan käyttää erilaisten yksilöiden huomioinnissa sekä tasoryhmiä muodostettaessa pitää varmistaa, että kaikilla on mahdollisuus jatkaa harrastusta. (Nuori Suomi 2012b.)

Sinettiseurassa jokainen lapsi ja nuori saa yksilöllistä, osaavaa ja innostavaa ohjausta ja valmennusta. Urheiluharrastuksensa kautta lapset ja nuoret saavat kipinän omatoimiseen harjoitteluun sekä liikunnalliseen ja urheilulliseen elämäntapaan. (Nuori Suomi 2012b.)

Viestinnän ja organisoinnin kulmakivinä pidetään avoimuutta ja vuorovaikutteisuutta, selkeitä rooleja ja toimintatapoja sekä toiminnan aktiivista kehittämistä. Seuralla on oltava yhteinen toimintalinja ja yhteiset ohjeet pelisääntökeskustelujen toteuttamisesta, toimijoiden roolit on määritelty ja niihin on nimetty vastuhenkilöt, viestintä on suunnitelmallista ja avointa, toimintaa arvioidaan säännöllisesti sekä talous ja hallinto hoidetaan vastuullisesti. Ryhmissä vastuista ja pelisäännöistä on sovittu, toiminnasta vastaavien tiedot omasta seurasta ja sinettiseuratoiminnasta ovat ajan tasalla sekä toimintaan osallistuvilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa ja antaa palautetta. (Nuori Suomi 2012b.)

Sinettiseurassa jokainen lapsi ja nuori saa mahdollisuuden kertoa mielipiteensä itseään koskevista asioista ja hän tietää mitä tapahtuu, miten ja miksi (Nuori Suomi 2012b.)

5 Opinnäytetyön tavoitteet ja menetelmät

Opinnäytetyön tavoitteita ja menetelmiä kuvaavassa kappaleessa keskitytään kehitystavoitteisiin, tutkimusongelmiin ja kohderyhmään sekä työssä käytettyihin tutkimusmenetelmiin niin teoreettisesta kuin käytännönkin näkökulmasta.

5.1 Tavoitteet ja kohderyhmä

Opinnäytetyön tavoitteet jakautuvat kahteen osaan: kehitystavoitteisiin ja tutkimusongelmiin. Kehitystavoitteena on luoda Vammalan Lentopallon seuraorganisaatioon junioriedustajisto ja aloittaa sen toiminta alkuvuonna 2012. Yhteistyössä seuran toimihenkilöiden kanssa pyritään kehittämään edustajiston toiminnalle resursseihin suhteutetut raamit ja toimintamalli, joka edesauttaa vaikutusmahdollisuuksia sekä turvaa toiminnan jatkuvuuden.

Kehitystavoitteiden tueksi opinnäytetyön toisessa tutkimusosassa toteutetaan kysely. Kyselyllä pyritään löytämään vastaus tutkimusongelmiin, jotka ovat:

- 1) Mikä motivoi kohderyhmää harrastamaan lentopalloa?
- 2) Miten kohderyhmässä koetaan yksilöiden, joukkueen ja seuran vuorovaikutussuhteet?
- 3) Mikä toiminta seurassa kiinnostaa kohderyhmää?

Opinnäytetyön kohderyhmä on Vammalan lentopallon tyttöjen ja poikien kolme vanhin ikäluokkaa. Kohderyhmän nuoret eli A-C-juniorit ovat iältään 13-19-vuotiaita (Lentopalloliitto 2012a). Vammalan lentopallossa A-C-junioreissa pelaa yhteensä 62 nuorta, joista 35 on tyttöjä ja 27 on poikia. Harrastajamäärät jakautuvat suhteellisen tasan joukkueittain, lukuun ottamatta A-poikajoukkuetta, jossa on vain viisi pelaajaa. Muiden joukkueiden pelaajamäärät ovat välillä 10–13. (Junnuvalepa 2012a.)

5.2 Menetelmät

”Tutkimus, joka ei tuota kuin kirjoja, ei riitä” (Lewin 1946, teoksessa Heikkinen & Jyrkämä 1999, 25). Tämä toimintatutkimuksen isäksi nimetyn Kurt Lewinin toteamus on toiminut johtoajatukseksi tutkimusprosessin ajan. Opinnäytetyö on luonteeltaan kehitystyö, jonka tutkimusmenetelmä mukaillee toimintatutkimuksen peruseriaatteita. Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on tavoitella toiminnan ohjeistusta, opastusta, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. (Vilka & Airaksinen 2003, 9). Toimintatutkimuksen etenemistä kuvataan teoriassa usein spiraalina, jonka kehillä toiminta, sen havainnointi, reflektointi ja uudelleen suunnittelu seuraavat toisiaan. Todellisuudessa prosessi etenee siten, että eri vaiheet ovat keskenään lomittain. Keskeisenä toimintatutkimuksen osana voidaan pitää interventiota eli muutokseen tähtäävää väliintuloa. Interventiolla voidaan nähdä olevan kahdenlainen tehtävä osana toimintatutkimusta. (Heikkinen & Jyrkämä 1999, 36-44.) Kemmisin ja Wilkinsonin (1998, teoksessa Heikkinen & Jyrkämä 1999, 44) mukaan toimintatutkimuksessa muutetaan todellisuutta, jotta sitä voitaisiin tutkia ja toisaalta tutkitaan todellisuutta, jotta sitä voitaisiin muuttaa. Perinteiseksi mielletyissä tutkimuksissa tutkijat pitävät etäisyyttä tutkittavaan kohteeseen. Toimintatutkimuksessa tutkija osallistuu toimintaan aktiivisesti ja tekee aloitteita. (Heikkinen & Jyrkämä 1999, 46.)

Toimintatutkimukseen voi suhtautua hyvin monella eri tavalla. On mahdollista, että toimintatutkimukseen sisältyy piirteitä monesta hyvin erilaisestakin tutkimusperinteestä. Toimintatutkimus käsitetään usein laadulliseksi lähestymistavaksi, mutta se voi sisältää myös kvantitatiivisia menetelmiä. (Heikkinen & Jyrkämä 1999, 55.) Toimintatutkimuksessa käytetään siis samoja tutkimusmenetelmiä kuin tutkimuksellisissakin opinnäytetyöissä, mutta tutkimusmenetelmien käyttö on hieman väljemmässä merkityksessä toiminnallisessa opinnäytetyössä (Vilka & Airaksinen 2003, 57). Heikkisen ja Jyrkämän (1999, 56) mukaan tutkimuksen lähestymistapojen rajaukset eivät ole selkeitä joko tai -asetelmia vaan enemmänkin sekä että -asetelmia tai toisaalta toisaalta -asetelmia.

Kehitystyön tulokset ovat muodostuneet kolmea eri tutkimusmenetelmää käyttämällä. Havainnointi ja haastattelu ovat olleet keskeisessä roolissa junioriedustajiston toimintaa kehitettäessä ja kyselyllä pyrittiin saamaan syvyyttä juniorien näkemyksiin lentopallosta

ja seuran toiminnasta. Näiden tutkimusmenetelmien rinnakkainen käyttö on mahdollistanut laajemman tutkimusaineiston ja erilaisten näkökulmien esille nousun sekä niiden vertailun. Seuraavissa kohdissa kuvataan tarkemmin käytettyjä menetelmiä.

5.2.1 Havainnointi

Tutkimustulosten analysoinnissa käytettiin opinnäytetyöpäiväkirjaa, johon on kirjattu toimintaan osallistumisen ja sen reflektoinnin tuloksia. Havainnoinnin avulla selvitetään sitä, toimivatko ihmiset siten kuin kertovat. Havainnoinnin etuna pidetään sitä, että sen avulla voidaan saada välitöntä tietoa suoraan yksilöiden, ryhmien ja organisaatioiden toiminnasta ja käyttäytymisestä. Kriitikkiä menetelmä saa siitä, että havainnoijan läsnäolo saattaa muuttaa kohderyhmän toimintaa läsnäolollaan. Työn havainnointi on pyritty tekemään vapaamuotoisesti ja luonnolliseen toimintaan mukautuen, havainnoijan ollessa tarkkailtavan ryhmän jäsen. (Hirsjärvi ym. 2004, 201-205.)

Havainnointi on tapahtunut tilanteissa, joissa havainnoija on ollut luonnollisena osana ryhmän toimintaa. Opinnäytetyöpäiväkirjan merkinnöissä on havainnoitu sekä juniorien että aikuistoimijoiden käyttäytymistä, toimintaa ja mielipideilmastoa. Opinnäytetyöpäiväkirja sisältää myös havaintoja tutkijan omasta toiminnasta ja siitä miten hänen käsitykset ja näkemykset ovat kehitystyön aikana muuttuneet.

5.2.2 Haastattelu

Kehitystyön aikana haastattelut on toteutettu avoimina haastatteluina, joissa haastattelijan rooli on ollut selvittää haastateltavien ajatuksia, mielipiteitä, tunteita ja käsityksiä sitä mukaa, kun ne keskustelun edetessä nousevat esiin. Avoimen haastattelun vastakohtana voidaan nähdä strukturoituhaastattelu, jossa ennalta laaditut kysymyssarjat esitetään tietyssä järjestyksessä. Haastattelu on ainutlaatuinen tutkimusmenetelmä siitä syystä, että siinä vuorovaikutus tapahtuu suoraan kielellisesti haastateltavan kanssa. Tutkimusmenetelmänä haastattelu jakaa mielipiteitä. Sen suurimpana etuna kuitenkin pidetään joustavuutta aineiston keruussa. (Hirsjärvi ym. 2004, 193-199.) Avoimiin haastatteluihin oli suunniteltu valmiiksi kahdesta neljään eri aihealuetta, joita pohdittiin vapaasti yksilöhaastatteluissa, parihaastatteluissa sekä ryhmähaastatteluissa.

Haastatellut henkilöt ovat seurassa aktiivisesti toimivia aikuisia, joilla kaikilla on monen vuoden kokemus seuratyöstä joko lentopallon, muun lajin tai molempien osalta. Haastateltavien henkilöiden valinnassa on myös vaikuttanut heidän tämän hetkinen asema Vammalan Lentopallossa. Kaikki haastatteluihin osallistuneet ovat omalta osaltaan vaikuttamassa merkittävästi seuran junioritoiminnassa.

5.2.3 Kysely

Kolmantena tutkimusmenetelmänä on käytetty kyselyä. Se tunnetaan survey-tutkimuksen keskeisimpänä menetelmänä. Kyselyn etuina pidetään sitä, että sillä voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto ja lisäksi se on ajankäytöllisesti tehokasta tutkijalle. Kysely oli muodoltaan strukturoidun ja avoimen kyselyn välimuoto. (Hirsjärvi ym. 2004, 182.) Strukturoitujen kysymysten skaala oli viisiportainen, jossa vastaajat ovat voineet olla väittämien kanssa täysin samaa mieltä (1), jokseenkin samaa mieltä (2), en osaa sanoa (3), jokseenkin erimieltä (4) tai täysin erimieltä (5). Kyselyn alussa kartoitettiin taustatietoja kysymyksillä sukupuoli, joukkue, kuinka monta vuotta olet harrastanut lentopalloa ja asuinpaikka, jossa vaihtoehtoina oli Vammala tai muu. Kyselyn (liite 1) varsinaisten kysymysten määrä oli 37, joista neljä kysymystä oli avoimia. Avoimet kysymykset oli sijoitettu strukturoitujen kysymysten jälkeen aihealueittain. Avoimien kysymysten tarkoituksena oli saada esiin näkökulmia, joita strukturoituihin kysymyksiin ei ole osattu ajatella (Hirsjärvi ym. 2004, 188.) Kyselyn sisältö on laadittu yhteistyössä Vammalan Lentopallon toiminnanjohtajan ja Junnuvalepan sihteerin kanssa.

Kysely toteutettiin kontrolloidusti ja menetelmänä käytettiin informoitua kyselyä (Hirsjärvi ym. 2004, 185-186). Lomakkeet toimitettiin henkilökohtaisesti kullekin ryhmälle, heille kerrottiin kyselyn taustoista ja siitä mihin vastauksia tullaan käyttämään sekä vastattiin mahdollisiin kysymyksiin. Kyselyä tehtäessä pyrittiin välttämään vuorovaikutusta vastaajien välillä, jotta vastaukset olisivat mahdollisimman yksilöllisiä ja luotettavia. Joukkueen aikuistoimijat saivat olla läsnä kyselytilanteessa, mutta sijoittuneena siten, ettei heidän ollut mahdollista nähdä vastaajien kysymyslomakkeita.

Strukturoitujen kysymysten vastaukset analysoitiin Microsoft Office Excel 2007- taulukkolaskentaohjelmalla. Taulukkolaskentaohjelman avulla jokaiselle muuttujalle laskettiin aritmeettinen keskiarvo (yleisesti käytetään termiä keskiarvo), joka on yleisin käytössä oleva välimatka- ja suhdeasteikon keskiluku (Holopainen & Pulkkinen 2002, 78). Keskiarvo saadaan jakamalla havaintoarvojen summa havaintojen lukumäärällä. Keskiarvo kuuluu sijaintilukuihin, jotka kuvaavat omalla tavallaan jakauman sijaintia. (Heikkilä 2001, 83.)

Keskiarvon lisäksi taulukkolaskentaohjelmalla laskettiin havaintoarvojen keskihajonta eli standardipoikkeama, joka on yleisin ja tärkein hajonnan mitta. Keskihajonnan tarkoituksena on kuvata sitä, kuinka hajallaan arvot ovat keskiarvon ympärillä. Huomattavasti keskiarvosta poikkeavat arvot kasvattavat keskihajontaa. Keskiarvoa ja keskihajontaa käytetään lähtökohtana monissa tilastomenetelmissä. (Heikkilä 2001, 86.)

6 Kehitystyön taustat ja eteneminen

Tässä luvussa kuvataan ensin niitä syitä, jotka ovat luoneet pohjan opinnäytetyölle ja lopulta toimineet johdattajina ja motivoijina kehitystyön konkreettisessa toteutuksessa. Toiseksi luvussa kuvataan kehitystyön vaiheita, jotka ovat merkittävällä tavalla vaikuttaneet työn lopputulokseen.

6.1 Taustat

Oman lentopalloharrastukseni kautta olen aina ollut kiinnostunut lajiin liittyvistä asioista. Liikunnanohjaajanopinnoista saamani näkökulmat ovat vain kasvattaneet tätä intohimoa. Kun viimein pääsin tekemään työharjoitteluani kolmen vuoden opiskelujen jälkeen Vammalan lentopalloon, olin intoa täynnä. Toimiessani työharjoittelijana Vammalan lentopallon juniorien valmennuspäällikkönä, pääsin osallistumaan ja seuraamaan seuratason juniorityötä hyvin läheltä. Innostuksesta huolimatta alusta alkaen minua painoi huoli junioritoiminnan nykytilasta. Huoli ei niinkään koskenut laadullisia seikkoja vaan toiminnan määrällistä tasoa.

Omina juniorivuosinani Sastamalan alueella lentopallo kuului osaksi monen seuran junioritoimintaa (Vammalan Lentopallo, FC-57 Äetsä, Lauttakylän Luja, Kiikoisten Kirma ja Mouhijärven Urheilijat). Aloittaessani työharjoittelun aktiivisia seuroja oli jäljellä enää Vammalan lentopallo ja FC-57 Äetsä, joista jälkimmäisessäkin toiminta oli selkeästi hiipunut. Tämän johdosta aloin tarkastelemaan valtakunnallisia joukkumääriä juniorilentopallossa. Otin yhteyttä silloiseen lentopalloliiton kenttäpäällikköön Ari Paloniemeen, jolta sain nähtäväkseni lentopallon juniorijoukkumäärät vuodesta 1993 vuoteen 2009. Juniorijoukkueiden määrässä oli selkeästi havaittavissa kaksi trendiä. Vuodesta riippumatta juniorijoukkumäärät nousevat d-ikäluokkaan asti, jonka jälkeen ne kääntyvät laskuun. Osittain tätä selittää se, että d-ikäluokan jälkeen siirrytään pelaamaan isolle kentälle, jolloin pelaajien määrä kentällä nousee neljästä kuuteen. On kuitenkin huomioitavaa, että c-junioreista eteenpäin sama joukkumäärien laskevatrendi jatkuu, vaikka kentälle vaadittavien pelaajien määrä ei enää muutu. Toisena trendinä oli havaittavissa vanhimpien poikaikäluokkien (C-A) joukkumäärien huolestuttava lasku. Kaudella 1993–1994 A-poika joukkueita oli 47, kun vastaava lukema vuonna 2009 oli 20. Tyttö-

jen puolella tilanne ei ollut yhtä kriittinen, vaikka kauden 1993–1994 vanhimman ikäluokan joukkumäärästä (57) olikin pudonnut kaudelle 2008–2009, jolloin joukkumäärä oli 37.

6.2 Kehitystyön eteneminen

Kehitystyöni on ollut monivaiheinen ja välillä jopa vaikeasti ymmärrettävissä ja selitettävissä. Jotta tutkimukseni kulku tulisi mahdollisimman selkeästi ymmärretyksi, kuvaan sitä aluksi taulukolla, jossa on lyhyesti selvitetty projektin keskeisimmät vaiheet (taulukko 1). Ensimmäinen sarake kertoo kehitystyön ajan tai ajanjakson, toinen sarake selventää tiiviissä muodossa tutkimuksen kulkua ja kolmas sarake ilmaisee menetelmän tai menetelmät, joita olen kyseessä olevassa vaiheessa käyttänyt.

Taulukko 1. Kehitystyön keskeisimmät vaiheet ja niissä käytetyt menetelmät

Aika	Kehitystyön vaihe	Menetelmä
2009 elokuu- 2010 huhtikuu	*Työharjoittelu Vammalan lentopallon juniorivalmennuspäällikkönä.	Havainnointi
2010 helmi- maaliskuu	*Juniorilentopallon nykytilan ymmärtäminen. Juniorijoukkueiden määrän lasku vanhimmissa ikäluokissa.	Havainnointi, haastattelu
2010 huhtikuu	*Ensimmäiset tapaamiset, joiden tarkoituksena selvittää seurayhteistyömahdollisuuksia.	Haastattelu
2010 huhtikuun loppu	*Hahmotelma Sastamalan alueen lentopalloseurojen junioriyhteistyöstä. *On osana Vammalan lentopallon seurakirjaa nimellä Valepapolku.	Havainnointi, haastattelu
2010 heinäkuu- 2011 toukokuu	*Kehitystyö ei konkreettisesti edennyt. *Toimin Vammalan lentopallon A-poikajoukkueen ja farmijoukkueen vastuvalmentajana. *Juniorijoukkueen valmentamisen haastavuuden ja mahdollisuuksien ymmärtäminen. *Nuorten erilaiset motiivit ja tavoitteet harrastusta kohtaan.	Havainnointi
2011 marraskuun alku	*Kehitystyön uudelleen arviointia aikaisempien havaintojen pohjalta. *Ajatus junioritoiminnan kehittämistä, luomalla nuorille mahdollisuuksia ajatusten ja näkemysten esilletuontiin. *Kohderyhmän rajaus A-C-junioreihin.	Havainnointi, haastattelu
2011 marraskuun loppu- Joulukuu 2012	*Junioriedustajiston toimintaedellytysten, toiminnan raaminen ja pysyvyyden kartoitus. * Havainnot kyselyn tarpeellisuudesta	Haastattelu, havainnointi

2012 tammikuu	*Junioriedustajiston toimintamallin kehittäminen sekä sijoittaminen seuran organisaatiokaavioon. *Aikuisjäsenen määrittäminen edustajistoon kuluvalle kaudella ja tulevaisuudessa. *Kyselyn laadinta.	Haastattelu, havainnointi
2012 31.tammikuuta-4.helmikuuta	*Kyselyn teettäminen kohderyhmälle. *Edustajistopelaajien valinta.	Kysely, haastattelu
2012 5.helmikuuta	*Facebook-ryhmän perustaminen edustajistopelaajille.	
2012 6. maaliskuuta	*Edustajiston ensimmäinen kokoontuminen. * Kyselyn tulosten esittely * Edustajiston toimintaperiaatteiden selventäminen * Vaikutmahdollisuuksien arviointi ja käytössä olevat resurssit * Edustajien näkemykset ja palaute junioritoiminnan nykytilasta	Havainnointi, haastattelu

Miten voisi lisätä nuorten kiinnostusta lentopalloa kohtaan? Mitä nuoret ylipäättään haluavat harrastukseltaan? Miten voidaan lisätä juniorilentopallon harrastajamäärä Sastamalan alueella? Nämä kysymykset nousivat mieleeni, kun olin tehnyt työharjoitteluani Vammalan lentopallossa junioritiimin valmennuspäällikkönä muutaman kuukauden ajan loppuvuonna 2009. Halusin lähteä kehittämään toimintamallia, joka voisi omalta osaltaan antaa vastauksia näihin kysymyksiin.

Ensimmäisissä palavereissa alkuvuonna 2010 pohdimme Vammalan Lentopallon silloisten seuratoimijoiden kanssa mahdollisia tavoitteita opinnäytetyölleni. Lähdimme tavoittelemaan kuuta taivaalta ja ensimmäisenä kehitystavoitteena oli luoda seurayhteistyön toimintamalli, jonka avulla Sastamalan alueen lentopalloseurojen junioritoimintaa pyrittäisiin elvyttämään ja yhtenäistämään. Oli ollut havaittavissa, että seurat jotka ympäröivät Vammalan Lentopalloa, eivät enää toimineet yhtä aktiivisesti kuin aikaisemmin. Seurayhteistyömallin avulla olisi ollut tarkoitus saada junioritoiminta käyntiin kaikissa alueen lentopalloseuroissa nuorimpien ikäluokkien osalta. Tämän toivottiin johtavan myöhemmässä vaiheessa seurayhteistyöhön ja tasoryhmien käyttöönottoon. Hyvin nopeasti kävi kuitenkin selväksi, ettei näin laajaa projektia ole mahdollista toteuttaa ammattikorkeakoulun opinnäytetyön puitteissa. Tämän harha-askeleen seurauksena syntynyt hahmotelma Sastamalan alueen seurayhteistyöstä on kuitenkin edelleen ole-

massa ja se on osana Vammalan Lentopallon seurakirjaa Valepapolku nimellä. Vaikka työni lopulliseksi tavoitteeksi ei jäänytkään seurayhteistyön luominen, se oli tärkeä askel kohti lopullista päämäärää. Käymieni keskustelujen pohjalta pystyin aistimaan muutoshalukkuutta, mutta toisaalta vanhoihin tapoihin ja tottumuksiin nojaamista. Oli myös ilmeistä, että muutokseen pyrkiessä pitää lähteä liikkeelle pienemmästä kohderyhmästä ja toteuttaa ensin muutoksia Vammalan Lentopallon sisällä. Lisäksi yhtenä tärkeimmistä havainnoista pidän oman ajatusmaailman suppeuden ymmärtämistä ja sitä, että ensikädessä minun tutkijana pitää pystyä rikkomaan vanhojen tapojen kahleet ja olla avoin uusille näkökulmille ja ajatuksille.

Vuoden 2010 aikana työni ei konkreettisesti edennyt, vaikka se ajatuksissa risteilikin. Kauden 2010–2011 valmensin Vammalan lentopallon a-poika- ja farmijoukkuetta, joka sinällään antoi uusia näkökulmia kehitystyöhöni. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun pääsin näkemään ja kokemaan kokonaisen kauden yhden joukkueen valmentajana. Aloin ymmärtämään harrastejoukkueen haastavuutta. Miten ohjata joukkuetta, jossa yksilöillä on erilaiset tavoitteet ja motiivit. Miten saadaan kaikki joukkueen jäsenet pysymään tyytyväisinä ja motivoituneina koko kauden ajan? Toisaalta, jos löytyisi keinoja vastata näihin kysymyksiin, olisi mahdollista saavuttaa ryhmä, jonka toiminta vapaaehtoisuuteen perustuen voisi olla sisäisen motivaation ohjaamaa, tehokasta, itseään ruokkivaa ja palkitsevaa. Erityisesti sisäisen motivaation saavuttamista urheilussa pidetään merkittävänä, koska lukuisissa tutkimuksissa on todettu sen vaikuttavan positiivisesti oppimiseen, toiminnassa viihtymiseen ja pysyvyyteen. Ulkoisen motivaation on sitä vastoin todettu tutkimusten mukaan olevan yhteydessä harrastuksen lopettamiseen ja toiminnassa koettuihin negatiivisiin tuntemuksiin. (Jaakola 2010, 118.)

Jotta joukkueessa voidaan ottaa huomioon yksilöiden erilaiset motiivit ja tavoitteet, pitää valmentajilla ja seuran muilla toimijoilla olla keinoja näiden asioiden selvittämiseen. Tartuttuani kehitystyöhöni uudella otteella loka-marraskuussa 2011 Junnuvalepalla oli käytössä Nuoren Suomen ohjaama pelisääntökeskustelu, jonka tarkoituksena on luoda joukkueelle yhteiset pelisäännöt. Näiden yhteisten pelisääntöjen pohjalta on tarkoitus luoda toimintalinja, johon sekä pelaajat, vanhemmat ja valmentajat sitoutuvat. Pelisääntökeskusteluiden toteuttamisessa vastuu on valmentajilla ja ne tehdään kunkin kauden alussa. Pelisääntökeskustelun toteuttamista valvoo seuran junioripäällikkö.

(Junnuvalepa 2012.) Vaikka pelisääntökeskustelujen yhtenä tarkoituksena on herättää keskustelua, ei sitä voida pitää varsinaisena palautejärjestelmänä. Seuran toiminnanjohtaja Hautamäki (2012, 26.1.) totesi, ettei seuralla ole organisoituja palautejärjestelmiä, jotka mahdollistaisivat juniorien palautteen antamisen joukkueen tai seuran toiminnasta. Tämä tieto on ristiriidassa Vammalan Lentopallon seurakirjan kanssa, jossa mainitaan, että Vammalan Lentopallon seuraorganisaatiota kehitetään palautejärjestelmien avulla. Ollaan siis tilanteessa, jossa palautteen kerääminen junioreilta on yksittäisten valmentajien vastuulla. Toisaalta myös seuran saama palaute toiminnastaan perustuu yksittäisiin yhteydenottoihin.

Loka- ja marraskuussa tekemiini haastatteluiden perusteella päädyin rajaamaan kohderyhmäni seuran vanhimpiin ikäluokkiin (A-C-juniorit). Tämä mahdollisti teoretietoon syventymisen kohderyhmän osalta. Tutustuttuani eri nuorisotutkimuksiin olin yhä vakuuttuneempi junioritoiminnan kehittämistä kohti toimintamallia, jossa nuoret saavat enemmän vastuuta omasta harrastuksestaan ja vaikutusmahdollisuuksia seuran toimintaa koskien. Myllyniemen (2009) nuorten vapaa-aikatutkimus nostaa mielenkiintoisia asioita esille koskien järjestötoimintaa ja vapaa-aikaa. Tutkimuksen havainnot nuorten kansalaisaktiivisuuden muuttumisesta kohti yksilöllisempiä ja vapaamuotoisempia pieniä projekteja sekä muuta organisoimatonta toimintaa kohtaan, voidaan pitää perinteisen järjestötoiminnan kannalta haasteena. Samassa linjassa tämän havainnon kanssa on se, että lähes puolet nuorista kokee vapaa-ajan toimintaan osallistumisen mukavana, jos ei tarvitse liittyä jäseneksi mihinkään. Yleisesti urheiluseuroissa on käytössä toimintamalli, jossa toimintaan osallistuvilta nimenomaan vaaditaan jäsenyyttä. Lisäksi on huomioitavaa, että 15-vuotiaat nuoret kokevat muita ikäryhmiä useammin, että järjestötoiminta on vanhanaikaista. Vertailtaessa nuorten kuulumista eri järjestöihin urheilu- ja liikuntajärjestöt ovat edelleen selkeästi suosituimpia, vaikka toiminnassa mukana olevien määrä onkin laskenut vuoden 1998 34 prosentista vuoden 2009 21 prosenttiin. (Myllyniemi 2009, 34-39.)

Marraskuun lopussa 2011 aloimme kehittää Vammalan lentopalloon toimintamallia, jonka keskiössä tulisi olemaan junioriedustajisto. Ensimmäisissä tapaamisissa seuran toimijoiden kanssa halusin varmistua edustajiston toimintaedellytyksistä. Onko seuralla resursseja pyörittää edustajistotoimintaa? Nopeasti pääsimme yksimielisyyteen siitä, että

tarvittavat resurssit löytyvät ja toiminta on näiltä osin mahdollista. Seuraavana pohdittavana asiana oli juniorien motivaatio kyseessä olevaa toimintaa kohtaan. Käytyämme läpi juniorijoukkueiden pelaajalistat olimme varmoja, että jokaisesta joukkueesta löytyy tarvittavat kaksi motivoitunutta jäsentä.

Junioriedustajiston toiminta oli edellytysten ja edustajistopelaajien osalta turvattu marraskuun loppuun 2011 mennessä. Jotta edustajistolla olisi jokin konkreettinen merkitys, olisi sillä oltava myös vaikutusmahdollisuuksia. Joulukuussa 2011 ja tammikuussa 2012 pohdittiin edustajiston mahdollisia tapoja päästä vaikuttamaan asioihin. Edustajiston pelaajilla on luonnollinen suhde omiin joukkueisiin, mutta suhde organisaatiossa ylöspäin puuttui. Tapaamisten ja haastattelujen pohjalta päädyttiin lisäämään pelaajaedustajisto osaksi Junnuvalepan organisaatiokaaviota (ks. 5.1 Junioriedustajisto). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että junioriedustajiston puheenjohtajalla on osallistumisoikeus junnujaoston kokouksissa. Edustajistoa koskevissa asioissa päätettiin lisäksi, että lähtökohtainen kokousten määrä tulee olemaan neljästä kuuteen kertaan kaudessa. Tapaamisissa todettiin, että kokousten määrä on hyvä rajata, jottei edustajisto tehtävistä synny liikaa kuormitusta pelaajille. Tosin todettiin myös että, jos tarvetta ilmenee, voidaan kokouksien lukumäärä kauden aikana nostaa. Tähän vaikuttaa paljolti junioreiden oma aktiivisuus. Tammikuun lopussa 2012 pääsimme seuran kanssa myös yhteisymmärryksen edustajiston toiminnan aloittavasta aikuistoimijasta ja edustajiston toimintaa tulevalla kausilla organisoivasta toimijasta. Aikuistoimijoiden osalta toiminta oli siis turvattu.

Joulukuun lopussa 2011 tulin siihen tulokseen, että kehitystyöni kannalta olisi merkittävää saada kerättyä taustatieto kohderyhmästä, niin seuratoimijoiden kuin pelaajaedustajistonkin käyttöön. Ajatuksena oli toteuttaa kysely. Esittelin ideani seuran suuntaan tammikuussa 2012 ja heidän suostumuksellaan asiaa lähdettiin viemään eteenpäin. Kehitin kyselylle rungon ja pohdin siihen sopivia kysymyksiä. Kysymyksiä karsittiin, muokattiin ja lajiteltiin lopulliseen muotoon yhteistyössä seuran kanssa. Lopullisessa kyselyssä päädyimme kartoittamaan kohderyhmän motivaatiota, vuorovaikutussuhteita toisiin pelaajiin, valmentajiin ja seuraan. Lisäksi lopussa halusimme tiedustella kohderyhmän kiinnostuksen kohteita seuran toiminnassa. Kyselyn kysymykset pohjautuvat eri kyselyiden ja teosten antamaan tutkimustietoon nuorten vapaa-ajasta, järjestökiinnitty-

neisyydestä ja toimintaa motivoivista tekijöistä. Erityisesti Myllyniemen (2009), Zacheuksen (2009) ja Nurmela (1998) tekemät tutkimukset mainitakseni.

Kysely toteutettiin viikolla 5. Valmentajien kanssa oli ennalta sovittu toteutusajankohta ja samalla oli käyty keskustelu heidän näkemyksistään edustajistopelaajiksi. Edustajiston jäsenet valittiin samassa tilaisuudessa kyselyn kanssa. C-tyttöissä ja -pojissa sekä B-tyttöissä valinnat tapahtuivat valmentajan näkemysten perusteella ja muissa joukkueissa valinta tehtiin pelaajien toimesta. Ennen kuin valinnat lyötiin lukkoon, jokaiselle edustajistopelaajalle annettiin kuvaus tulevasta toiminnasta sekä mahdollisuus esittää kysymyksiä toimintaan liittyen. Tämän jälkeen kysyttiin vapaaehtoisuutta sekä halukkuutta toimintaan. Suurinta osaa edustajistopelaajista askarrutti se kuinka paljon edustajisto-toiminta vie aikaa. Saatuaan vastauksen kysymykseen, jokainen totesi sen kohtuulliseksi ja samalla totesivat olevansa valmiita sitoutumaan toimintaan. Yleisesti kyselyn toteuttaminen ja edustajistopelaajien valinta sujui hyvässä hengessä. Joukkueiden aikuistoimijat ja juniorit olivat yhteistyöhaluisia.

Konkreettisesti junioriedustajiston toiminta aloitettiin 6. maaliskuuta 2012. Tapaamisessa mukailtiin väljästi perinteisiä kokouskäytäntöjä. Kokouksessa valittiin edustajistolle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Päätettiin, että kyseessä oleviin toimiin valitut edustajat hoitavat tehtäviään koko sarjakauden ajan. Sen sijaan sihteeri tullessaan valitsemaan aina kokouskohtaisesti. Koska suuri osa kokouksesta meni toiminnan raamien selvittämiseen ja toimenkuvien määrittämiseen päätettiin, että junioriedustajiston on hyvä kokoontua meneillään olevan kauden aikana vielä vähintään kaksi kertaa. Näin varmistetaan, että edustajiston toiminta lähtee varmasti käyntiin ja saadaan konkreettisia asioita aikaiseksi. Junioriedustajiston ensimmäisen kokouksen pöytäkirja on kokonaisuudessaan nähtävissä liitteet osiossa (Liite 2).

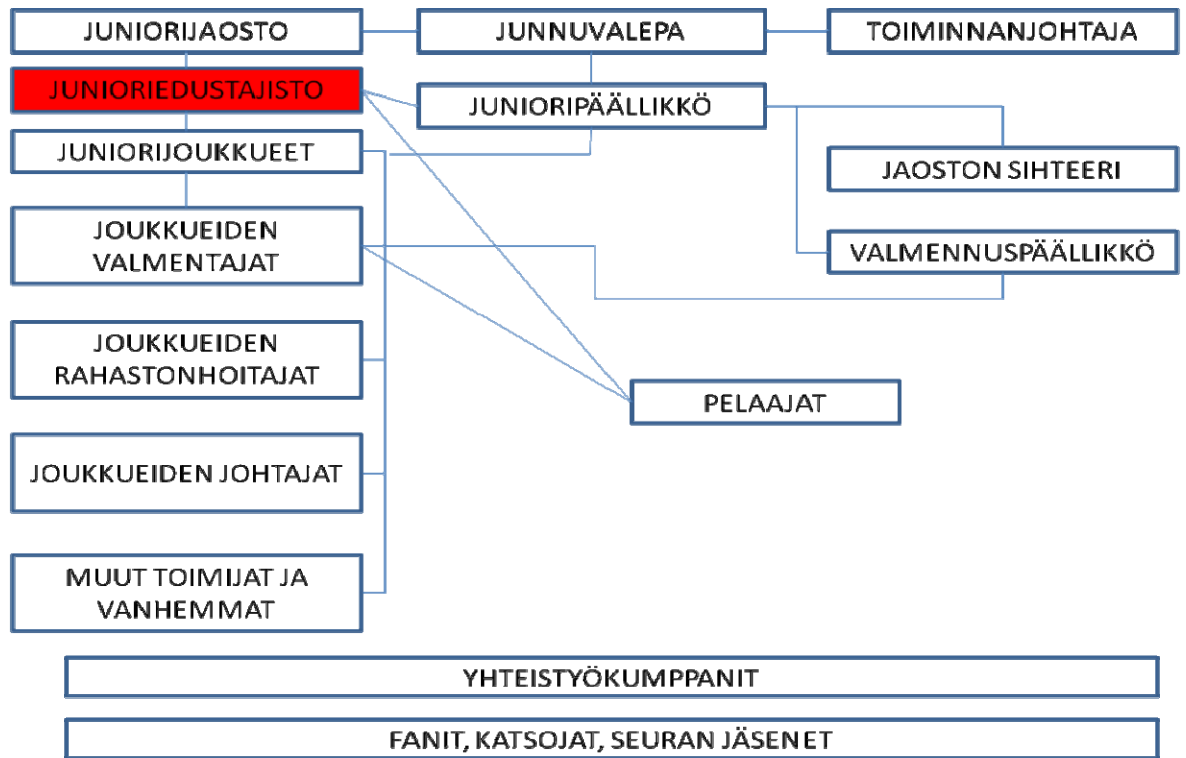
7 Junioriedustajisto

Junioriedustajiston toimintaa suunniteltaessa on alusta alkaen pidetty kiinni siitä johtajatuksista, että edustajisto on nuorten oma vaikutusmahdollisuus, jossa aikuistoimijan rooli tulee olla vain ohjaava ja opastava. Näistä lähtökohdista toiminnalle ei ole mielekästä asettaa tarkkoja raameja etukäteen, vaan ne saavat muotoutua nuorten haluamiksi unohtamatta kuitenkaan käytössä olevia resursseja. Tässä kappaleessa kuvataan edustajiston sijoittuminen seuran organisaatiokaavioon, kerrotaan edustajiston toimijoista, heidän rooleista ja siitä mitä heiltä edellytetään, käydään läpi vaikutusmahdollisuuksia, perehdytään niihin toimenpiteisiin, jotka mahdollistavat edustajistotoiminnan jatkuvuuden sekä tutustutaan sosiaalisen median rooliin edustajiston yhteydenpidossa.

7.1 Junioriedustajisto osana Junnuvalepan organisaatiokaaviota

Junioriedustajiston liittäminen osaksi seuran ja Junnuvalepan organisaatiokaaviota ei ole niinkään konkreettinen toimenpide, mutta se mahdollistaa vuorovaikutussuhteiden selkeän ymmärtämisen. Lisäksi se luo seurassa toimiville ihmisille kuvan edustajistosta todellisena osana seuran junioritoimintaa.

Edustajisto on luonnollisesti suhteessa kohderyhmän joukkueisiin ja pelaajiin sen jäsenten viikoittaisen harjoittelun kautta. Organisaatiokaaviossa ylöspäin se on suhteessa juniorijaostoon ja junioripäällikköön. Kahden viimeksi mainitun kautta edustajiston on tarkoitus tuoda omissa joukkueissaan tai seuran tasolla havaitsemiaan epäkohtia, kehitettävissä asioita tai positiivisia puolia esille. Edustajisto on myös välillisessä vaikutuksessa koko seuran päättävään elimeen, koska junioripäällikkö on oikeutettu osallistumaan Vammalan Lentopallo ry:n hallituksen kokouksiin ja lisäksi hän toimii tiiviissä yhteistyössä seuran toiminnanjohtajan kanssa. Alla olevalla Junnuvalepan organisaatiokaavio (Kuvio 1.) kuvaa eri elinten ja toimijoiden vuorovaikutussuhteita Vammalan Lentopallon junioritoiminnassa.

Kuvio 1. Junnuvalepan organisaatiokaavio (Hautamäki 2011.)

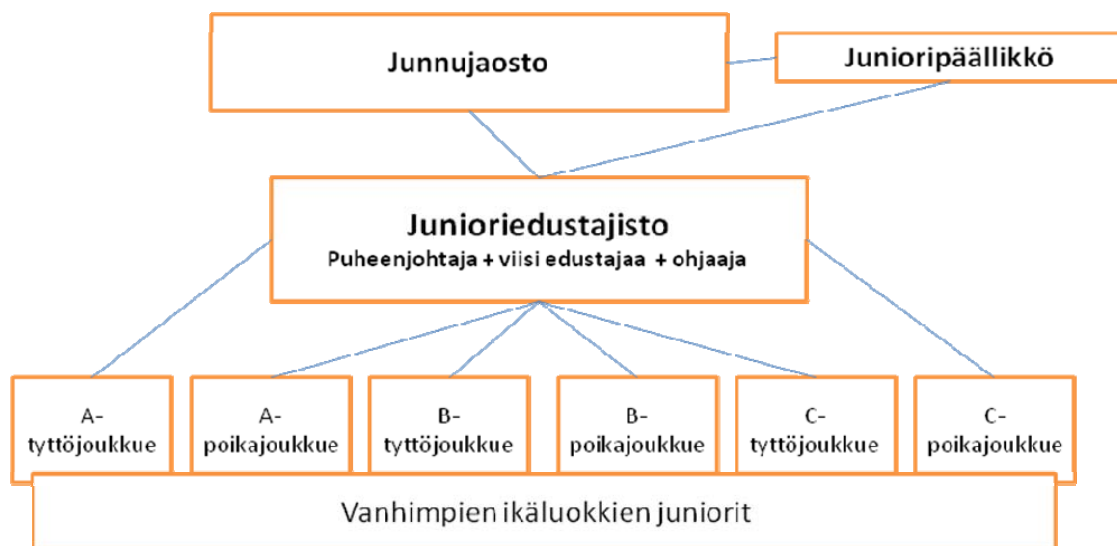
7.2 Junioriedustajiston kokoonpano, toimenkuvat ja edustajien edellytykset

Junioriedustajistoon kuuluu edustaja a-, b- ja c-ikäluokista niin tytöistä kuin pojistakin. Jokaiselle edustajalle on määritetty varaedustaja, joka kutsutaan kokouksiin, mikäli itse edustaja on estynyt. Edustajisto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, jonka tehtävänä on toimia junioriedustajiston edustajana tarvittavissa tapahtumissa ja kokouksissa. Hän toimii yhdyshenkilönä juniorijaoston ja edustajiston välillä siten, että kahdensuuntainen tiedonkulku mahdollistuu. Hänellä tulee olla selkeä käsitys edustajiston toiminnasta ja yhteisistä näkemyksistä sekä hänen tulee ymmärtää juniorijaoston toimintaa. Puheenjohtajan tukena toimii varapuheenjohtaja, joka puheenjohtajan ollessa estyneenä hoitaa hänen tehtäviään. Puheenjohtaja informoi aina tarvittaessa varapuheenjohtajaa.

Kaikkien edustajien tehtäviin kuuluu havainnoida joukkueiden, Junnuvalepan ja seuran toimintaa sekä tuoda havaintojensa positiivisia ja negatiivisia puolia esille muille edustajiston jäsenille. Toimintaa ohjaa ajatus kaikkien juniorien ja juniorien kanssa toimivien yhteisen edun tavoittelusta. Edustajilta odotetaan aktiivista osallistumista edustajiston kokouksiin ja tapahtumiin. Edustajien tulee toimia erityisen esimerkillisesti ja tasapuolisesti kaikkia junioreita sekä seuratoimijoita kohtaan. Edustajiston jäseniltä ennen kaik-

kea edellytetään Junnuvalepan toimintaa ohjaavien arvojen noudattamista. Jokaiselle edustajiston jäsenelle nimetään varaedustaja, joka edustajan ollessa estyneenä hoitaa hänen tehtäviään. Edustajat informoivat tarvittaessa varaedustajia.

Junioriedustajistossa toimii myös yksi aikuistoimija, jonka tehtävänä on uuden edustajiston kerääminen lentopallokauden alussa, toiminnan ohjaaminen, kokouksien koolle-
kutsuminen ja toiminnan pitäminen realistisena sekä alkuperäisen ajatuksen suuntaise-
na. Aikuistoimijan tulee olla tiiviissä yhteydessä junioripäällikön kanssa, jotta avoin sekä
luottamuksellinen suhde edustajiston ja ylempien elinten välillä säilyy. On tärkeää, että
aikuistoimija on tehtävään motivoitunut, innostava, mutta samalla tietoinen Junnuvale-
pan toiminnan realiteeteista. Junioriedustajiston toimijoita ja vuorovaikutussuhteita
havainnollistetaan alla olevalla kuviolla (kuvio 2).

Kuvio 2. Junioriedustajisto ja vuorovaikutussuhteet

7.3 Vaikutusmahdollisuuksien rakentuminen

Yhtenä merkittävimmistä asioista vaikutusmahdollisuuksien suhteen voidaan pitää junioriedustajiston puheenjohtajan osallistumisoikeutta juniorijaoston kokouksiin. Tämä osaltaan siirtää organisaatiokaavion (kuvio 1.) uudistukset käytännöntasolle. Edustajiston puheenjohtajan osallistumisoikeutta juniorijaoston kokouksissa päädyttiin rajamaan niissä tapauksissa, joissa on esillä esimerkiksi yksittäistä pelaajaa koskevia tai talouteen liittyviä asioita. Juniorijaoston kokoukset suunnitellaan kuitenkin siten, että

kaikki niin sanotut arkaluontoisten asioiden käsittelyt siirretään kokousten loppuun, jotta vältetään edustajiston puheenjohtajan pompottelulta ovesta sisään ja ulos.

Jokaisella edustajiston jäsenellä on mahdollisuus vaikuttaa oman joukkueensa toimintaan. Valmentajien ja omien joukkuekaverien informoiminen edustajistossa esille nousseista asioista on yksi tärkeimmistä vuorovaikutustekijöistä. Toivottavaa olisi, että näin saataisiin uusia ajatuksia ja keskustelua herättäviä aiheita nousemaan esille joukkueissa. Vaikka edustajisto muodostuukin useista jäsenistä, on yksittäisten edustajien oma aktiivisuus hyvin merkittävässä asemassa vaikutusmahdollisuuksia luotaessa. Omien havaintojen ja ajatusten rohkea esille tuonti kokouksissa ja toisaalta avoin suhde omaan joukkueeseen ovat kulmakiviä vaikutusmahdollisuuksien luomisessa.

Vaikka aikuistoimijan rooli edustajistossa on lähinnä tarkkaileva, ei hänen panostaan vaikutusmahdollisuuksien suhteen tule aliarvioida. Toiminnassa on tärkeää, että saadaan rääteltyä kasaan sellaisia ideoita ja suunnitelmia, jotka lähtökohtaisesti voidaan toteuttaa. Jos edustajiston kehitysajatukset ovat liian korkealentoisia ja kaukana realiteetista, voidaan joutua tilanteeseen, jossa kaikki kehitysajatukset jyrätään juniorijaoston toimesta. Ennen pitkää tämä todennäköisesti johtaisi motivaation hiipumiseen toimintaa kohtaan. Onkin siis merkittävää, että aikuistoimija ohjaa ajatuksia ja ideoita realistiseen ja toteutettavissa olevaan suuntaan. Vaikutusmahdollisuuksien suhteen on myös merkittävää säilyttää tiivis keskusteluyhteys junioripäällikön kanssa. Tämä vuorovaikutus osaltaan auttaa suuntaamaan edustajiston hankkeita realistisiksi.

7.4 Toiminnan jatkuvuuden turvaaminen

Aina jotakin uutta toimintaa aloitettaessa on pelko sen jatkuvuudesta. Samoin oli myös edustajiston osalta. Jatkuvuutta edesauttaa edustajiston selkeä rooli ja sen ymmärtäminen osana seuraorganisaatiota, edustajiston toiminnalle luodut raamit sekä varmasti myös juniorien sekä seuratoimijoiden motivaatio toteuttaa toimintaa.

Jotta toiminta olisi motivoivaa ja pysyvää, pitää sillä olla jonkin merkitys. Siksi onkin tärkeää, että toiminnan alussa keskitytään projekteihin, jotka varmasti ovat toteutettavissa. Tätä kautta saadaan aikaan kehitystä, joka puolestaan kasvattaa toimintaan suun-

tautunutta motivaatiota. Jos kehitys on nuorten näkökulmasta positiivista ja aikuistoimijat kokevat sen omaa toimintansa edesauttavaksi, päästään tilanteeseen, jossa myös seuratoimijat voivat motivoitua kehittämään tai ainakin hyväksymään edustajistoajatuk-
sen.

Jatkuvuuden kannalta on todella merkittävää, että edustajiston aikuistoimija sitoutuu toimintaan. Kaudella 2011–2012 aikuistoimijan rooli on täytetty. Kaudesta 2012–2013 eteenpäin aikuistoimijan tehtävät ovat junioripäällikön vastuulla. Tämä ei välttämättä tarkoita, että hän hoitaa tehtävää itse, vaan on enemmänkin vastuussa henkilövalinnasta aikuistoimijan rooliin. Henkilövalinnassa tulee ottaa huomioon aikuistoimijan roolin määritelmän mukaiset seikat.

7.5 Sosiaalinen media apuna yhteydenpidossa

Junioriedustajiston toimintaa suunniteltaessa on pyritty rajaamaan tapaamisia neljästä kuuteen kertaa kaudessa, jotta nuoret ja aikuistoimijat eivät kokisi toimintaa liian kuormittavana. Olisi kuitenkin suotavaa, että edustajisto voisi tavalla tai toisella pitää yhteyttä keskenään tapaamisten välissäkin. Yleisesti seuran sisäisessä yhteydenpidossa on haastavaa tavoittaa kaikkia sähköpostin välityksellä ja toisaalta taas puhelimen käyttö yhteisissä asioissa on taloudellisesti kuormittavaa sekä hidasta.

Kehitystyön aikana kartoitettiin edustajistopelaajien facebook-yhteisöpalvelun käytön laajuutta. Todettiin, että lukuun ottamatta nuorimman tyttöjoukkueen edustajia kaikilla muilla on käytössään facebook-tili. Niinpä päädyttiin perustamaan yhteisöpalveluun suljettu ryhmä edustajiston jäsenille, jonka tarkoituksena on toimia yhteisten asioiden informoimiskanavana sekä keskustelualueena. Facebook-ryhmää hallinnoi ja valvoo aikuistoimija sekä erikseen valittu edustajiston jäsen. Ryhmän pitää pysyä vain edustajistopelaajien välisenä ja keskustelun tulee olla asiallista. Jos näin ei tapahdu, pitää facebook-ryhmän olemassa oloa arvioida uudestaan.

Vaikka pääosa yhteydenpidosta tapahtuukin ryhmän kautta, ei muitakaan viestintäkanavia (sähköposti, puhelin) sovi unohtaa. Aikuistoimijan onkin aina asiasta riippuen harkittava parhaan viestintäkanavan käyttämistä. Lisäksi tulee ottaa huomioon, ettei

kaikki edustajistopelaaja kuulu yhteisöpalveluun, eikä heiltä edustajistoon kuulumisen nojalla voida sitä vaatiakaan. Niinpä aikuistoimijan tulee huolehtia, että jokaisella edustajiston jäsenellä on toiminnan kannalta tarvittavat tiedot saatavilla.

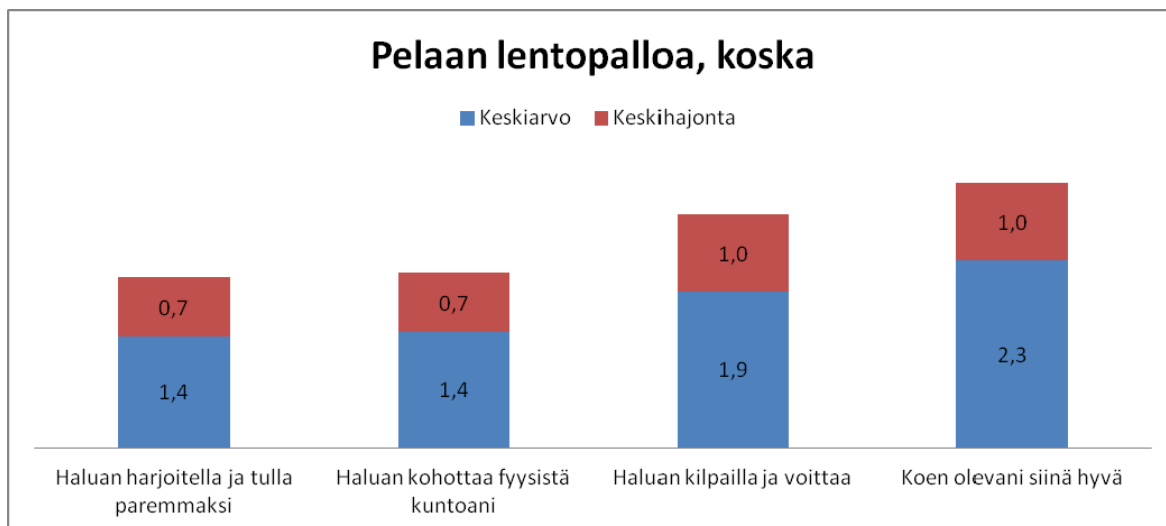
8 Kyselyn tulokset

Tuloksia tarkastellaan kohderyhmän lentopalloharrastusta ohjaavien motiivien näkökulmasta, joukkuekaverien suhteista toisiinsa, kohderyhmän vuorovaikutussuhteista joukkueen ja seuran välillä sekä lopuksi perehdytään nuorten kiinnostuksen kohteisiin seuran toiminnassa. Junioriedustajiston ja seuratoimijoiden kannalta merkittäviä kyselyn tuloksia analysoidaan tarkemmin työn pohdintaosiossa.

Tulokset esitetään vastausten keskiarvoina (\bar{x}) ja keskihajontana (s). Kyselyssä käytetty skaala on viisiportainen. Asteikolla vastausvaihtoehto yksi (1) on tarkoittanut vastaajan olevan täysin samaa mieltä väitteen kanssa ja vastausvaihtoehto viisi (5) on tarkoittanut vastaajan olevan täysin erimieltä väitteen kanssa. Vastausten tulkinnassa tämä tarkoittaa sitä, että mitä pienempi keskiarvoluku on, sitä useammin vastaajat ovat olleet samaa mieltä väitteen kanssa, kun taas vastaavasti suuri keskiarvoluku kertoo vastaajien olleen väitteen kanssa erimieltä. Keskihajontaa tulkittaessa on hyvä muistaa, että mitä suurempi luku on, sitä enemmän vastaukset ovat hajonneet keskiarvosta.

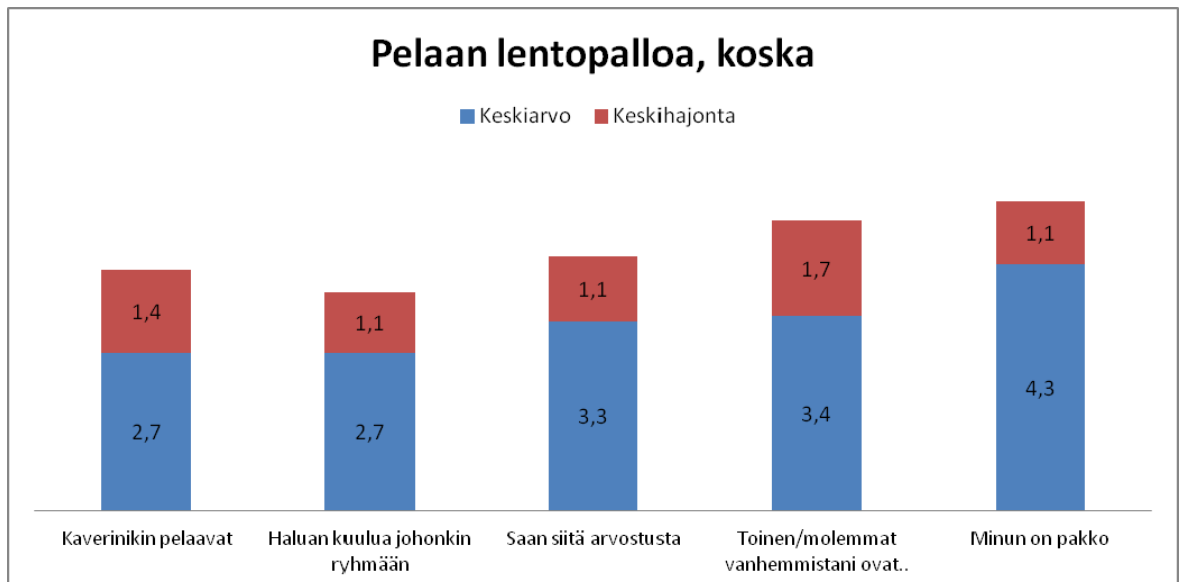
8.1 Nuorten näkemyksiä lentopalloharrastuksen pariin ohjaavista motiiveista

Kuviossa 3. esitetään kohderyhmän ($n=54$) mielestä neljä tärkeintä tekijää, jotka saavat tai ovat saaneet heidät pelaamaan lentopalloa. Tärkeimpinä tekijöinä pidettiin halua harjoitella ja tulla paremmaksi ($1,4 \pm 0,7$) sekä halua kohottaa fyysistä kuntoa ($1,4 \pm 0,7$). Seuraavaksi tärkeimpinä asioina nähdään kilpailu ja voittaminen ($1,9 \pm 1,0$) sekä kokemus omasta pätevyydestä ($2,3 \pm 1,0$).

Kuvio 3. Neljä tärkeintä syytä pelata lentopalloa asteikolla 1 = täysin samaa mieltä, 5 = täysin erimieltä, n=54.

Kuviossa 4. esitetään kohderyhmän (n=54) vastausten keskiarvona ja keskihajontana viisi vähiten tärkeää tekijää, jotka ovat vaikuttaneet tai vaikuttavat motivaatioon lentopalloa kohtaan. Lähes kaikki vastaajat ovat olleet täysin erimieltä väittämän ”pelaan lentopalloa, koska minun on pakko” kanssa ($4,3 \pm 1,1$). On kuitenkin huomioitavaa, että vastauksien hajonta osoittaa eriäviä mielipiteitäkin on löytyneen. Yleisesti myöskään vanhempien lentopallon pelaamista ei ole pidetty erityisen tärkeänä oman harrastuneisuuden ohjaajana ($3,4 \pm 1,7$). Toisaalta vastausten suhteellisen suuri keskihajonta osoittaa, että vanhempien lentopallon pelaamisen merkitys omaan harrastuneisuuteen jakaa kohderyhmän (n=54) mielipiteitä. Nuoret eivät keskimäärin koe kyselyyn perusteella saavansa lentopallon pelaamisesta liioin arvostusta ($3,3 \pm 1,1$). Toisaalta keskihajonnan perusteella voidaan todeta vastaajien olleen keskimäärin jokseenkin samaa mieltä tai jokseenkin eri mieltä väitteen kanssa. Ei ole kovinkaan yllättävää huomata, että vanhempien lentopallon pelaamisen vaikutus omaan harrastukseen ja arvostuksen saaminen lentopallosta jakavat vastaajien näkemyksiä. Lentopallon sosiaalisella vaikutuksella sitä vastoin nähdään olevan suurempi vaikutus kuin edellä mainituilla. Tämä ilmenee vastauksista kysymyksiin ”pelaan lentopalloa, koska haluan kuulua johonkin ryhmään” ($2,7 \pm 1,1$) ja ”koska kaverinikin pelaavat” ($2,7 \pm 1,4$).

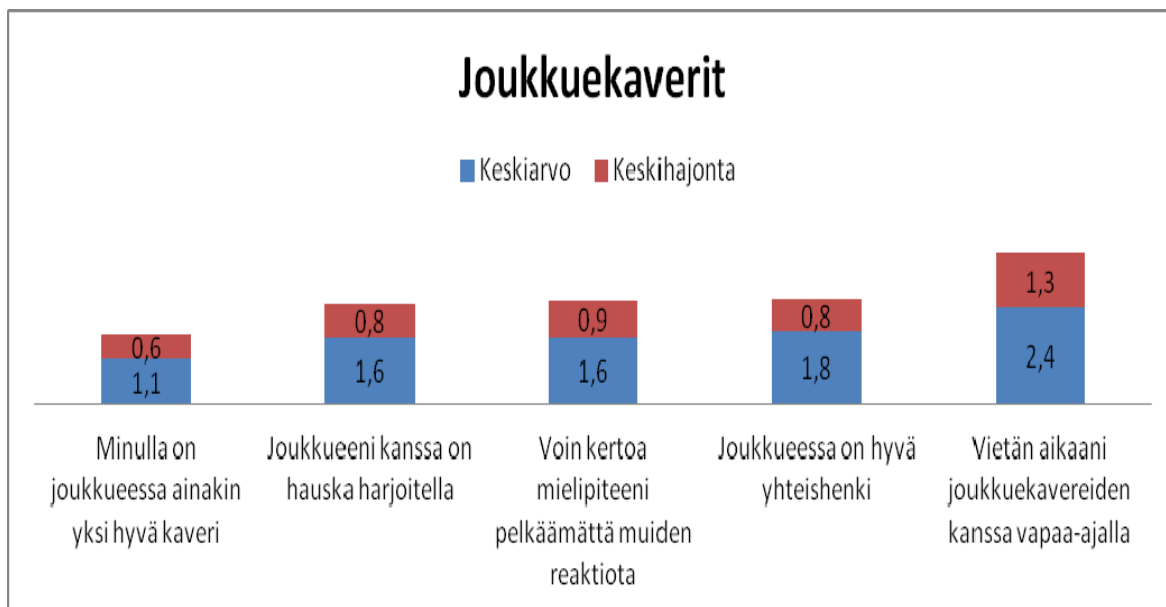

Kuvio 4. Viisi vähiten tärkeää syytä pelata lentopalloa asteikolla 1 = täysin samaa mieltä, 5 = täysin erimieltä, n=54

”Pelaan lentopalloa, koska” strukturoitujen kysymysten jälkeen esitettiin avoin kysymys ”jokin muu tärkeä syy?” Usein toistui vastaus ”lentopallo on mukavaa tai hauskaa.” Lisäksi koettiin myös, että lentopallo harrastus on hyvä tapa parantaa fyysistä kuntoa. Myös sosiaalinen näkökulma nousi esiin joidenkin vastaajien osalta. Jotkin vastaajat kokivat lentopallon jopa elämän tavaksi tai osaksi identiteettiään.

8.2 Kohderyhmän nuorten suhde joukkuekavereihin

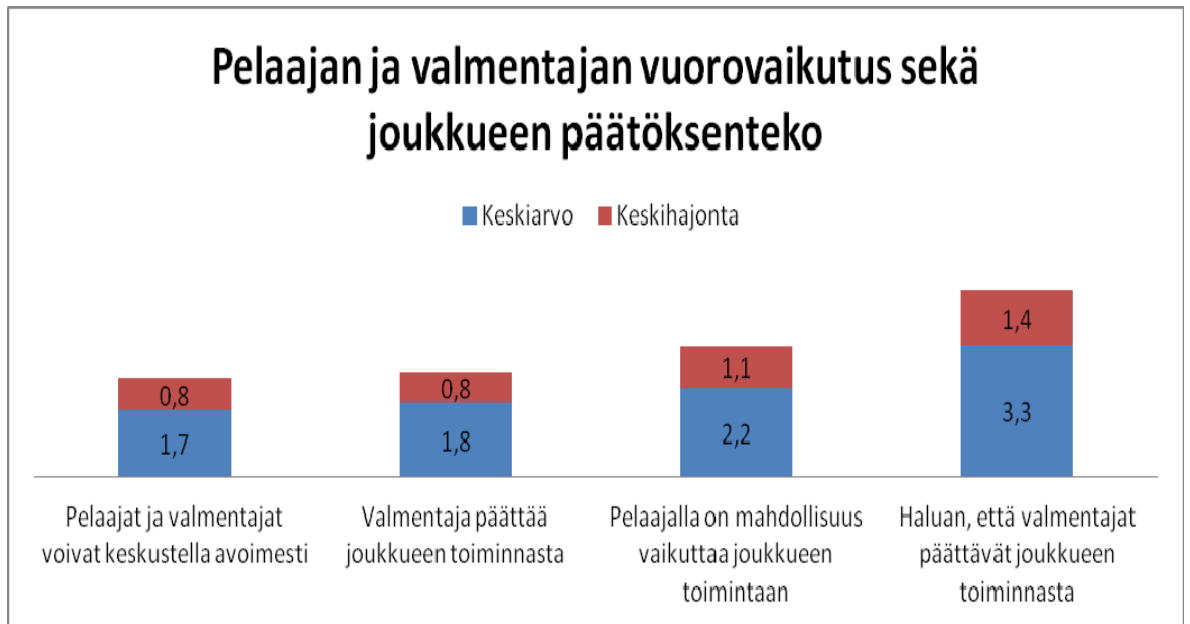
Kuviossa 5. esitellään kohderyhmän (n=54) nuorten suhdetta omiin joukkuekavereihin. Lähes kaikki vastanneet kokevat, että heillä on joukkueessa ainakin yksi hyvä kaveri ($1,1 \pm 0,6$). Kohderyhmän nuoret kokevat voivansa kertoa mielipiteensä pelkäämättä muiden reaktiota ($1,6 \pm 0,9$) sekä heidän mielestään omassa joukkueessa on hauska harjoitella ($1,6 \pm 0,8$). Myös lähes yhtä usein on koettu joukkueessa olevan hyvä yhteishenki ($1,8 \pm 0,8$). Tarkasteltaessa edellä mainittujen kysymysten keskihajontoja voidaan todeta vastausten olleen hyvin samansuuntaisia. Vastaajat eivät ole täysin samaa mieltä siitä, että viettäisivät aikaa joukkuekavereiden kanssa myös vapaa-ajalla ($2,4 \pm 1,3$). Vastausten keskiarvon ja hajonnan perusteella voidaan todeta, että suurin osa kuitenkin viettää jossain määrin aikaa joukkuekavereiden kanssa vapaa-ajalla, mutta vastanneista löytyy myös nuoria, joiden vapaa-ajanvietto joukkuekavereiden kanssa on harvinaisempaa.

Kuvio 5. Kohderyhmän (n=54) kokema suhde joukkuekavereihin asteikolla 1 = täysin samaa mieltä, 5 = täysin erimielttä

8.3 Kohderyhmän kokema vuorovaikutus pelaajien ja valmentajien välillä sekä päätöksenteko joukkueessa

Kuviossa 6. esitellään kohderyhmän (n=54) vastauksia koskien pelaajien ja valmentajien vuorovaikutusta sekä joukkueen päätöksentekoa. Kohderyhmä on suhteellisen yksimielinen sen suhteen, että pelaajat ja valmentajat voivat keskustella avoimesti ($1,7 \pm 0,8$). Yhtä yksimielisiä ollaan myös siitä, että valmentajat päättävät joukkueen toiminnasta ($1,8 \pm 0,8$). Kohderyhmä on jokseenkin samaa mieltä siitä, että pelaajalla on mahdollisuus vaikuttaa joukkueen toimintaan ($2,2 \pm 1,1$). Yleisesti ollaan jokseenkin eri mieltä sen kanssa, että valmentajien tulisi päättää joukkueen toiminnasta ($3,3 \pm 1,4$). Vastausten hajonta on kuitenkin suhteellisen suuri, joten kohderyhmästä löytyy myös niitä jotka kokevat, että valmentajan tulisi päättää joukkueen toiminnasta ja toisaalta niitä jotka ovat väitteen kanssa täysin eri mieltä.

Kuvio 6. Pelaajan ja valmentajan vuorovaikutus sekä päätöksenteko joukkueessa asteikolla 1 = täysin samaa mieltä, 5 = täysin eri mieltä, n=54

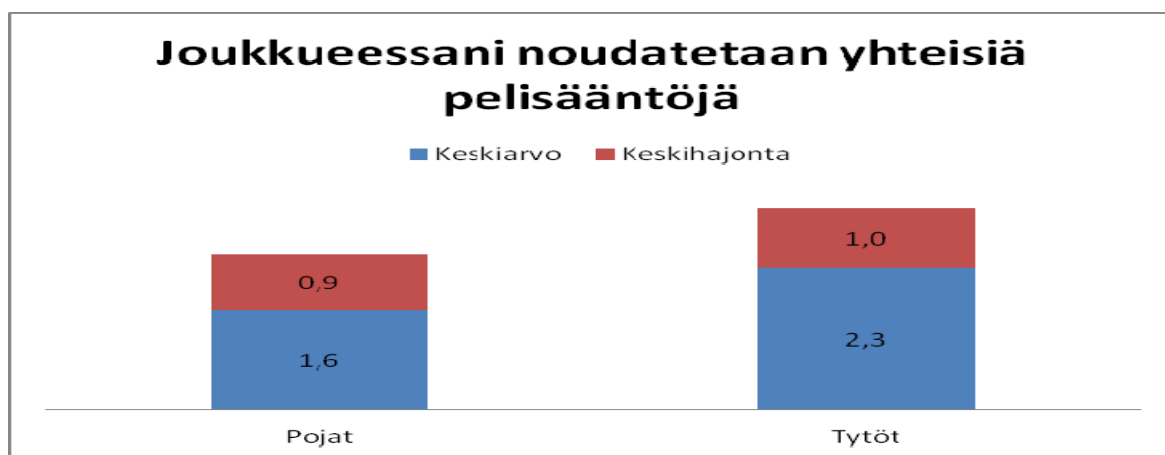
Kohderyhmän (n=54) vastaukset väittämään ”jos voisin vaikuttaa joukkueen toimintaan, olisin motivoituneempi harrastamaan lentopalloa” painottuvat kohtaan en osaa sanoa ($3,4 \pm 1,2$). Tyttöjen ($3,3 \pm 1,3$) ja poikien ($3,5 \pm 0,9$) vastausten keskiarvot eivät juuri eroa toisistaan. Sitä vastoin keskihajonnat eroavat. Poikien vastaukset ovat suhteellisen yhden suuntaisia ja painottuvat enimmäkseen ”jokseenkin eri mieltä” vastausvaihtoehdon suuntaan. Tyttöillä vastaavasti keskihajonta on suhteellisen suuri ja vastaukset jakaantuvatkin sekä väitteen puolesta että vastaan. (Kuvio 7.)

Kuvio 7. Koko kohderyhmän (n=54) sekä tyttöjen (n=30) ja poikien (n=24) vastaukset väittämään ”Jos saisin vaikuttaa joukkueen päätöksentekoon, olisin motivoituneempi harrastamaan lentopalloa” asteikolla 1 = täysin samaa mieltä, 5 = täysin erimieltä

8.4 Nuoren Suomen ohjaamien pelisääntöjen noudattaminen joukkueissa

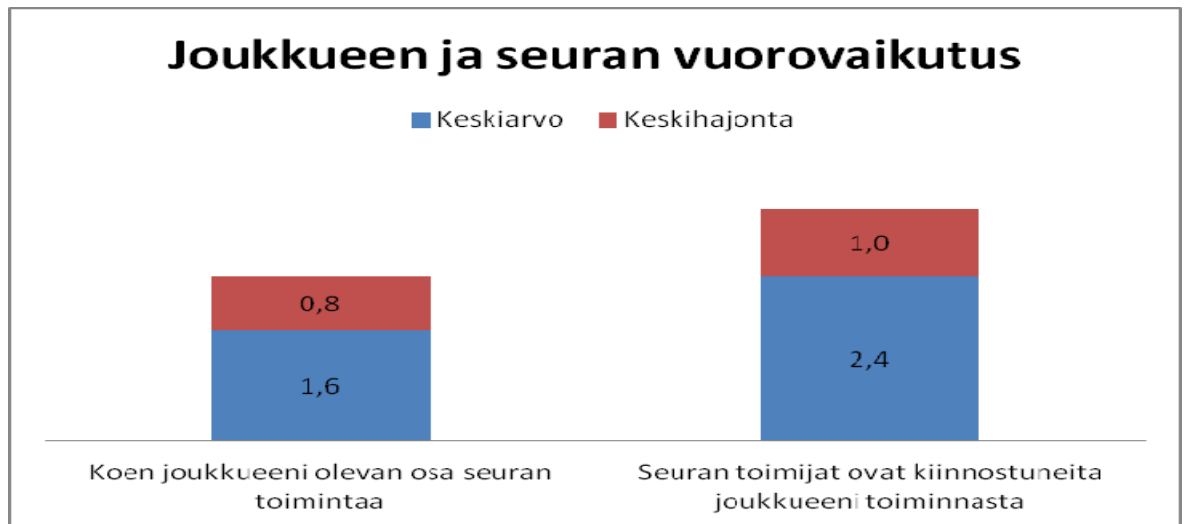
Kohderyhmän pojat (n=24) kokevat, että heidän joukkueissa noudatetaan yhteisesti sovittuja pelisääntöjä ($1,6 \pm 0,9$). Kohderyhmän tytöt (n=30) ovat väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä ($2,3 \pm 1,0$). Voidaan siis todeta, että pelisääntöjä noudatetaan kohderyhmän mielestä suhteellisen hyvin, kuitenkin poikien pelisääntöjen noudattaminen koetaan jokseenkin yleisemmäksi kuin tyttöjen. (Kuvio 8.)

Kuvio 8. Kohderyhmän (n=54) poikien (n=24) ja tyttöjen (n=30) vastaustukset väitteeseen ”joukkueessani noudatetaan yhteisiä pelisääntöjä” asteikolla 1 = täysin samaa mieltä, 5 = täysin eri mieltä

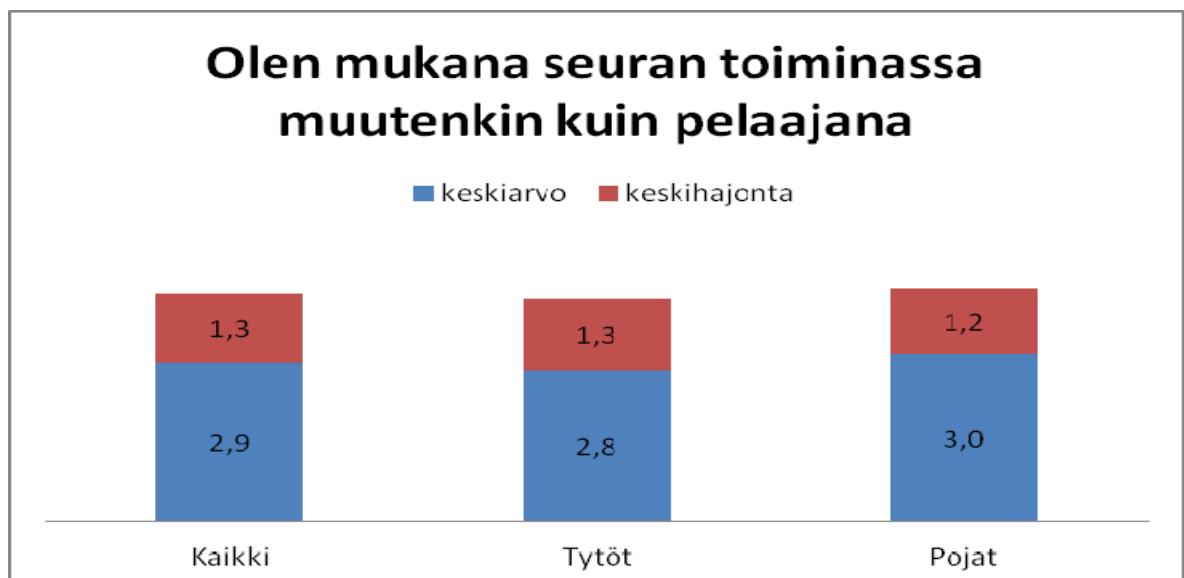
8.5 Kohderyhmän kokema vuorovaikutus seuran kanssa

Kuviossa 9. nähdään kaksi joukkueen ja seuran välistä vuorovaikutusta kuvaavaa kysymystä. Kohderyhmä kokee suhteellisen yksimielisesti joukkueensa olevan osa seuran toimintaa ($1,6 \pm 0,8$). Seuran toimijat ovat vastaajien mielestä jokseenkin kiinnostuneita joukkueen toiminnasta ($2,4 \pm 1,0$). Vastausten positiivista suuntaa voidaan pitää hieman yllättävinä, sillä yleisen käsityksen mukaan joukkueet toimivat hyvinkin itsenäisinä ryhminä seuran sisällä.

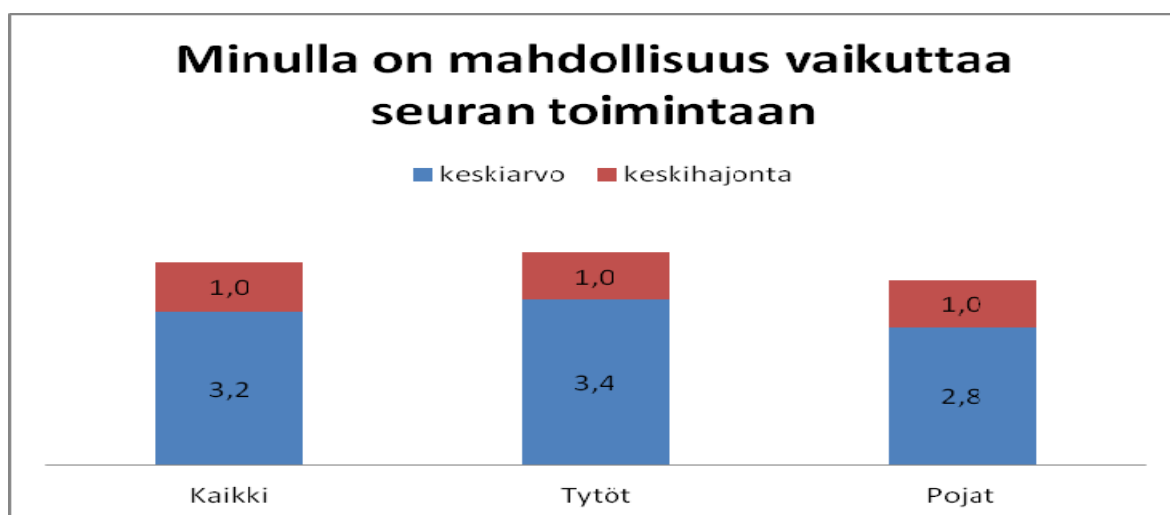
Kuvio 9. Joukkueen ja seuran vuorovaikutus asteikolla 1 = täysin samaa mieltä, 5 = täysin erimieltä, n=54

Kohderyhmän (n=54) tyttöjen (n=30) ja poikien (n=24) osallistumisessa seuran toimintaan muutenkin kuin pelaajana ei havaittu suurta eroa. Tytöt ($2,8 \pm 1,3$) osallistuvat seuran toimintaan muutenkin kuin pelaajana hieman poikia ($3,0 \pm 1,2$) aktiivisemmin. Vaikka seuratoimintaan osallistuminen keskiarvojen perusteella ei olekaan varsin yleistä, keskihajonta kuitenkin osoittaa, että aktiivisiakin junioreja on varsin suuri määrä. (Kuvio 10.)

Kuvio 10. Kohderyhmän (n=54) tyttöjen (n=30) ja poikien (n=24) osallistuminen seuran toimintaan muutenkin kuin pelaajan asteikolla 1 = täysin samaa mieltä, 5 = täysin eri mieltä

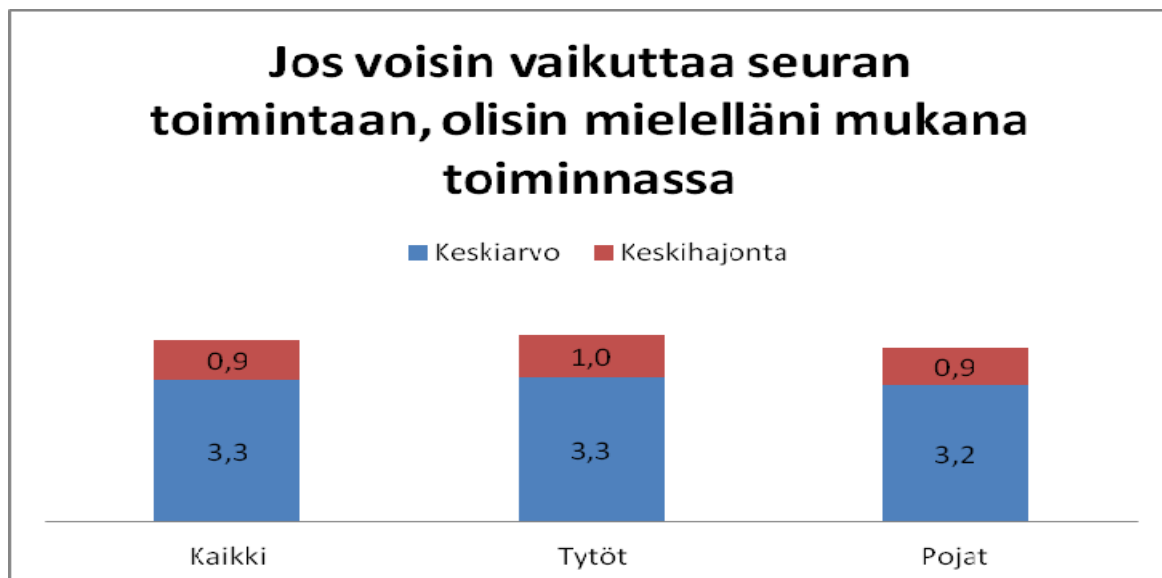
Kuviossa 11. esitetään koko kohderyhmä (n=54) sekä tyttöjen (n=30) ja poikien (n=24) kokema mahdollisuus vaikuttaa seuran toimintaan. Tulosten perustella voidaan todeta että yleisesti nuorten vaikutusmahdollisuuksia seuraan toimintaan ei pidetä varsin suurena ($3,2 \pm 1,0$). Merkillepantavana tietona voidaan pitää sitä, että pojat ($2,8 \pm 1,0$) kokevat vaikutusmahdollisuuksien olevan jonkin verran tyttöjä paremmat ($3,4 \pm 1,0$).

Kuvio 11. Koko kohderyhmän (n=54) sekä tyttöjen (n=30) että poikien (n=24) kokema mahdollisuus vaikuttaa seuran toimintaan asteikolla 1 = täysin samaa mieltä, 5 = täysin eri mieltä

Tytöt toimivat hieman poikia useammin seurassa muutenkin kuin pelaajana (kuvio 10). Vastaavasti kuviossa 11. esitettyjen vastausten mukaan pojat kokevat jonkin verran useammin voivansa vaikuttaa seuran toimintaan. Voidaan siis karkeasti todeta, ettei nuorten kokemuksen perusteella seurassa toimiminen muutenkin kuin pelaajan suoranaisesti lisää vaikutusmahdollisuuksia seuran toimintaan.

Väitteeseen ”Jos voisin vaikuttaa seuran toimintaan, olisin mielelläni mukana toiminnassa” kohderyhmä (n=54) vastaukset painottuvat lievästi negatiiviselle puolelle ($3,3 \pm 0,9$). Tyttöjen ($3,3 \pm 1,0$) ja poikien ($3,2 \pm 0,9$) vastausten välillä ei ole havaittavissa juurikaan eroa. (Kuvio 12.)

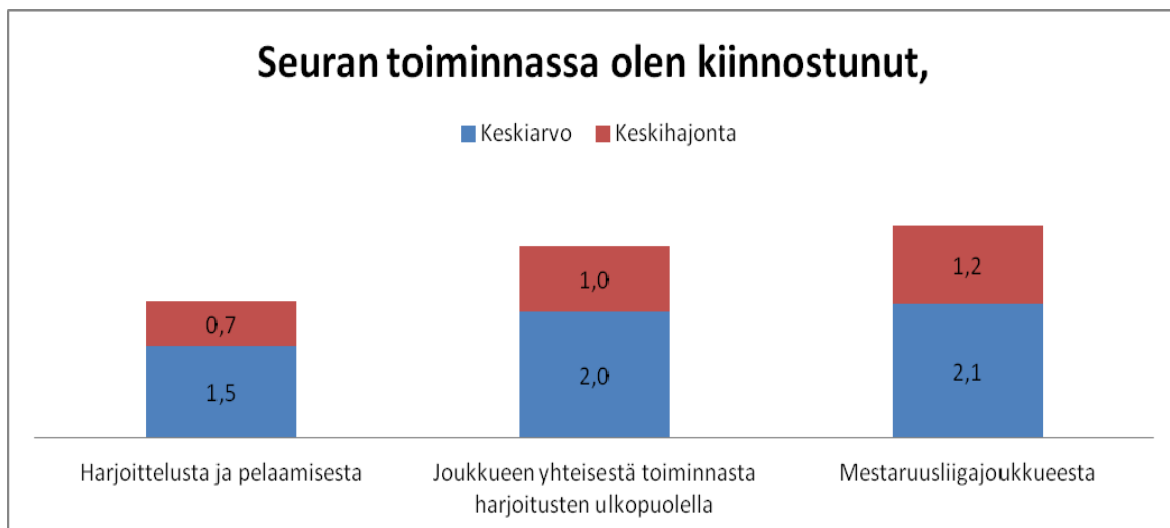

Kuvio 12. Koko kohderyhmän (n=54) sekä tyttöjen (n=30) että poikien (n=24) vastaukset kysymykseen ”Jos voisin vaikuttaa seuran toimintaan, olisin mielelläni mukana toiminnassa” asteikolla 1 = täysin samaa mieltä, 5 = täysin eri mieltä

Kohderyhmän ja seuran vuorovaikutusta kartoittavien strukturoitujen kysymysten jälkeen esitettiin avoin kysymys ”kerro omin sanoin miten koet ja ymmärrät seuran eli Valepan?” Suuri osa vastaajista kertoi seurasta positiivisin sanankääntein ”hyvä seura”, ”hyvä junioritoiminta”, ”hyvä yhteishenki”, ”antaa mahdollisuuden kehittyä”, ”Sastamalalaisille tärkeä juttu.” Edellä mainitut toistuivat vastuksissa hieman eri muodoissa. Vastauksissa kerrottiin usein myös Vammalan Lentopallosta kahdessa eri osassa; junioritoimintana ja mestaruusliigajoukkueena. Erityisesti vanhimpien tyttöikäluokkien osalta korostui näkemys siitä, että seurassa eniten panostetaan mestaruusliigajoukkueeseen, toiseksi poikajunioreihin ja vähiten tyttöjunioreihin.

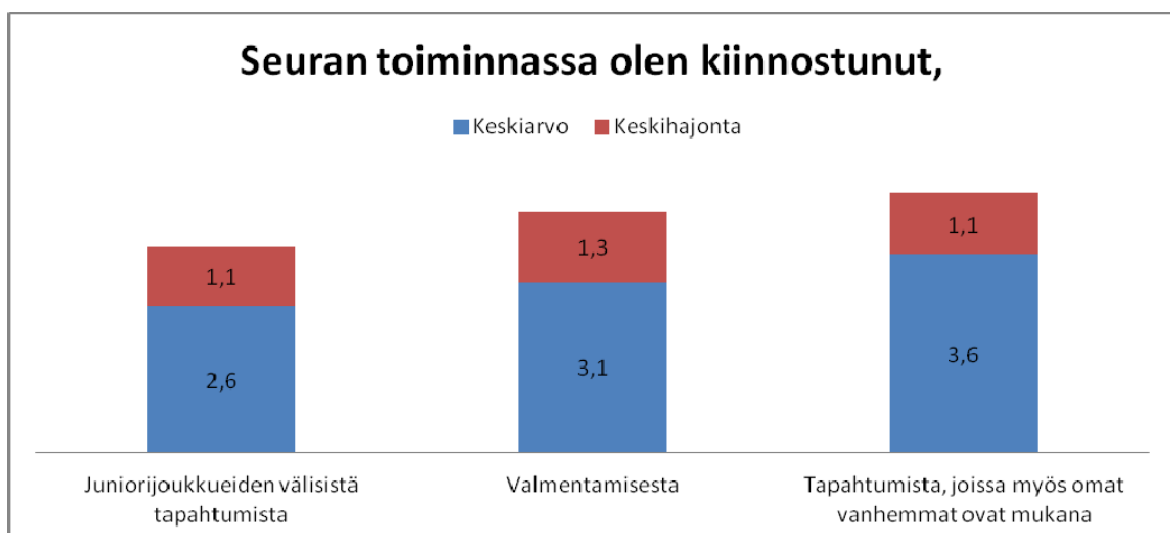
8.6 Mikä kiinnostaa seuran toiminnassa?

Kyselyyn vastanneiden nuorten kiinnostuksen kohteet seuran toiminnassa olivat suhteellisen ennalta arvattavissa. Kohderyhmän (n=54) mielestä seuran toiminnassa kiinnostavinta toimintaa on harjoittelu ja pelaaminen ($1,5 \pm 0,7$). Seuraavaksi kiinnostavimmaksi koetaan joukkueen yhteistoiminta harjoitusten ulkopuolella ($2,0 \pm 1,0$) ja mestaruusliigajoukkue ($2,1 \pm 1,2$). (Kuvio 13.)

Kuvio 13. Kolme kiinnostavinta asiaa seuran toiminnassa asteikolla 1 = täysin samaa mieltä, 5 = täysin eri mieltä, n=54

Kuviossa 14. esitetään kohderyhmän (n=54) mielestä kolme vähiten kiinnostavaa asiaa seuran toiminnassa. Vastaajat ovat jokseenkin kiinnostuneita joukkueiden välisestä toiminnasta ($2,6 \pm 1,1$). Valmentamiseen ei yleisesti osattu sanoa mielipidettä ($3,1 \pm 1,3$). Vastausten keskihajontaa tarkasteltaessa voidaan kuitenkin todeta, vastaajista löytyvän sekä jokseenkin myönteisesti että jokseenkin kielteisesti valmentamiseen suhtautuvia. Tapahtumista, joissa myös vanhemmat olisivat mukana, ei yleisesti olla kovin kiinnostuneita ($3,6 \pm 1,1$).

Kuvio 14. Kolme vähiten kiinnostavaa asiaa seuran toiminnassa asteikolla 1 = täysin samaa mieltä 5 = täysin eri mieltä, n=54

”Seuran toiminassa olen kiinnostunut” strukturoitujen kysymysten jälkeen esitettiin avoin kysymys ”jostain muusta, mistä?” Eniten avoimissa vastauksissa toistui kiinnostus ”jotakin yhteistä toimintaa” kohtaan, joissa toivottiin yleisesti kivaa yhteistoimintaa, joukkueiden välistä yhteistoimintaa ja muidenkin kuin oman valmentajan ohjaamia harjoituksia. Esille nousi myös kiinnostus harjoittelua ja lisäharjoittelua kohtaan. Vastapainoksi harjoittelulle ja lisäharjoittelulle esitettiin myös toivomus harrastejoukkueen kasaamisesta, jossa keskityttäisiin harjoittelun sijasta lähinnä pelaamiseen.

9 Pohdinta

Opinnäytetyön pohdintaosuus on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa keskitytään junioriedustajistoon ja erityisesti niihin osa-alueisiin, joissa onnistuttiin tai jotka olisi voitu tehdä paremmin. Toisessa osassa keskitytään kyselyn onnistumisen arviointiin ja erityisesti niihin esille nousseisiin asioihin, joita seuratoimijat ja junioriedustajisto voivat omassa toiminnassaan hyödyntää.

9.1 Junioriedustajisto

Kehitystyössä päästiin keskeisiin tavoitteisiin, koska junioriedustajiston toimintaedellytykset saatiin luotua ja toiminta konkreettisesti aloitettua. Erityisesti toimintaedellytysten luontivaiheessa seuran toiminnanjohtajan ja Junnuvalepan sihteerin aktiivinen ja kannustava ote mahdollistivat edustajistotoiminnan aloittamisen. Merkittävimpinä kulmakivinä edustajistotoiminnan raameja luotaessa voidaankin pitää seuratoimijoiden aktiivista osallistumista projektiin. Lisäksi yksittäisiä asioita, jotka helpottivat toiminnan aloittamista, olivat junioriedustajiston sijoittaminen osaksi Junnuvalepan organisaatiokaaviota, kohderyhmän valmentajien myönteinen asenne sekä valittujen edustajien positiivinen suhtautuminen toimintaa kohtaan.

Junioriedustajiston toiminta aloitettiin konkreettisesti 6.3.2012. Ensimmäisessä kokouksessa olivat paikalla edustajat kaikista muista joukkueista paitsi A-tyttöjen ikäluokasta, koska heillä oli harjoitusvuoro samaan aikaan. Puuttuvan edustajankin kanssa pystyttiin pitämään erillinen palaveri, jossa käytiin läpi kokouksen esityslistan mukaiset asiat. Itse kokouksessa ilahduttavana voidaan pitää edustajien aktiivista otetta keskusteluun. Toiminnan jatkuvuus ei tule jäämään kiinni siitä, ettei edustajilla olisi mitään sanottavaa. Edustajien aktiivisuudesta yhtenä esimerkkinä voidaan pitää sitäkin, että he itse ehdottivat yhden ylimääräisen kokouksen pitämistä kuluvan kauden aikana, jotta toiminta saataisiin hyvin käyntiin. Edustajien aktiivisesta otteesta kertoo lisäksi edustajiston facebook-sivuston käyttö. Ensivaikutelman perusteella sivuston avulla yhteydenpito ja asioiden käsittely ovat helpottuneet merkittävästi.

Kehitystyön aikana on varmasti paljon asioita, jotka olisi voinut toteuttaa paremmin. Yhtenä keskeisimmistä asioista voidaan pitää kuitenkin vuorovaikutusta kohderyhmän valmentajien ja taustatoimijoiden sekä Vammalan Lentopallon juniorijaoston kanssa. Kehitystyön aikana vuorovaikutus on keskittynyt muutamaaan seuratoimijaan, kun sen olisi pitänyt käsittää kaikki kohderyhmän kanssa toimivat henkilöt. Avoimemmalla yhteydenpidolla ja työn tarkoitusten sekä etenemisen informoinnilla olisi varmasti saavutettu parempi luottamus eri toimijoiden välille. Katkokset tiedonkulussa ovat varmasti aiheuttaneet jonkin verran kysymyksiä ja epäluuloja. Lisäksi junioriedustajistoon valittujen alle 18-vuotiaiden pelaajien vanhempia olisi pitänyt tiedottaa toiminnasta etukäteen.

Yksi merkittävä asia, joka vaikuttaa edustajiston toimintaan on kokousten ajankohta. Ensimmäisen kokouksen järjestäminen osoittautui ongelmaksi sopivan ajankohdan löytymisen osalta. Jos lähtöajatuksena on, että nuorten harjoittelu ei kärsi edustajiston kokouksista, käytössä olevat kokousajat ovat vähissä. Onkin todennäköistä, että jatkossa kokoukset on pakko järjestää siten, että joku kohderyhmän joukkueista harjoittelee samaan aikaan. Tällöin kyseessä olevan joukkueen valmentajaa pitää informoida tilanteesta ja jos mahdollista, jättää päätös kokoukseen osallistumisesta nuorelle itselleen. Muita huomioitavia asioita kokousten ajankohdan määrittämisessä on nuorten päivärytmiin sopiva kellon aika, koulujen lomapäivien huomioon ottaminen, koska lomakautena useimmat nuoret ovat estyneitä pääsemään kokouksiin. On myös suotavaa, että kokouksia ei järjestetä koeviikkojen tai ylioppilaskirjoitusten aikana, ettei valmistautuminen näihin tärkeisiin asioihin kärsi. Yleisesti kokousten ajankohdan määrittämisessä on syytä noudattaa joustavuutta ja suorittaa informointi siten, että jokainen edustaja saa varmasti tiedon tapahtumasta hyvissä ajoin.

Vaikka tulevaisuutta ajatellen junioriedustajiston toiminta näyttää lupaavalta, merkittävimpänä uhkana toiminnalle pidän vaikutusmahdollisuuksien riittämättömyyttä ja tulevien aikuistoimijoiden motivaatiota rooliaan kohtaan. Lisäksi erityistä huomiota tulee jatkossakin kiinnittää edustajistopelaajien valintaan, sillä niin kuin olen edellä jo maininnut, paljon riippuu heidän aktiivisuudestaan. Osaksi myös vaikutusmahdollisuuksiin liittyvänä seikkana pidän kokouksissa käsiteltäviä asioita. Niin aikuistoimijan kuin edustajienkin tulee aktiivisesti tuoda kokouksiin asioita, joihin on mahdollisuus vaikuttaa ja joissa nuorten näkemys on tarpeen ottaa huomioon. Ensimmäisen kokouksen perus-

teella voidaan myös todeta, että asioiden käsittely tapahtuu helposti edustajien henkilökohtaisten näkemysten pohjalta. Tämä ei sinällään ole vaarallista, mutta toiminnan perusajatuksen kannalta on syytä aika ajoin muistuttaa, että edustajien tehtävänä ei ole ainoastaan oman mielipiteen esille tuonti, vaan oman joukkueen asioiden ja ajatusten edustaminen.

Edustajiston toiminnan keskeisinä mahdollisuuksina voidaan nähdä nuorten ajatusten esille tuonti valmennusta, yhteistä toimintaa tai harjoitusolosuhteita koskien. Uusien ajatusten ja ideoiden esittäminen voi parhaimmillaan johtaa toiminnan parantumiseen sekä uudistumiseen. Yhtenä konkreettisena tavoitteena junioriedustajiston toiminnassa on nuorten yhteisen tapahtuman ideointi ja toteuttaminen. Uskon vahvasti, että junioriedustajiston kautta on mahdollisuus saada seuran toimintaan uutta virtaa ja energiaa. On tosin hyvin mielenkiintoista havaita, että jo 15–18-vuotialla junioreilla voi olla samankaltaisia seuratoimintaan piintyneitä ajatuksia ja näkemyksiä kuin vanhemmalla sukupolvellakin.

Työn taustalla oli huoli juniorilentopalloilijoiden määrän väheneminen, joka on pojilla alkanut jo 1990-luvun alkupuolella ja tytöillä 2000-luvun puolivälistä (Kolistaja 2012). Junioriedustajiston mahdollisuuksia vaikuttaa positiivisesti juniorimääriin, voidaan vain arvailla. Teoriaan pohjautuen voidaan kyllä olettaa, että edustajiston vaikutus nuorten motivaatioon tulee olemaan positiivinen. Erityisen merkittävänä voidaan pitää tutkimuksia sisäisen motivaation vaikutuksesta toiminnassa viihtymiseen. Sisäisen motivaation kahtena tärkeänä osana pidetään autonomiaa ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Autonomialla tarkoitetaan mahdollisuutta vaikuttaa toiminnan sisältöön ja päätöksentekoon. Sosiaalisella yhteenkuuluvuudella taas kuvataan ryhmän vetovoimaa pelaajaa kohtaan. (Jaakola 2010, 119-120.) Nämä ovat juuri niitä asioita joihin junioriedustajistolla on mahdollisuus vaikuttaa. Nuoret pääsevät osaksi päätöksen tekoa ja lisäksi voidaan olettaa edustajistotoiminnan kaventavan juniorijoukkueiden välisiä kuiluja ja sitä kautta lisäävän sosiaalista yhteenkuuluvuuden tunnetta yli joukkuerajojen. On myös merkittävää huomioida Kosken (2009, 79) tutkimuksessa esiin noussut seikka seuraapäittäjien ikääntymisestä. Junioriedustajiston ajatukset ja innovatiivisuus tuovat varmasti uusia näkökulmia ja tuulahduksia seuratoimintaan, joiden kautta on mahdollisuus soveltaa olemassa olevia käytäntöjä lähemmäksi nykypäivää. Jos nuoret saavat itse vai-

kuttaa oman toimintansa toteutukseen, on todennäköisenä, että sillä on positiivinen vaikutus myös harrastajamääriin.

Junioriedustajistomalli on toteutettavissa myös muissa urheiluseuroissa. Edustajiston toimintaperiaatteet ja kokoonpano pitää luonnollisesti soveltaa kunkin seuran päämääriä vastaavaksi. Voidaan toki olettaa, että kaikissa kehitykseen tähtäävissä seuroissa päämäärät ovat jokseenkin vastaavat kuin Vammalan Lentopallollakin. Ikävä kyllä usein kuulee muutokseen tähtäävien ideoiden kompastuvan resurssihin. Ajoittain se on ymmärrettävää, mutta on myös hyvä muistaa, ettei kehitystä tapahdu ilman resurssien uudelleen organisointia.

9.2 Kysely

Kysely tavoitti kohderyhmän hyvin. Kohderyhmään kuului yhteensä 62 junioria, joista 35 oli tyttöjä ja 27 oli poikia (Vammalan Lentopallo 2012a). Kyselyyn vastasi yhteensä 54 nuorta, joista tyttöjen lukumäärä oli 30 ja poikien 24. Voidaan siis todeta, että kyselyn tulokset vastaavat varsin kattavasti koko kohderyhmän näkemyksiä.

Palautteen mukaan kysymyslomake itsessään oli selkeä, eikä tuonut yleisesti ongelmia. Väittämät, joilla selvitettiin niitä motiiveja, jotka ohjaavat lentopalloharrastuksen pariin, oli saatu suhteellisen kattavasti ja selkeästi esille strukturoiduissa kysymyksissä. Tästä kertoo se, ettei strukturoitujen kysymysten jälkeen esitetty avoin kysymys ”jokin muu tärkeä syy” nostanut toistuvasti esiin mitään erityistä muuta syytä. Samoin väittämät, joilla selvitettiin kiinnostuksenkohteita seuran toiminnassa, olivat selkeästi ja kattavasti esitetty. Myöskään joukkuekaverien välistä vuorovaikutusta ilmentävät kysymykset eivät aiheuttaneet kyselytilanteessa ongelmia.

Kyselyn luotettavuutta voi heikentää se, että olen toiminut usean kohderyhmän nuoren valmentajana tai opettajana ja tätä kautta heille on muodostunut käsitys ajatus- ja arvo-maailmastani. Tämä voi vaikuttaa kysymysten pohtimiseen väärästä näkökulmasta. Tällä tarkoitan sitä, että pyritään vastaamaan niin kuin uskotaan kyselyn teettäjän toivovan eikä niin kuin oma mieli sanoo. Jottei näin kävisi, painotin jokaiselle ryhmälle ennen

kyselyn täyttämistä, että kysymyksiin tulee vastata oman mielen mukaan ja ettei niin sanottuja oikeita vastauksia ole.

Tulkittaessa kohderyhmän vastauksia lentopallonharrastuksen pariin ohjaavien motiivien näkökulmasta voidaan todeta, että vanhimmissa ikäluokissa vallitsee yleisesti hieman tehtäväsuuntautuneempi kuin kilpailusuuntautunut motivaatioilmapiiri. Tämä ilmenee vertailtaessa kuviossa 3. esitettyjä tuloksia. Kohderyhmän nuoret kokevat merkittävämmäksi motiiviksi lentopalloharrastukseen harjoittelun ja paremmaksi tulemisen sekä fyysisen kunnon kohottamisen kuin kilpailun ja voittamisen. Tämä on merkittävä tietosen kannalta, että juuri tehtäväsuuntautuneisuuden ilmeneminen vallitsevana ominaisuutena on todettu ehkäisevän motivaatio-ongelmia (Jaakola 2010, 121). Lisäksi kuvioiden 3. ja 4. tiedot viittaavat siihen, että kohderyhmälle on jokseenkin merkittävä motiivi pätevyuden tunne, jota ilmentää kysymys itsensä kokemisesta hyväksi lentopallossa sekä sosiaalinen näkökulma, jota ilmentävät vastaukset kysymyksiin kaverinikin pelaavat ja haluan kuulua johonkin ryhmään. Näidenkin vastausten voidaan todeta olevan positiivinen merkki junioritoiminnasta, koska pätevyys ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus ovat sisäisen motivaation kaksi kulmakiveä. Useissa tutkimuksissa on todettu juuri sisäisen motivaation olevan keskeisin tekijä oppimisen, toiminnassa viihtymisen ja pysyvyyden kannalta (Jaakola 2010, 119).

Hieman huolestuttavana voidaan pitää sitä, että väitteen ”pelaan lentopalloa, koska minun on pakko” kanssa, vastaajista lähes joka kymmenes oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä. Tämä luku on suhteellisen suuri verrattaessa sitä Nurmelan (1998, 24) tutkimukseen suomalaisten nuorten järjestökiinnittyneisyydestä, jonka mukaan suomalaisista järjestötoimintaan kuuluvista nuorista kolme prosenttia on kokenut joutuneensa mukaan pakosta. Niitä syitä miksi näinkin suuri osa vastanneista kokee ”motiivikseen” pakon voi vain arvailla. On vaikea usko, että kysymyksen asettelu olisi johtanut vastaajia harhaan. Yhtenä pääsyyntä voi olla suhteellisen pieni kohderyhmä, joka saattaa vääristää tulosta. Toisaalta kysymyksellä ei saada selvyyttä siihen miksi vastaajat kokevat pelaavansa lentopalloa pakosta. Syitä voi olla monia kuten, kodin paine, joukkueen muodostama sosiaalinen paine (pelaajien tai aikuistoimijoiden taholta) tai nuoren itselleen luomat odotukset. On kuitenkin selvää, että oli pakon-tunteen aiheuttama syy mikä tahansa, se ei tule kantamaan nuoren harrastusta pitkään.

Kysymykset, joilla selvitettiin joukkuekaverien vuorovaikutusta (kuvio 5.) ja toisaalta kysymys ”pelaajat ja valmentajat voivat keskustella avoimesti” (kuvio 6.) tukevat havaintoja sosiaalisten motiivien merkityksestä. Voidaan todeta että Vammalan Lentopallossa nuorten keskinäinen suhde ja nuorten sekä valmentajien vuorovaikutus on avointa. Kuuluminen ryhmiin, joissa ei tarvitse pelätä muiden reaktioita voidaan pitää nuoren sosiaalisen ja psyykkisen kehityksen kannalta hyvin merkittävänä. Tällaisissa ryhmissä nuoret pääsevät kokeilemaan asioita, joita yksin ei uskaltaisi, ne kohottavat itseluottamusta ja ehkäisevät ihmissuhdetyhjiöön jäämistä. Ryhmien ulkopuolille jääminen vastaavasti häiritsee yksilön psyykkistä kehitystä. (Aalberg ja Siimes 2007, 71-73.) Näiltä osin Vammalan Lentopallon voidaan todeta suoriutuvan urheilulle määritellystä kasvatustavasta hyvin.

Opinnäytetyön yhden päätavoitteen kannalta on merkittävää tarkastella kohderyhmän vastauksia pelaajan ja valmentajien vuorovaikutuksen sekä joukkueen päätöksenteon osalta (Kuvio 6) ja päätöksen tekoon osallistumisen vaikutusta motivaatioon harrastusta kohtaan (Kuvio 7). Yleisesti ei koettu, että päätöksen tekoon vaikuttaminen johtaisi motivoituneempaan lentopallon harrastamiseen. Vastaukset tähän kysymykseen ovat jokseenkin yllättäviä, sillä toimintaa koskevaan päätöksentekoon osallistumisella on todettu olevan positiivinen vaikutus motivaatioon (Jaakola 2010 119). Vastaukset tosin ovat hieman ristiriidassa väitteen ”haluan, että valmentajat päättävät joukkueen toiminnasta” vastausten kanssa. Kohderyhmä ei toisaalta halua valmentajien päättävän joukkueen toiminnasta ja toisaalta taas eivät koe vaikuttamisen joukkueen toimintaan lisäävän motivaatiota. Paremmen selvyuden kohderyhmän näkemyksistä tässä tapauksessa olisi voitu saada yksinkertaisemmalla väitteellä ”haluan vaikuttaa joukkueen toimintaan.” Ristiriitaisista on myös, että yleisesti koetaan valmentajien päättävän joukkueen toiminnasta, mutta samaan aikaan ollaan jokseenkin samaa mieltä, että pelaajalla on mahdollisuus vaikuttaa joukkueen toimintaan. Vastaus näihin ristiriitaisuuksiin voisi selvittää, jos kysyttäisiin, miten pelaajat voivat vaikuttaa joukkueen toimintaan, käyttävätkö he kokemansa vaikutusmahdollisuudet tai selvittämällä sitä, ottavatko valmentajat pelaajien näkemyksiä huomioon päätöksenteossa. Kokemuksen pohjalta voidaan myös todeta, että varsinkin joukkueurheilussa, muutamat vahvat yksilöt ottavat oikeuden puhua koko ryhmän puolesta, vaikka heillä ei välttämättä ole käsitystä yleisestä ryhmän näkemyksestä. Usein ryhmän todelliset mielipiteet saadaan esille vain pari- tai pienryh-

mäkeskusteluissa. Mielenkiintoista olisi myös tietää miten nuoret kokevat vaikutusmahdollisuudet? Onko se mahdollisuus parantaa olemassa olevaa toimintaa vai enemmänkin vastuuta mukanaan tuova rasite? Junioriedustajiston tapaamisissa on hyvä nostaa tämä aihealue esille. Uskon, että heidän näkemyksiinsä nojaten, edellä esille nousseisiin kysymyksiin voidaan saada lisäselvyyttä.

Yhteenkuuluvuuden kannalta merkittävänä voidaan pitää sitä, että vastaajat ovat kokee neet joukkueensa olevan osa seuran toimintaa (Kuvio 9.) Tämä kertoo seurassa kohderyhmän osalta vallitsevasta hyvästä me-hengestä. Mainittu me-henki on yhtenä merkittävänä osana myös Kosken (2009, 20) laatimaa seuratoiminnan toimivuusmallia. Lisäksi kysyttäessä kokemusta seuratoimijoiden kiinnostuneisuudesta omaa joukkuetta kohtaan (Kaavio 9.), kohderyhmä oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä. Tämä on periaatteessa positiivinen suuntaus, mutta vallitseva tilanne huomioon ottaen ei vaatisi merkittäviä lisäponnisteluja seuratoimijoilta, jotta vastaukset väittämään saataisiin vielä positiivisemmiksi. Junioriedustajiston ensimmäisessä kokouksessa pohdittiin myös näitä kysymyksiä. Edustajistopelaajia hämmensi vastausten positiivinen suuntaus. Heidän mielestään voi olla mahdollista, ettei kaikki vastanneet ole ymmärtäneet keitä seuratoimijoilla tarkoitetaan. Toisaalta he nostivat esille näkökulman, jonka mukaan nuoret koki sivat seuratoimijoiden olevan kiinnostuneita oman joukkueen toiminnasta jo siinä tapauksessa, jos seuratoimijat käyvät seuraamaan esimerkiksi joukkueiden turnaustapahtumia.

On varsin mielenkiintoista havaita, että kysyttäessä vaikutusmahdollisuuksista seuran toimintaan pojat kokevat vaikutus mahdollisuuksiensa olevan jonkin verran paremmat kuin tytöt. Selittävätkö tätä eroa vastaukset avoimeen kysymykseen ”kerro omin sanoin miten koet ja ymmärrät seuran eli Valepan?” Yleisesti vastaukset kysymykseen olivat hyvinkin myönteisiä, mutta usean tyttöjuniorin kohdalla toistui vastaus, jossa seuran ”arvojärjestyksessä” ensin tuli mestaruusliiga, toisena poikajuniorit ja viimeisenä tyttöjuniorit. Riippumatta siitä kuinka paikkansapitävä tämä näkemys on, pitää pelaajien tuntema kokemus ottaa vakavasti. Seuratoimijoiden onkin syytä pohtia tätä asiaa ja löytää niitä syitä, jotka johtavat tähän kokemukseen ja puuttua tarvittavalla tavalla asiaan. Myös junioriedustajistossa asia pitää nostaa esille. Ensisijaisesti edustajiston avulla voidaan pyrkiä selvittämään kuinka merkittävänä he pitävät tätä suuntausta ja sen jälkeen

pohtia mahdollisia ratkaisuvaihtoehtoja, joilla saataisiin positiivisia vaikutuksia tähän tunnetilaan.

Yllättävää ei ole se, että kohderyhmän mielestä seuran toiminnassa eniten kiinnostaa harjoittelu ja pelaaminen (Kuvio 13). Voidaan siis todeta, että tämä on se osa-alue johon seuran tulee tulevaisuudessakin panostaa. Lisäksi merkittäviä kiinnostuksen kohteita oli joukkueen yhteinen toiminta harjoitusten ulkopuolella ja Vammalan Lentopallon mestaruusliigajoukkue. Tällä hetkellä joukkueiden yhteistoiminta harjoitusten ulkopuolella on vahvasti joukkueista itsestään riippuvaisia ja mestaruusliigajoukkueen toiminnan seuraaminen on pitkälti yksittäisen nuoren harkittavissa. Tulevaisuudessa onkin syytä pohtia voidaanko esimerkiksi junioriedustajiston organisoimana järjestää joukkueiden sisäistä tai joukkueiden välistä toimintaa harjoitusten ulkopuolella. Voitaisiinko juniorijoukkueiden yhteistoimintaa tavalla tai toisella liittää suurta osaa nuoria kiinnostaneeseen mestaruusliigajoukkueen toimintaan?

Nykypäivän seuratoiminnan yhtenä merkittävimmistä haasteista voidaan pitää resursseja, joista ei varmasti vähäisempänä ole inhimilliset resurssit. Kyselyn mukaan tytöt osallistuvat pelaamisen lisäksi seuratoimintaan aktiivisemmin kuin pojat. Seuratoimintaan osallistutaan sekä työssä että pojissa varsin vaihtelevasti. Uskonkin, että suurimmat syyt tähän vaihteluun löytyvät vanhempien esimerkistä sekä oman joukkueen seuratoimintamyönteisyydestä. Samansuuntainen tulos saatiin kysyttäessä kohderyhmän kiinnostusta valmentamiseen. Vastausten keskiarvoa tarkasteltaessa näyttää siltä, ettei valmentaminen liiemmin kiinnosta. Tarkempi tarkastelu kuitenkin osoittaa, että lähes puolet vastaajista olivat vähintään jokseenkin kiinnostuneita valmentamisesta. Konkreettisenä lukuna tämä tarkoittaa 23:a potentiaalista valmentajaa omissa junioreissa. Jo olemassa oleville valmentajille suunnattujen valmentajakoulutusten rinnalle olisi näin ollen syytä harkita junioreille suunnattuja valmennuskoulutuksia. Asia nousi esille myös junioriedustajiston kokouksessa. Heidän mielestään valmennuskoulutus voisi kiinnostaa nuoria, mutta sen markkinointi junioreille tulisi tapahtua aktiivisemmin. Edustajiston mielestä valmennuskoulutuksen kaltaisten tapahtumien informoimisessa ja markkinomisessa ei riitä pelkkä ilmoitus seuran Internet-sivuilla, vaan siihen tarvitaan seuratoimijoilta aktiivisempaa otetta. Valmennuskoulutuksen avulla olisi mahdollisuus saada uusia valmentajanalkuja seuraan ja lisäksi uskon sen positiiviseen vaikutukseen myös nuorten

omaan lentopalloharrastukseen. Valmennuskoulutuksen lisäksi edustajiston kokouksessa nostettiin esille tarve tuomarikoulutuksen järjestämisestä.

Kysely avulla saatiin kartoitettua suhteellisen hyvin niitä asioita joita pyrittiinkin. Kuten on kuitenkin tyypillistä, olemassa oleva tieto luo uusia kysymyksiä. Seuratoiminnan kehittämisen kannalta onkin varmasti perusteltua pyrkiä aktiivisesti keräämään tietoa sen eri toimijoilta. Kyselystä saatu positiivinen kuva seuran toiminnasta ei sinällään yllätä. Nurmelan (1998, 18) tutkimuksen mukaan järjestöissä mukana olevat ovat lähes poikkeuksetta tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä olemassa olevaan toimintaan, jos näin ei olisi, he tuskin osallistuisivat siihen. Harrastaja määrrien lisäämiseksi olisikin tulevaisuudessa perusteltua paitsi keskittyä pitämään toiminnassa edelleen mukana olevat tyytyväisinä, myös selvittämään seuratoiminnasta poisjääneiden näkökulmia ja mielipiteitä. Kyseessä olevalle ryhmälle teetetyt kyselyt tai haastattelut voisivat antaa merkittävää tietoa seuran toiminnan kehittämiseksi ja edesauttaisivat valmentajia sekä seuratoimijoita kiertämään niitä karikoita, jotka koituvat monen nuoren harrastustoiminnan turmioksi.

Harrastajapohjan lisäämiseksi lentopalloseuroissa tulisi kiinnittää jatkossa huomiota entistä enemmän niihin, jotka eivät tähtää lajin huipulle ja jotka saavat nautintoa kaverien kanssa pelailusta. Ennen tämä ryhmä harrasti lajia omaksi ilokseen kylien kentillä. Nyt tämä kulttuuri on suurelta osin mennyttä. Kuinka paljon resursseja vaatii seuratoimijoilta kerätä seuroittain muutamia harrasteryhmä, jotka ovat suunnattuja niille nuorille, jotka kokevat intohimoa lentopallon pelaamista kohtaan, mutta eivät koe intohimoa kilpailua tai harjoittelua kohtaan. Liian usein keskitytään niihin nuoriin, joilla koetaan olevan edellytyksiä lajissa eteenpäin aina yläsarjoihin tai kansainvälisille kentille. Tällä ajattelumallilla ei suomalaisen lentopallon harrastajamäärät lähde nousuun. Suomen tasavallan presidentin Sauli Niinistön toteamus hänen virkaanastujaispuheessaan on hyvä ohjenuora nuorten urheilijoiden kanssa toimiville aikuisille.

Presidentti ei voi solahtaa siihen elämän piiriin, jossa tapaa vain voittajia. Ei voittajat niinkään presidenttiä tarvitse. Presidentin pitää osata seisoa ihmisten rinnalla myös häden ja häviön hetkellä. (Niinistö 2012.)

Lähteet

Aalberg, V. & Siimes, M. A. 2007. Lapsesta aikuiseksi: nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Kustannusosakeyhtiö NEMO. Helsinki.

Aaltonen, M. Ojanen T. Vihunen R. & Vilén M. 1999. Nuoren aika. 2. uudistettu painos. WSOY. Porvoo. 2003.

Aapola, S. 1999. Murrosikä ja sukupuoli: julkiset ja yksityiset ikämäärittelyt. Nuorisotutkimusverkosto, nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 9/99. Ykkös-Offset Oy. Vaasa.

Aapola, S. & Kaarninen M. 2003. Nuoruuden vuosisata: Suomalaisen nuorison historia. Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 32. Gummerus kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Hakkarainen, H. 2009. Syntymän jälkeinen fyysinen kasvu, kehitys ja kypsyminen. Teoksessa Hakkarainen, H. (toim.) Jaakola, T. Kalaja, S. Lämsä, J. Nikander, A. & Riski, J. Lasten ja nuorten urheiluvalmennuksen perusteet. s. 73-123. VK-Kustannus Oy. Lahti.

Hautamäki, H. 2011. Junnuvalepan organisaatiokaavio.

Hautamäki, H. 2011. Toiminnanjohtaja Vammalan Lentopallo. Haastattelu. 20.12.2011.

Hautamäki, H. 2012. Toiminnanjohtaja Vammalan Lentopallo. Haastattelu. 13.2.2012.

Heikkilä, T. 2001. Tilastollinen tutkimus. 3. uudistettu painos. Oy Edita Ab. Helsinki.

Heikkinen, H. L. T. & Jyrkämä, J. 1999. Mitä on toimintatutkimus? Teoksessa Heikkinen, H. L. T. (toim.) Huttunen, R. Moilanen, P. Siinä tutkija missä tekijä: Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja. s. 26-56. ATENA Kustannus. Juva.

Heikkinen, H. L. T. Rovio, E. & Syrjälä, L. 2006 Toiminnasta tietoon: Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat. Dark Oy. Vantaa.

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. 10. osittain uudistettu painos. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2002. Tilastolliset menetelmät. WSOY. Helsinki.

Honkanen, P. & Lönnqvist, J. 2012. Urheilijan polku: Harrastajasta ammattilaiseksi. Lentopallon ja Beach Volleyn erikoislehti Kiila. 2012, 1, s. 20-21.

Hämäläinen, K. 2008. Urheilija ja valmentaja urheilun maailmassa: Eetokset, ihanteet ja kasvatus urheilijoiden tarinoissa. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä.

Impiö, S. 2012. Vammalan Lentopallon Juniorijaoston sihteeri. Haastattelu. 22.2.2012.

Jaakola, T. 2010 Liikuntataitojen oppiminen ja taitoharjoittelu. PS-kustannus. Jyväskylä.

Junnuvalepa 2012a. Joukkueet. Luettavissa:

<http://www.valepa.fi/junnuvalepa/index.php?id=2&sivu=joukkueet>. Luettu 17.1.2012.

Junnuvalepa 2012b. Pelisäännöt. Luettavissa:

<http://www.valepa.fi/junnuvalepa/index.php?id=4&sivu=pelisaannot>. Luettu 26.1.2012.

Junnuvalepa 2012c. Junnujaosto. Luettavissa:

<http://www.valepa.fi/junnuvalepa/index.php?id=3&sivu=juniorijaosto>. Luettu 9.2.2012.

Kolistaja, S. 2012. Nuorten sarjojen hoitaja. Lentopalloliitto. Joukkuemäärät 1993-2012.

Koski, P. 2009. Liikunta- ja urheiluseurat muutoksessa. SLU-julkaisusarja 7/09. SLU-paino. Helsinki.

Kovanen, R. & Paananen, A. 2009. Lentopallo. Teoksessa Hakkarainen, H. (toim.) Jaakkola, T. Kalaja, S. Lämsä, J. Nikander, A. Riski, J. Lasten ja nuorten urheiluvalmennuksen perusteet. s. 413–416. VK-Kustannus Oy. Lahti.

Kuusinen, K. 1992. Motivaatio. Teoksessa Keskinen, E. Korkiakangas, M. Kuusinen, J. (toim.) Kuusinen, K. Wahlström, R. Kasvatuspsykologia. Toinen painos. s. 173-200. WSOY. Juva.

Laikko, K. Vammalan Lentopallon junioripäällikkö. Haastattelu. 31.1.2012.

Lentopalloliitto. 2012a. Nuorten sarjat. Luettavissa:

http://www.lentopalloliitto.fi/kilpailu/nuorten_sarjat/. Luettu 27.1.2012.

Lentopalloliitto. 2012b. Huippu-urheilu. Nuoret. Luettavissa:

<http://www.lentopalloliitto.fi/huippu-urheilu/maajoukkueet/nuoret/>. Luettu 15.3.2012.

Lentopalloliitto. 2012c. Harrasteliikunta. Luettavissa:

<http://www.lentopalloliitto.fi/harrasteliikunta/>. Luettu 16.3.2012.

Lentopalloliitto. 2011. Suomen Lentopalloliiton strategia: Lentopallo – urheilua, elä-

myksiä ja hyvinvointia. Luettavissa: <http://lentopalloliitto-fi->

bin.directo.fi/@Bin/7506b28bf39f35fbb5748d28cf65b968/1329814338/application/pdf/13527139/Lentopalloliiton%20strategia%202011%20-.pdf. Luettu 21.2.2012.

Lämsä, J. 2009. Lasten ja nuorten urheilu yhteiskunnassa. Teoksessa Hakkarainen, H.

(toim.) Jaakkola, T. Kalaja, S. Lämsä, J. Nikander, A. Riski, J. Lasten ja nuorten urheiluvalmennuksen perusteet. s. 15–42. VK-Kustannus Oy. Lahti.

Metsämuuronen, J. 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Miettinen, M. (toim.) 2000. Haasteena huomisen hyvinvointi: Miten liikunta lisää mahdollisuuksia. Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö. Jyväskylä.

Myllyniemi, S. 2009. Aika vapaalla: Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Nuorisotutkimusseura, nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 92. Yliopistopaino Oy. Helsinki.

Niinistö, S. 2012. Tasavallan presidentti. Virkaanastujaispuhe eduskunnassa 1.3. Luettavissa:

http://yle.fi/tv/uutiset/uutiset/upics/liitetiedostot/sauli_niiniston_virkaanastujaispuhe_eduskunnassa.pdf. Luettu 14.3.2012.

Nikander, A. 2009. Lapsen ja nuoren psyykinen kehitys. Teoksessa Hakkarainen, H. (toim.) Jaakola, T. Kalaja, S. Lämsä, J. Nikander, A. Riski, J. Lasten ja nuorten urheiluvalmennuksen perusteet. s. 103–109. VK-kustannus Oy. Lahti.

Nuori Suomi 2012a. Sinettiseurat. Luettavissa: <http://www.nuorisuomi.fi/sinettiseurat>. Luettu 9.2.2012.

Nuori Suomi 2012b. Sinettiseurakriteerit. Luettavissa:

http://www.nuorisuomi.fi/files/ns2/Urheiluseurat_PDF/120205_Sinettiseurakriteerit.pdf. Luettu 9.2.2012.

Nurmela, S. 1998. Nuorten järjestökiinnittyneisyys. Nuorisotutkimusryhmä. Suomen gallup Oy. Nuorisoasian neuvottelukunta. Julkaisuja 5. Nykypaino Oy. Helsinki.

Nurmi, J. Ahonen, T. Lyytinen, H. Lyytinen, P. Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. WSOY oppimateriaalit Oy. Helsinki.

Nurmi, J. (toim.) & Salmela-aro, K. 2005. Mikä meitä liikuttaa: Modernin motivaatio-psykologian perusteet. 2. uudistettu painos. PS-kustannus. Keuruu.

Paloniemi, A. 2009. Kenttäpäällikkö Lentopalloliitto. Juniorijoukkueiden valtakunnalliset määrät 1993–2009.

Pulkkinen, L. 1996. Lapsesta aikuiseksi. Ateena kustannus Oy. Jyväskylä.

Puuronen, V. 2006. Nuorisotutkimus. Juvenes print. Tampere.

Suomen Liikunta ja Urheilu SLU ry. 2010. Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010: Lapset ja Nuoret. SLU:n julkaisusarja 7/2010. Luettavissa: http://slu-fi-bin.directo.fi/@Bin/b0b968a2f8b1716cb70540688f5989f8/1329830622/application/pdf/3244703/Liikuntatutkimus_nuoret_2009_2010.pdf. Luettu: 21.2.2012.

Telama, R. 1986. Mikä liikunnassa kiinnosta: Liikuntamotivaatio. Teoksessa Vuolle, P. Telama, R. Laakso, L. Näin suomalaiset liikkuvat. s. 150–175. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 50. Valtion painatuskeskus. Helsinki.

Vammalan Lentopallo. 2011. Seurakirja. Luettavissa: www.valepa.fi/junnuvalepa/valepa-seurakirja.pdf.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Tammi. Jyväskylä.

Vuorinen, R. 1998. Minän synty ja kehitys: ihmisen psyykinen kehitys yli elämänkaaren. Toinen uudistettu painos. WSOY. Porvoo.

Zacheus, T. 2009. Liikunnan merkitykset vuosina 1923-1988 syntyneiden suomalaisten nuoruudessa. Liikunta & Tiede 46, s. 34–40.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake Vammalan Lentopallon a-, b- ja c-junioreille.

Kysely Vammalan lentopallon C-A-junioreille

Tämän kyselyn tarkoituksena on kartoittaa juniorien motivaation lähteitä lentopalloa kohtaan, vuorovaikutusta pelaajien, joukkueen ja seuran välillä sekä kiinnostuksen kohteita lajin parissa.

Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti!

Ensimmäisessä osiossa kysytään taustatietoja.

Toisessa osiossa selvitetään motiiveja.

Kolmannen osion kysymykset koskevat suhteita joukkuekavereihin.

Neljännessä osiossa perehdytään joukkueen sisäiseen vuorovaikutukseen.

Viidennessä osiossa kysymykset koskevat joukkueenne ja seuran välistä suhdetta.

Kuudennessa osiossa kartoitetaan vastaajien kiinnostuksen kohteita seuran toiminnassa.

Muista lukea kysymykset huolella. Kysymyksen jälkeen rastita mielestäsi paras vaihtoehto ruudukosta. Kysymykset 10, 29, 37 ja 38 ovat avoimia kysymyksiä, joihin sinun tulee vastata omin sanoin.

Taustatiedot.

Sukupuoli: Tyttö Poika

Joukkue (jos pelaat useammassa kuin yhdessä joukkueessa, merkitse joukkue, jossa pääsääntöisesti harjoittelet.):

Kuinka monta vuotta olet harrastanut lentopalloa? _____

Asuinpaikka: Vammala Muu

Numeroiden merkitykset:

1: Täysin samaa mieltä väitteen kanssa

2: Jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa

3: En osaa sanoa

4: Jokseenkin eri mieltä väitteen kanssa

5: Täysin eri mieltä väitteen kanssa

Pelaan lentopalloa koska,

1. Toinen tai molemmat vanhemmistani ovat pelanneet.

1	2	3	4	5

2. Kaverinikin pelaavat.

--	--	--	--	--
3. Haluan kilpailla ja voittaa.

--	--	--	--	--
4. Haluan harjoitella ja tulla paremmaksi pelaajaksi.

--	--	--	--	--
5. Haluan kohottaa fyysistä kuntoani.

--	--	--	--	--
6. Koen olevani siinä hyvä.

1	2	3	4	5
7. Minun on pakko.

--	--	--	--	--
8. Saan siitä arvostusta.

--	--	--	--	--
9. Haluan kuulua johonkin ryhmään.

--	--	--	--	--
10. Jokin muu tärkeä syy? _____
-
-

Joukkuekaverit.

11. Joukkueessa on hyvä yhteishenki.

1	2	3	4	5
12. Vietän aikaani joukkuekavereiden kanssa vapaa-ajalla.

--	--	--	--	--
13. Joukkueeni kanssa on hauska harjoitella.

--	--	--	--	--
14. Minulla on joukkueessa ainakin yksi hyvä kaveri.

--	--	--	--	--
15. Voin kertoa mielipiteeni pelkäämättä muiden reaktiota.

--	--	--	--	--

Joukkue.

16. Pelaajat ja valmentajat voivat keskustella avoimesti.

1	2	3	4	5
17. Valmentaja/-t päättävät joukkueen toiminnasta.

--	--	--	--	--
18. Pelaajalla on mahdollisuus vaikuttaa joukkueen toimintaan.

--	--	--	--	--

19. Haluaisin osallistua joukkueen toimintaa koskevaan päätöksentekoon, mutta minulle ei anneta mahdollisuutta siihen.

--	--	--	--	--

20. Jos saisin vaikuttaa päätöksentekoon, olisin motivoituneempi harrastamaan lentopalloa.

--	--	--	--	--

21. Haluan, että vain valmentajat määräävät joukkueen toiminnasta.

--	--	--	--	--

22. Joukkueessa noudatetaan yhteisesti sovittuja pelisääntöjä.

--	--	--	--	--

Seura eli Valepa.

23. Koen, että joukkueeni on osa seuran toimintaa.

1	2	3	4	5

24. Seuran toimijat ovat kiinnostuneita joukkueeni toiminnasta.

--	--	--	--	--

25. Olen mukana seuran toiminnassa muutenkin kuin pelaajana.

--	--	--	--	--

26. Haluaisin olla mukana seuran toiminnassa muutenkin kuin pelaajana, mutta en tiedä miten.

--	--	--	--	--

27. Minulla on mahdollisuus vaikuttaa seuran toimintaan.

--	--	--	--	--

28. Jos voisin vaikuttaa seuran toimintaan, olisin mielelläni mukana toiminnassa.

--	--	--	--	--

29. Kerro omin sanoin lyhyesti miten koet ja ymmärrät seuran eli Valepan?

Seuran toiminassa olen tai olisin kiinnostunut:

30. Harjoittelusta ja pelaamisesta.

1	2	3	4	5

31. Joukkueen yhteisestä toiminnasta harjoitusten

--	--	--	--	--

ulkopuolella.

32. Juniorijoukkueiden välisistä tapahtumista.

--	--	--	--	--

33. Tapahtumista, jossa myös omat vanhemmat ovat mukana.

--	--	--	--	--

34. Valmentamisesta.

--	--	--	--	--

35. Mestaruusliigajoukkueesta.

--	--	--	--	--

36. Jostain muusta, mistä?

37. Onko joukkueen tai seuran toiminnassa jotain muuta mistä haluat kertoa?

Suuri kiitos vastauksista ja tsemppiä tuleviin harjoituksiin sekä peleihin!

T: Toni

Liite 2. Junioriedustajiston ensimmäisen kokouksen pöytäkirja.

JUNIORIEDUSTAJISTON KOKOUS

Aika 6.3.2012 klo 19.00

Paikka Käsi- ja taideteollisen oppilaitoksen sali

Kokousvirkillijät

Ville Kuusisto	puheenjohtaja
Eveliina Vuokko	sihteeri

Aikuistoimija

Toni Vahela

Läsnä

Ville Kuusisto
Olli-Pekka Palomäki
Matti Kuukka
Eveliina Vuokko
Emilia Inna
Toni Vahela

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 19.10

2. Järjestäytyminen

Valittiin puheenjohtajaksi Ville Kuusisto ja sihteeriksi Eveliina Vuokko. Varapuheenjohtajaksi valittiin Johanna Rantanen. Päätettiin, että puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi valitut henkilöt hoitavat tehtäviään loppukauden (2011-2012) ajan.

3. Laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Kokous todettiin laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätettiin, että kokoukset ovat laillisia ja päätösvaltaisia, kun edustajista tai varaedustajista kaksi kolmasosaa (2/3) on paikalla.

Päätettiin, että koollekutsuminen tulee tapahtua hyvissä ajoin, mielellään vähintään kaksi viikkoa ennen kokousta.

4. Junioriedustajiston toimenkuvan esittely ja muutosehdotukset

Käytiin läpi junioriedustajiston toimenkuva. Edustajilla ei ollut muutosehdotuksia toimenkuvaan.

5. A-, B- ja C-juniorien kyselyn keskeisimpien tulosten esittely ja johtopäätökset

Käytiin tuloksia läpi ja pohdittiin vastausten keskiarvoja.

6. Vaikutusmahdollisuudet

Todettiin, että paras vaikutusmahdollisuus tällä hetkellä on puheenjohtajan osallistumisoikeus juniorijaoston kokouksiin.

Lisäksi keskusteltiin edustajien oman aktiivisuuden merkityksestä vaikutusmahdollisuuksien syntymiseksi.

Todettiin, että pyritään vaikuttamaan ensin pienempiin asioihin ja toiminnan edetessä tartutaan isompiin kokonaisuuksiin.

7. Yhteistoiminnan kehittäminen junioreille

Keskusteltiin mahdollisuuksista järjestää valmentaja- ja tuomarikoulutuksia junioreille. Todettiin, että tätä kautta olisi mahdollista saada ”nuorta verta” seuratoimintaan ja kavennettua sukupolvien välistä kuilua. Todet-

tiin myös, että tällä hetkellä valmennustoiminnassa on mukana vain muutamia nuoria.

Keskusteltiin myös juniorijoukkueille määrättyjen talkootöiden jaosta. Esille nousi kysymys ko. talkoiden jakamisperusteista.

8. Muut asiat

Keskusteltiin salivuorojen jakoperusteista ja tämän hetkisestä huonosta salitilanteesta. Todettiin, että uuden urheiluhallin valmistuminen parantaa vallitsevaa tilannetta. Lisäksi todettiin, että salivuoroja jaettaessa isolla kentällä pelaavilla junioreilla tulisi olla etuoikeus isompiin saleihin.

Myös salien yleisestä kunnosta oltiin huolissaan. Esimerkiksi salien lattioiden likaisuus (voi aiheuttaa vammaariskin). Todettiin, että seuran olisi hyvä järjestää saleihin käyttökelpoiset siivousvälineet. Osaltaan nostettiin esille myös salien ilmastointi, erityisesti Kätsä-koulun ja Stormin osalta. Jos mahdollista, seura voisi esittää toivomuksen kiinteistöjen haltioille tämän asian tarkistamiseksi.

Tulevaa kautta ajatellen keskusteltiin seuratoimijoiden aktiivisuudesta valmentajien ja taustahenkilöiden rekrytoimisessa joukkueille. Joukkueiden näkökulmasta valmentajat ja taustatoimijat tulisi olla jokaisella joukkueella hyvissä ajoin, jotta sujuva sarjakautteen valmistava harjoittelu ja joukkueen yhteistoiminta olisi mahdollista aloittaa jo kesän aikana. Keskusteltiin myös kesäharjoittelun osalta mahdollisista harjoitusryhmistä yli joukkueerajojen.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 20.37

JUNIORIEDUSTAJISTO

Ville Kuusisto
puheenjohtaja

Eveliina Vuokko
sihteeri

Toni Vahela
aikuistoimija

20.10.2010

Tavoitteestani huolimatta en saanut kesän aikana vietyä opparia eteenpäin. Kaikki aika ja energia meni biitsiin. Tarkoituksena oli aloittaa opparin työstäminen syyskuun alussa, mutta sain työtarjouksen, josta en voinut kieltäytyä. Nyt työt on tehty ja on aika saattaa tämä projekti päätökseen.

Luin tutkimussuunnitelman versiota läpi ja totesin, että tarvitsen täydennettyä tutkimusmenetelmät osioon ja teoriapuoleen.

Päätin lukea läpi vielä kerran Haverisen opinnäytetyön, jonka tarkoituksena on luoda toimintamalli harrasteliikuntapalveluiden tuottamiseksi. Sain lukiessani ideoita opparini teoriaosuuden rakenteeseen ja aihealueeseen.

Kesän aikana asemani Vammalan Lentopallon organisaatiossa on muuttunut siten, että olen valmennusvastuussa seuran miesten farmijoukkueesta, jonka lisäksi olen muiden valmentajien käytössä mikäli he apua tarvitsevat. Lisäksi olen töissä Vammalan Lukion lentopallolinjalla, joten pääsen edelleen oman pelaamisen lisäksi seuraamaan erittäin läheltä juniorilentopalloa ko. aluella.

22.10.2010

Muokkaan tutkimussuunnitelmaa ja alan perehtymään tulevaisuuden muistelu-
menetelmään. Samalla pyrin muodostamaan tarkkaa ajatusta siitä miten ja ketä tulen haastattelemaan, jotta saisin mahdollisimman kattavan tutkimusaineiston.

Olen myös tiedostanut sen, että jotta opinnäytetyöni voi tarjota jotain uutta ja kehityskelpoista on minun itseni ensimmäisenä pyyhittävä mielestä pinttyneet uskomukset ja vallitsevat tavat lentopallossa.

2.11.2010

Jälleen työtarjous, josta en voinut kieltäytyä. Työt jatkuvat toukokuun loppuun. Pelaaminen, seuratoiminta ja työnteko kuulostavat siltä, ettei rahkeita opparin tekoon tällä erää riitä.

1.10.-20.10.2011

Työn uudelleen tarkastelu. Aiheen rajaaminen. Teoriatiedon etsiminen. Opinnäytetyön sisällysluettelon laatiminen. Työn konkreettisen etenemisen hahmottaminen ja suunnittelun luominen. Ajatus junioreista koostuvasta ryhmästä, joka toimisi oppilaskunnan tavoin.

21.10.2011

Työn esittely seuran toiminnanjohtajalle (Hannu Hautamäki). Käytiin läpi työtä niin teoria kuin tutkimusosaakin.

Kiinnitimme erityisesti huomiota työni tavoitteisiin ja kehitystyöni suunniteltuun etenemiseen. Hannu sitoutui suunnitelmiin. Pohdittiin yhdessä mahdollisia edustajistoon kuuluvia pelaajia ikäluokittain. XXXX a-pojat, XXXX/XXXX a-tytöt, XXXX/XXXX/XXXX/XXXX/XXXX b-pojat, XXXX/XXXX/XXXX/XXXX/XXXX B-tytöt, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX c-pojat ja c-tytöt...

Junnuvalepan organisaatiouudistuksesta hannu totesi sen olevan askel oikeaan suuntaan ja on valmis muutoksiin. Totesimme, että seuraavana askeleena pidetään palaveri junnuvälikön ja junnuvalepan sihteerin kanssa. Lähdän myös tiedustelemaan joukkueilta mahdollisia edustajistopelaajia sekä työryhmään halukkaita pelaajia.

24.11.2011

Palaveri junnuvalepan sihteerin Samuli Impiön kanssa. Esittelin työni. Keskusteltiin avoimesti aiheesta. Samulin mielestä on erityisen hyvä, etten tarttunut lajitekniisiin tai fyysisiin asioihin, vaan olen päättänyt pohtia nuorten kiinnostuksen kohteita ja seuraorganisaatiota.

Keskustelimme laajasti Samulin kanssa junioreista ja seurantoiminnasta ylipäätään. To-tesimme, että junnuvalepalla ei varsinaista organisaatio kaaviota ole ja se voisi syntyä yhtenä osana kehitystyötä.

Samuli on yhdessä junnupäällikön kanssa laatinut ”kellotaulun”, josta näkee erilaisia tärkeitä tehtäviä ja kokouksia joita on pidettävä kauden aika. Samuli ehdotti edustajis-ton tapaamisten sijoittamista ko. ”kellotauluun.”

Keskusteltiin myös junioreiden sitoutumisesta seuratyöhön muutenkin kuin pelkästään pelaajana. Kehitystyössä olisi hyvä löytää erilaisia ratkaisuja tämän asian hoitamiseen. Yhtenä ajatuksena nousi esille kouluissa käytössä oleva stipendijärjestelmä ja/tai junio-reille mahdollisesti tarjottava todistus tehdystä seuratyöstä.

Keskusteltiin myös opinnäytetyön aiheen rajaamisesta ja ajatuksen konkretisoinnista. Lopuksi samuli lupasi antaa kaiken tukensa työlleni.

30.11.2011

Palaveri XXXX:lla. Paikalla: Toni Vahela, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX.

Tarkoituksena esitellä opparin aihetta ja mahdollista tulevaa sisältöä. Kuulla läsnäolijoi-den mielipiteitä ja näkemyksiä ajatuksistani.

- XXX mielestä suurin kehityskohde olisi yhdistää tekniset valmennuslinjat junnuissa.
- a-c-junnuihin ”palkatut” valmentajat?
- Valmentajakoulutuksien tarpeellisuuden pohdintaa ja oikeiden vetäjien miettimistä. XXXX ehdotettu.
- Pohditaan omavaraisuuden lisäämistä (omien pelaajien kasvattamista liigajoukkueeseen). Valmentajien ammattitaitoon panostaminen.

Tapaamisessa havaittavissa selkeä painopiste poikalentopallon puolelle. Tyttöjen toimintaa väheksytään tietyllä tapaa.

Valmentajien tekniseen ja taktiseen osaamiseen kiinnitetään huomiota. Miten sosiaaliset taidot?

Paljon puhetta valmentajista ja heidän rekrytoinnista.

Lupasin kehittää työtäni ja esitellä sitä loppiaisena 6.1.2012 seuran valmentajien koulutustilaisuudessa.

Kokonaisuudessaan palaverin sisältö hyvin sekava. Ei selkeitä käsiteltäviä asioita. Asiakokonaisuuksia käsiteltiin sekaisin. Oman työn näkökulmaa vaikea tuoda esille. Seuraavaan palaveriin itseltä parempi valmistautuminen.

1.12.-5.1.2012

Teoriaosion kirjoittamista. Syventymistä nuorten kokemuksiin ja tottumuksiin vapaaajalla ja harrastuksissa.

Olen samalla pohtinut tutkimusta ja ollut hieman epätietoinen tutkimuksen kulusta. Tutkimuksen eteenpäin viemistä häiritsi joulutauko, jonka aikana suurin osa toimijoista ja pelaajista eivät olleet harjoituksissa.

Tauon aikana tulin siihen tulokseen, että tutkimukseni syventämiseksi minun on hyvä tehdä kysely kohderyhmälle. Kyselyssä on alustavasti neljä osiota: Taustat, oman harrastamisen motiiveiden kartoitus, näkemyksiä joukkueen toiminnasta ja näkemyksiä seuran, oman joukkueen ja oman itsen välisistä suhteista. Kolmen viimeksi mainitun osion tarkoituksena on lähinnä kartoittaa pelaajien kokemuksia vuorovaikutuksesta ja palautemahdollisuuksista, siitä miten tärkeänä he sen kokevat. Lisäksi haluaisin myös saada tietoa siitä kuinka paljon pelaajat viettävät aikaa muiden joukkuekavereiden kanssa harrastuksen ulkopuolella ja kuinka kiinnostuneita he ovat seuran toiminnasta pelaamisen lisäksi.

6.1.2012

Valmentajien aktiivipäivä, johon kuului liigajoukkueen aamuharjoitusten seuranta, katsaus lentopallon tilastointiin, valmentajakoulutus, Mestaruusliigaottelun seuraaminen vip-vieraina ja saunailta. Mukana oli edustaja jokaisesta joukkueesta, yhteensä osallistu-

ja lähes 30. Itse esittelin nopeasti omaa työtäni ja kerroin tulevasta kyselystä. Vastausaiheelle oli positiivinen, eikä negatiivisia ilmauksia näkynyt.

7.-17.1.2012

Opinnäytetyön tutkimusosion suunnittelua ja osittaista kirjoittamista.

Kyselyn kysymysten suunnittelua. Kasassa vähän yli kaksi sivua kysymyksiä. Kysymysten arviointi tarkoitus tehdä 18.1. palaverissa, jossa mukana hautamäki, impiö, laikko ja vahela.

18.1.

Palaveri valepan toimistolla. Paikalla: Vahela, hautamäki, impiö.

Valepan organisaation läpikäynti ja muutosehdotukset:

Miten ja mihin kaaviossa voisi sijoittua junioriedustajisto?

Edustajistolle löydettiin paikka kaaviosta..

Edustajiston puheenjohtajan/vuorossa olevan jäsenen sijoittuminen junnujaoston kokouksessa

Kyselyn kysymysten läpikäynti:

Huomioita! Todettiin että kysymykset pitää jakaa selkeisiin suhteellisen suppeisiin ryhmiin. Pohdittiin vielä tarkempaa tarkoitusta kyselylle. Esiin nousi nuorten motivaatio ja vuorovaikutussuhteet kavereihin, valmentajiin ja seuraan.

Juniorien erilaisten vaikutusmahdollisuuksien arviointi:

Tällä hetkellä seurassa ei ole olemassa yhtään yhtenäistä palautekanavaa, jolla juniorit saisivat äänensä kuuluville.

- edustajisto
 - o Tulee olemaan edelleen työn keskiössä ja kyselyn kanssa tärkein yksittäinen asia. Edustajistolle löydetty jo paikka organisaatio kaaviossa. Edustajisto tulee olemaan linkki junnujoukkueiden ja junnujaoston välillä sekä suorassa yhteydessä myös junioripäällikköön.

- Edustajistoa jaoksen kokouksissa edustaa edustajiston valitsema edustaja tai varaedustaja
- juniorin läsnä oloa kokouksissa pidetty erityisen tärkeänä ja kehittämisen kannalta merkittävänä asiana.
- Tämän jälkeen seurassa muodostuu selkeä polku asioiden esilletuonnissa alkaen junnuista jatkuen edustajistoon josta edustajan kautta jaokseen ja sieltä junioripäällikön kautta seuran hallitukseen.
- edustajiston kanssa tarkoitus ehtiä kokoontumaan ennen seuraavaa jaoston kokousta ja jaoston kokouksen jälkeen.
- jatkoa varten tulee selvittää edustajiston toimintaa jatkossa pyörittävä henkilö
- kysely
 - Kyselyä pidettiin hyvänä vaihtoehtona palautteen keräämiselle.
 - Todettiin että ainakin alussa yksi kysely kauteen olisi jo loistava alku
 - kysely tulisi sijoittaa kauden keskivaiheille
- palautekeskustelut
- Haastattelut

Palautekeskustelut ja haastattelut tulisi tehdä ilman joukkueen omien aikuisjäsenten läsnäoloa

Kuinka usein palaute tulisi kerätä → kerran kaudessa? kuka analysoisi esimerkiksi kysely aineiston ja kuka tekisi haastattelut?

Valepan mahdollisuudet tukea edustajiston toimintaa:

- Stipendit
 - junnuvalepan sihteeri puolsi ajatusta ja oli sitä mieltä että seura varmasti tukee tämänlaista järjestelmää
 - todettiin, ettei esim. stipendien tarvitse koskea vain edustajistoa vaan, jos mahdollista myös muita junnuja, jotka ovat aktiivisesti mukana toiminnassa
 - Todettiin myös että junnujen palkitseminen todennäköisesti ruokkii lisää innostusta aktiivisempaan toimintaan omien ja yleisen edun puolesta
- Työtodistukset
 - Pohdittiin työtodistusten tekemistä seuratoiminnassa mukana oleville ja todistusta haluaville junnuille. Monelle nuorelle on kuitenkin tärkeää, että harrastuksella on positiivinen vaikutus koulu ja työelämään, näin saataisiin tärkeän kokemuksen lisäksi nuorille jotain konkreettista käteen toiminnasta.

Muita huomioita:

Keskusteltiin urheiluvammoista ja niiden kasaantumisista joillekin joukkueille. Olisiko edustajiston yhtenä tehtävänä puuttua ja keskustella tästä aiheesta sekä kertoa huomi-

oista. Edustajiston tulee myös toimia palautemahdollisuuksien arvioijana ja uusien ideoiden esilletuojina.

Palaverissa puhuttiin myös seuran sirpaloitumisesta. Onko olemassa yksi seura johon pelaajat kokevat kuuluvansa, vai onko olemassa isoseura, jossa on pieniä joukkueita ja vain joukkueissa tunnetaan yhteenkuuluvuutta. Jos näin on, miten saadaan nostettua yleistä valepahenkeä? **Edustajiston pitää pohtia tätä kysymystä!!**

30.1. Kyselyn teettäminen c-b-a-pojat

Valmentajien kanssa oli ennalta sovittu kyselyn ajankohta. Kysely teetettiin kyselyn laattijan läsnä ollessa. Kysymyksiä kyselystä ei noussut: kerroin suullisesti alkuun kyselyn tarkoituksesta ja siitä mihin tuloksia käytetään ja mitä kyselyllä pyritään selvittämään. Lisäksi korostin luottamuksellisuutta ja sitä, ettei kenenkään yksilölliset vastaukset nouse esiin opinnäytetyössä. Lopuksi korostin vielä, että jos tulee kysymyksiä niin kysyä saa. Kyselyä tehtäessä joukkueen aikuistoimijat saivat olla paikalla, mutta eivät missään nimessä saaneet kierrellä pelaajien lähellä vastauksia annettaessa. Aikuistoimijoiden vastaanotto kyselylle kyselytilanteessa oli suhteellisen neutraali. Erityistä innokkuutta ei ollut havaittavissa, mutta ei myöskään närkästystä.

Kyselyn kanssa samassa tilaisuudessa valittiin edustajisto pelaajat joukkueittain. Nimettiin jäsen ja varajäsen. Mahdollisista jäsenistä oli keskusteltu joukkueen valmentajien kanssa etukäteen. Kuitenkin ennen lopullista päätöstä varmistin edustajien henkilökohtaisen motivaation tehtävää kohtaan. Kaikki olivat valmiita sitoutumaan toimintaan. Asia joka askarrutti lähes kaikkia oli, kuinka paljon aikaa edustajistotoiminta vie? Saatuaan vastauksen, jokainen totesin sen olevan kohtuullinen määrä.